

IMPULZE

ČASOPIS PREŠOVSKÉJ UNIVERZITY V PREŠOVE

ISSN 1337-9208 (tlačené vydanie)

ISSN 1339-3448 (online vydanie)

Evidenčné číslo: EV 2836/08

Periodicita vydávania: päťkrát ročne

Vydavateľ: Prešovská univerzita v Prešove,
Ul. 17. novembra 15
080 01 Prešov
IČO 17 070775

Redakcia: Anna Poláčková (šéfredaktorka)
Peter Hal'ko (zástupca šéfredaktorky)
email: redakcia@unipo.sk

Redakčná rada: Peter Adamišin, Eva Bolfíková, Veronika Drabová, František Franko, Daniela Handlovičová, Michal Hospodár, Peter Kónya, Lucia Mikurčíková, Jana Mitříková, Iveta Ondriová, Maroš Šip, Lenka Tlučáková

Jazyková korekcia: Veronika Drabová

Obálka a sadzba: Peter Szombathy

Foto na obálke: Marcel Mravec

Tlač: Ultra Print, s.r.o.

Príspevky prešli jazykovou a redakčnou úpravou. Za obsah príspevkov nezodpovedá redakcia.

Univerzitný časopis NA PULZE je pokračovaním Časopisu akademickej obce Prešovskej univerzity v Prešove.

Prispievatelia posielajú svoje príspevky e-mailom na adresu šéfredaktorky časopisu (ak ide o celouniverzitné témy) alebo na adresy členov redakčnej rady za jednotlivé fakulty, s tým, že téma príspevku by mala korešpondovať so zameraním a prácou danej fakulty, ktorú člen redakčnej rady zastupuje.

Kontakty:

Príspevky o PU a všeobecné témy – Mgr. Anna Poláčková, PhD.
(anna.polackova@unipo.sk)

Príspevky o FF PU – Mgr. Veronika Drabová
(veronika.drabova@smail.unipo.sk)

Príspevky o GTF PU – doc. ThDr. Michal Hospodár, PhD.
(michal.hospodar@unipo.sk)

Príspevky o FHPV PU – doc. PhDr. Eva Bolfíková, CSc.
(eva.bolfikova@unipo.sk)

Príspevky o FM PU – RNDr. Jana Mitříková, PhD.
(jana.mitrikova@unipo.sk)

Príspevky o PF PU – PaedDr. Lucia Mikurčíková, Ph.D., BCBA
(lucia.mikurcikova@unipo.sk)

Príspevky o PBF PU – PhDr. ThDr. Maroš Šip, PhD.
(maros.sip@unipo.sk)

Príspevky o FŠ PU – Mgr. Lenka Tlučáková, PhD.
(lenka.tlucakova@unipo.sk)

Príspevky o FZO PU – PhDr. Iveta Ondriová, PhD.
(iveta.ondriova@unipo.sk)

Príspevky zo života študentov PU – Daniela Handlovičová
(handlovicovad@gmail.com)

Vážené kolegyně,
vážení kolegovia,
milí študenti,

opäť stojíme na prahu nového akademického roka. Po vynútenej koronakrízovej a dištančnej prestávke by na nás mali čakať zasa tradičné úlohy a problémy, spojené so štúdiom, vedeckým výskumom, publikačnou činnosťou a ďalšími akademickými aktivitami. Už teraz je však isté, že tento semester bude iný ako všetky, ktoré sme doteraz zažili. A to aj pri tej najoptimistickejšej epidemiologickej prognóze... Na každom kroku nás na to upozorňujú nielen dezinfekčné prostriedky na chodbách univerzity či rúška zakrývajúce tváre kolegyň a kolegov. Napriek tomu začíname nový semester s ambíciou, že ho v riadnom termíne aj ukončíme, a to aspoň z prevažnej časti prezenčnou formou, ktorá je pre univerzitné štúdium nevyhnutná. Nasledujúce mesiace nám iste prinesú nové skúsenosti a nové prvky v akademickom živote, s ktorými teraz nemôžeme rátať, tak ako sme nemohli pred polrokom, keď sme zo dňa na deň museli doslova zavrieť univerzitu. Isté však je, že tieto mesiace budú vyžadovať od každého z nás vyššiu mieru sebadisciplíny, opatrnosti aj empatie a vnímavosti k problémom nášho okolia. Iba tak dokážeme byť rezistentní voči každodennej záplave „koronaspráv“, panike či dezinformáciám a spolu dokážeme odolať neviditeľnému nepriateľovi. Prajem vám všetkým podľa možnosti pokojný a úspešný nový akademický rok.

Dr. h. c. prof. PhDr. Peter KÓNYA, PhD.
rektor PU

Vydavateľ univerzitného časopisu NA PULZE je prevádzkovateľom, ktorý spracúva osobné údaje podľa Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/679 o ochrane fyzických osôb pri spracúvaní osobných údajov a o voľnom pohybe takýchto údajov, ktorým sa zrušuje smernica 95/46/ES.

Autori príspevkov majú právo byť označení ako autori a rozhodnúť o spôsobe takéhoto označenia. V prípade, že autor príspevku zašle do redakcie príspevok, v znení ktorého uvedie svoje autorstvo spolu s menom, priezviskom a akademickým, či vedeckým titulom, s príspevkom budú zároveň zverejnené aj tieto údaje autora. Pravidlá spracúvania osobných údajov sú dostupné na webovom sídle vydavateľa: <http://www.unipo.sk/> odkazy/ochrana-os-udajov.

Osobné údaje autorov budú prevádzkovateľom spracúvané najdlhšie rok po skončení vydávania univerzitného časopisu NA PULZE.

OBSAH

Univerzita v čase koronakrízy

S rektorom o univerzite v čase pandémie.....	2
Návšteva ministra školstva Branislava Gröhlinga	4

FF v čase koronakrízy

Užitočné od nás pre vás	6
Rubrika Inštitútu edukológie a sociálnej práce online	8
Dištančná činnosť Ruského centra v čase pandémie koronavírusu	10

GTF v čase koronakrízy

Pandémia podnietila hlbšiu reflexiu nad zmyslom fakulty.....	12
Zvládnutie pandémie koronavírusu a jej dopadov na vzdelávací proces a vedu a výskum	14
Gréckokatolícke mládežnícke pastoračné centrum a nové slovo na univerzite	15

FHPV v čase koronakrízy

Prerušenie prezenčnej výučby na FHPV	16
Terénne praktiká z geografie kvôli COVID-19 v inej podobe	18

FM v čase koronakrízy

Progres Fakulty manažmentu – jediná fakulta univerzity so štátnicami online	20
Stáž v Seville v tieni koronavírusu	23

PF v čase koronakrízy

E-learning na Pedagogickej fakulte a skúsenosti počas koro- nakrízy	26
Dobrá deň, vidíme sa, počujeme sa?	30

PBF v čase koronakrízy

V aktuálnej situácii to spoločne zvládame.....	32
--	----

FŠ v čase koronakrízy

Bola to veľká výzva aj pre športovcov	34
Prekonávanie svetového rekordu.....	35

FZO v čase koronakrízy

Počas pandémie sme pomáhali aj so svojimi študentmi	36
Podakovanie dobrovoľníkom Fakulty zdravotníckych odborov	37

UK v čase koronakrízy

E-služby, E-výstavy a revízie.....	40
Nové možnosti publikovania v Digitálnej knižnici UK PU.....	41
E-výstava fotografií: Peter Sedlák – Svetienu 5	42
Humoroterapia – kresleným humorom proti pandémie.....	44

na pulze univerzity

Vysokoškolský areál prešiel výraznou obnovou.....	46
Na Prešovskej detskej univerzite sa cestovalo v čase.....	48
Prof. Vojtech Boháč prijal cirkevné ocenenie	50
Včely v centre pozornosti univerzity.....	52
Moderná politika vzdelávania dospelých na dohľad?	
Pár poznámok k projektu MOVED.....	54
Vedecký seminár edukačné a vývinové aspekty jazykových znalostí dieťaťa	56
Perspektíva spolupráce so spoločnosťou MediPharm	58
Stretnutie Inštitútu edukológie a sociálnej práce	59
Univerzita má dvoch nových profesorov	60
Prezentácia knihy rozprávok A. S. Puškina	62
Akreditovaný kurz Socioterapia v sociálnej práci.....	63

rozhovory

Kľúčová osobnosť, pilier Fakulty manažmentu PU	
Rozhovor s profesorkou Fazekašovou.....	64
Profesorka Irena Medňanská oslávila životné jubileum	68

šport

Predčasne ukončená sezóna? Kto prišiel? Kto odišiel? Kedy začína extraliga?	70
Športové prázdniny	71
Vynikajúca reprezentácia	73

S REKTOROM O UNIVERZITE V ČASE PANDÉMIE

Predchádzajúci semester bol na našej univerzite úplne odlišný od všetkého, čo väčšina z nás doteraz zažila. Tak ako na celom Slovensku a vo väčšine nielen európskych krajín ho poznačila koronakríza, azda najskloňovanejšie slovo našich dní. Rovnako než inde, aj u nás doteraz neznáma nákaza doslova zavrela brány univerzity a na tri mesiace ponechala doma jej zamestnancov a študentov. Na takmer celý semester sa stalo realitou dištančné vzdelávanie vrátane zápočtov, skúšok a niekde i obhajob záverečných prác a štátnic. Po obnovení prezenčnej formy výučby od konca mája sa akademický život iba veľmi pomaly vracal do normálnych koľají, aj keď štátne záverečné skúšky na takmer všetkých fakultách prebehli klasickou prezenčnou formou, pravda, pri dodržaní prísnych hygienických opatrení. Napriek očakávaniam a predpovediam sa vírus z našej reality v lete nevytratil a na prahu nového akademického roka sa dívame do budúcnosti s obavami a neistotou.

O tom, ako vyzerala univerzita a akademický život počas koronakrízy, či skôr prvej vlny nákazy, sme sa porozprávali s rektorom našej univerzity prof. PhDr. Petrom Kónyom, PhD.

Pán rektor, môžete nám povedať, kedy prerušila univerzita prezenčnú formu výučby a ako zvládla prechod na online vyučovanie?

Prezenčná forma výučby bola na Prešovskej univerzite v Prešove z rozhodnutia vedenia prerušená od 10. marca 2020, najprv na obdobie dvoch týždňov, ktoré bolo potom viackrát predĺžené, a to až do 25. mája. Výučba v tomto období prebiehala na všetkých fakultách dištančnou formou. Nepedagogickí zamestnanci univerzity dostali spravidla prácu, ktorú mohli vykonávať doma, mnohí pracovníci, najmä centrálnej administratívy a prevádzky, museli však byť prítomní na svojich pracoviskách.

Čo to znamenalo pre študentov a vyučujúcich? Ako sa s tým popasovali?

Vzhľadom na doteraz malé skúsenosti s takýmto plošným zavedením dištančného vzdelávania a nerovnakej technickej infraštruktúry sa nová forma vzdelávania neobišla bez problémov a improvizácie. S ďalšími problémami sa museli vyrovnávať študenti pri spracovávaní ročníkových a záverečných prác, keďže boli úplne odkázaní na online zdroje, bez prístupu ku knižniciam či archívom. V každom prípade však naši vyučujúci aj študenti túto zmenu zvládli, čo dokazuje aj úspešné ukončenie semestra i realizácia obhajob záverečných prác a štátnych záverečných skúšok.

Bola univerzita nápomocná pre mesto či kraj v týchto neľahkých časoch?

Univerzita po odchode väčšiny študentov ubytovaných v študentských domovoch ponúkla svoje ubytovacie kapacity pre prípad potreby núdzovej pandemickej nemocnice, k čomu nakoniec nedošlo. Jeden zo študentských domovov však slúžil ako karanténne zariadenie pre zamestnancov záchrannej služby, ktorí prišli do kontaktu s pacientmi podozrivými na ochorenie COVID-19. Rovnako vyčlenila univerzita na karanténu aj ubytovacie kapacity pre zamestnancov prešovskej fakultnej nemocnice. Samozrejme, priamo sa najviac na boji s pandémiou podieľali študenti Fakulty zdravot-

nických odborov, pôsobiaci ako dobrovoľníci v rôznych nemocniciach, no do rôznych aktivít sa zapojili takisto študenti teológie, psychológie či sociálnej práce.

Ako vyzeral chod univerzity v danom období? Život na univerzite pravdepodobne nebolo možné zastaviť

To sa nedá. Univerzitu s takým počtom študentov a zamestnancov nemožno jednoducho zamknúť. Počas koronakrízy, keď študenti študovali dištančne a ich vyučujúci s nimi komunikovali prostredníctvom internetu a ďalší, najmä administratívni a prevádzkoví zamestnanci, vykonávali prácu z domu, museli niektoré referáty aj oddelenia fungovať ďalej. Popri súčastiach univerzity s nepretržitou prevádzkou išlo najmä o projektovú činnosť, ekonomický úsek, študentský domov, kde stále ostávalo niekoľko desiatok študentov a vedúcich zamestnancov, zabezpečujúcich krízovú prevádzku vrátane krízového štábu univerzity. Počas tohto obdobia bolo podaných niekoľko rozvojových projektov, začala rekonštrukcia námestia pred VŠA a na univerzitu dokonca zavítal aj minister školstva a štátny tajomník. Chcel by som sa poďakovať všetkým našim zamestnancom, ktorí si aj v týchto mimoriadnych podmienkach vzorne vykonávali svoje povinnosti a prispeli tak k úspešnému zvládnutiu tejto neľahkej situácie.

Došlo počas tohto obdobia k obnove prezenčnej formy štúdia? Ak áno, prečo to bolo nevyhnutné?

Prezenčná výučba na univerzite bola obnovená po viac ako dvoch mesiacoch, od 25. mája tohto roku, spolu s predĺžením letného semestra a skúškového obdobia. Týkala sa najmä výučby praktických predmetov, no rovnako všetkých vyučujúcich, ktorí považovali za potrebné k ukončeniu svojich predmetov aspoň čiastočne obnoviť kontaktnú výučbu. Nevyhnutné to bolo predovšetkým preto, lebo vysokoškolské štúdium na našej univerzite je štúdiom prezenčným a je nemožné jeho absolvovanie bez kontaktnej výučby. Absolvovanie univerzitného štúdia z domu pomocou akejkoľvek techniky je nemysliteľné a takéto vzdelanie nemôže byť plnohodnotným v porovnaní so štúdiom realizovaným prezenčne.

Život na univerzite sa teda postupne dostal do normálu

Tu by som bol opatrný, myslím, že k normálu máme ešte veľmi ďaleko, no postupne sa k nemu aspoň priblížime. Potrvá ešte veľmi dlho, možno i niekoľko rokov, kým sa úplne zbavíme dedičstva koronakrízy. Niektoré prvky dištančnej výučby už pravdepodobne ostanú natrvalo súčasťou vyučovacieho procesu a bude potrebné im venovať väčšiu pozornosť najmä pri vzdelávaní učiteľov. Nehovoriac

už o rúškach, ktoré iste aj v nasledujúcich rokoch ostanú súčasťou našej reality. Aj naďalej však prebiehajú niektoré tradičné podujatia, hoci za podmienok, ktoré určuje koronakríza. Takým je detská univerzita, ktorá ako jediná na Slovensku v auguste úspešne prebehla v našich priestoroch, či rovnako tradičný „športáčik“. Chcem veriť, že takisto zimný semester prebehne, akokoľvek to bude možné, tradične.

Je univerzita pripravená na otvorenie nového akademického roka? Ako bude vyzerat' „pod rúškom“ pretrvávajúcej koronakrízy?

Myslím, že univerzita sa podľa svojich možností pripravila na nasledujúci akademický rok. Bude síce iný ako všetky predchádzajúce, a to nielen pod rúškom koronakrízy, ale doslova pod rúškami s dezinfekciou a ďalšími protiepidemiologickými opatreniami. Súčasťou študentských domovov budú karanténne izby, na fakultách zasa nádoby s dezinfekciou či miestnosti určené na prípadnú izoláciu. V prvom rade si však nastávajúce obdobie od nás všetkých vyžiada zvýšenú opatrnosť, sebadisciplínu a empatiu. Iba tak dokážeme zvládnuť aj prichádzajúci semester. Verme, že bez zatvorenia univerzity.

Zhovárala sa
Mgr. Anna POLAČKOVÁ, PhD.

NÁVŠTEVA MINISTRA ŠKOLSTVA BRANISLAVA GRÖHLINGA

Prešovská univerzita v Prešove (PU) dňa 25. mája privítala Branislava Gröhlinga, ministra školstva vedy, výskumu a športu SR. S vedením univerzity diskutoval o rozvoji a budúcnosti vysokého školstva na Slovensku. Súčasťou ministerskej delegácie bola aj štátna tajomníčka Monika Filipová, ktorá sa zaujímalala o národnostné školstvo.

Po oficiálnom prijatí sa minister školstva, štátna tajomníčka spoločne s rektorom presunuli na stretnutie s vedením univerzity, na ktorom rektor bližšie priblížil štruktúru štúdií na Prešovskej univerzite, jej zameranie, rozvojové projekty, ako aj súčasné postavenie univerzity v celoslovenskom meradle. Rektor taktiež vyzdvihol skutočnosť, že Prešovská univerzita je jedinou univerzitou v Prešovskom kraji a záro-

veň počtom študentov patrí medzi najväčšie slovenské univerzity. „Som veľmi rád, že pán minister zavítal na našu univerzitu. Jeho úvodná návšteva bola veľmi prínosná, vymenili sme si názory na vybrané problémy v rámci vysokého školstva a dohodli sme sa na ďalšom stretnutí, na ktorom budeme našu spoluprácu ďalej rozvíjať,“ uviedol bezprostredne po stretnutí rektor univerzity Peter Kónya.

„Zaujímavosťou je, že na pôdu Prešovskej univerzity dlhú dobu nezavítal minister školstva, preto sa teším, že som dnes tu, čo je jasný signál, že sa chcem venovať aj vysokoškolskému prostrediu. Myslím si, že naša diskusia bola nielen pre mňa, aj pre pána rektora a vedenie univerzity veľmi inšpiratívna, zaujímavá a dovoľm si povedať aj veľmi odvážna. Diskutovali sme o tom, ako a kde chceme vidieť slovenské školstvo v blízkom časovom horizonte,“ zdôraznil minister školstva Branislav Gröhling, ktorý zároveň dodal, že univerzitu ešte určite navštívi.

V rámci spoločnej diskusie sa prítomní dotkli viacerých aktuálnych otázok a problémov, okrem nich aj vzdelávania národnostných menšín, ktoré na univerzite bližšie priblížila Anna Plišková, riaditeľka Centra jazykov a kultúr národnostných menšín PU. „Dnešné stretnutie s vedením univerzity vnímam pozitívne a konštruktívne, ale hlavne veľmi vecne. Som rada, že na Prešovskej univerzite dlhé roky funguje Centrum jazykov a kultúr národnost-

ných menšín pod vedením pani docentky Pliškovej. Veľmi sa teším na spoluprácu práve v oblasti národnostného školstva, lebo je veľmi špecifická a je nutné venovať jej patričnú pozornosť aj na akademickej pôde," povedala štátna tajomníčka ministerstva školstva Monika Filipová, ktorá bude podľa jej slov primárne zastrešovať národnostné školstvo a inklúziu.

Návšteva ministra sa niesla v priateľskej, konštruktívnej a otvorenej atmosfére, pričom sa všetky zúčastnené strany dohodli na potrebe ďalších osobných stretnutí.

ŠTÁTNY TAJOMNÍK MINISTERSTVA ŠKOLSTVA SI NA UNIVERZITE PREZREL VÝSKUMNÚ INFRAŠTRUKTÚRU

Druhou oficiálnou návštevou z nového vedenia rezortu školstva bola delegácia na čele so štátnym tajomníkom Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR Ľudovítom Paulisom, ktorého univerzita hostila 15. júla.

Úvod stretnutia sa niesol v znamení diskusie s rektorom univerzity prof. Petrom Kónym, pričom štátneho tajomníka zaujímal chod univerzity počas koronakrízy. Obe strany taktiež diskutovali o schválených akreditačných štandardoch,

ako aj pripravovanej metodike hodnotenia.

Štátny tajomník sa následne s rektorom prešli po areáli univerzity a za sprievodu dekanke Fakulty humanitných a prírodných vied prof. Janky Poráčovej a riaditeľky

centra excelentnosti prof. Jarmily Bernasovskej si prezreli univerzitnú vedeckú infraštruktúru vrátane centier excelentnosti PU a výskumného parku Unipolab.

Mgr. Anna POLAČKOVÁ, PhD.
Foto: Marcel MRAVEC, CCKV PU

UŽITOČNÉ OD NÁS PRE VÁS

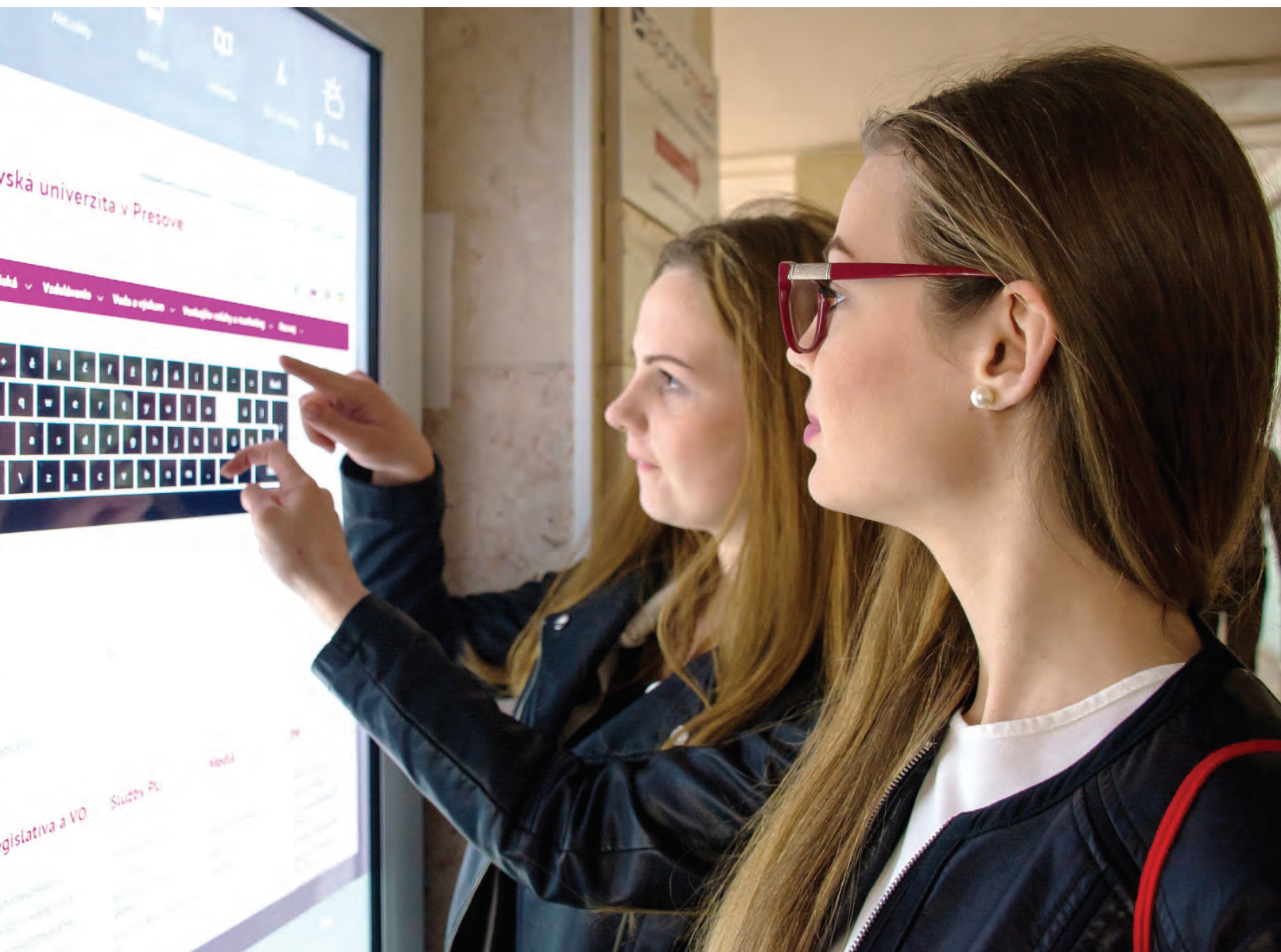
Keď sme oslavovali príchod nového roka 2020, ani nám nenapadlo, čo si pre nás tento rok pripraví. Situácia okolo pandémie COVID-19 prinútila celú verejnosť zmeniť zaužívané zvyky a aktivovať kreatívne „ja“ v každom z nás. Vedenie Filozofickej fakulty Prešovskej univerzity v Prešove sa rozhodlo prispieť formou inšpiratívnych popularizačných aktivít pre širokú odbornú aj laickú verejnosť. V druhej polovici marca sme spustili iniciatívu „Užitočné od nás pre vás“ (<https://www.unipo.sk/filozoficka-fakulta/rozvoj/uzitocne-od-nas-pre-vas/>), v rámci ktorej jednotlivé inštitúty prezentovali svoju činnosť popularizačnou formou.

Inštitút anglistiky a amerikanistiky ponúkol prezentáciu na tému médií USA (autor: Jonathan Eddy, M.A.), sprievodcu anglickou výslovnosťou (autor: Mgr. Eva Eddy, PhD.), dve interaktívne rozprávky (autori: Mgr. Jakub Souček, PhD., a Mgr. Zuzana Lukáčová, PhD.)

a zvukovú nahrávku úryvku z vlastného románu Jonathana Grestyho, PhD.

Inštitút edukológie a sociálnej práce rozbehol rubriku „IESP online“, v rámci ktorej v pondelky, stredy a piatky predstavil tematické rubriky pripravované členmi inštitútu.

Pondelky boli v znamení kreatívnych aktivít súvisiacich so psychohygienou, napr. starostlivosť o seba, minimalizmus, deň zdravia, zdravý životný štýl. V stredy dominovali témy súvisiace s domácim zvládaním koronakrízy, napr. online učenie, domáce násilie počas epidémie,

ako pomôcť ľuďom bez domova, dôsledky pandémie COVID-19 na životy žien, pozitívna stránka izolácie, pozitíva korony a pod.). V piatky boli prezentované recenzie kníh/filmov/rozprávok na víkend. Inštitút estetiky a umeleckej kultúry ponúkol niečo na čítanie, počúvanie aj pozeranie. Texty na čítanie zahŕňali štúdie publikované napr. v časopise ESPES (vydávaného Spoločnosťou pre estetiku na Slovensku a IEUK FF PU), interaktívnu prezentáciu o prešovskom sochárovi Dušanovi Pončákovi (autor: Mgr. Jana Migašová, PhD.) Tí, ktorí uprednostňujú audiozáznam, si mohli vypočuť rozhovor s Mgr. Adriánom Kvokačkom, PhD., na tému *Vkus-nevkus náš každodenný*, rozhovor s doc. PaedDr. Slávkou Kopčákovou, PhD., tiež v rádiu Regina na tému *Hudba v nás a okolo nás* či jej prezentáciu vlastnej knihy *Ladislav Burlas a slovenská hudobná kultúra* (2017) v relácii *Ars Musica* na Rádiu Devín. Videozáznamy ponúkli prednášku Mgr. Lukáša Makkyho, PhD., *Dilema (ne)definovateľnosti umenia* a prednášky Dr. Tufana Acila a Dr. Lisy Giombini, ktoré predniesli na konferencii *Súradnice estetiky, umenia a kultúry IV*. Širokú paletu aktivít doplnil kvíz o estetike a umeniach.

Inštitút filozofie ponúkol rovnakú štruktúru aktivít – texty, nahrávky, video. Niečo na čítanie bolo v znamení filozofických textov pre verejnosť aj odborníkov a online archív filozofického časopisu *Studia Philosophica Kantiana*. Medzi autormi boli prof. Mgr. Vladislav Suvák, PhD., Mgr. Lívia Flachbartová, PhD., doc. Mgr. Pavol Sucharek, PhD., prof. PhDr. Oľga Sisáková, CSc., prof. PhDr. Vasil Gluchman, CSc. Zvukové nahrávky predstavili filozofické eseje na rôzne témy, napr. „Filozofia v rozhlase: eseje (nielen) o starosti o seba“ a „Filozofi o dobrom živote na rádiu Devín“, komentovaný text starogréckeho spisovateľa Lukiana atď. Videozáznamy obsahovali filozofické prednášky a iné aktivity filozofické-

ho klubu NOUS, s ktorým IF aktívne spolupracuje.

Inštitút politológie zverejnil sériu 21 powerpointových prezentácií s názvom „Milujeme Slovensko“, ktoré pre verejnosť pripravil prof. PaedDr. Jaroslav Vencálek, CSc. Predstavil tieto regióny: Horné Kysuce (č. 1 – 2), Bielu Oravu (č. 3 – 4), Čiernu Oravu (č. 5 – 6), Dolnú Oravu (č. 7 – 8), Centrálny Liptov (č. 9 – 10), Horný Liptov (č. 11), Dolný Liptov (č. 12 – 13), Horný Turiec (č. 14 – 15), Dolný Turiec (č. 16 – 17), Žilinskú kotlinu (č. 18 – 19), Dolné Kysuce (č. 20), Bytču a okolie (č. 21).

Inštitút romanistiky prispel audioprednáškami z literatúry 19. storočia, pripravenými v rámci projektu prof. PhDr. Zuzany Malinovej, CSc., i učebnicami a skriptami, ktorých autormi boli členovia tohto inštitútu (napr. doc. Mgr. et Mgr. Adriana Koželová, PhD., PhDr. Katarína Kupčihová, PhD., doc. Mgr. Ján Drengubiak, PhD.). Dal sa tu nájsť link na hry po francúzsky od jedného z najväčších vydavateľov hier ASMODÉE, link na ďalšie hry ako DIXIT, KIGDOMINO, link na e-knihy na stránke FNAC a od vydavateľstva SEUIL, link na knihy načítané dobrovoľníkmi na AUDIOLIB, AUDIOCITÉ alebo LITTERATURE AUDIO. Inšpiráciu a pár zdrojov tu mohli nájsť aj učitelia francúzštiny. Nechýbal ani kvíz, konkrétne „supertažký kvíz o francúzskych inštitúciách (3 úrovně)“.

Inštitút rusistiky zverejnil užitočné linky o ruskej kultúre. Tieto zahŕňali informácie o histórii, cestovaní, kultúre. Nachádzali sa tu aj linky na priame prenosy divadelných predstavení, link na záznam predstavenia Eugen Onegin v DJZ Prešov, linky na YouTube – Bolšoj teatr online predstavenia vo vybrané dni, Malý teatr online predstavenia vo vybrané dni. Nechýbal link pre tých, ktorí sa chceli zdokonaľiť v ruštine a iné kurzy a nahrávky online.

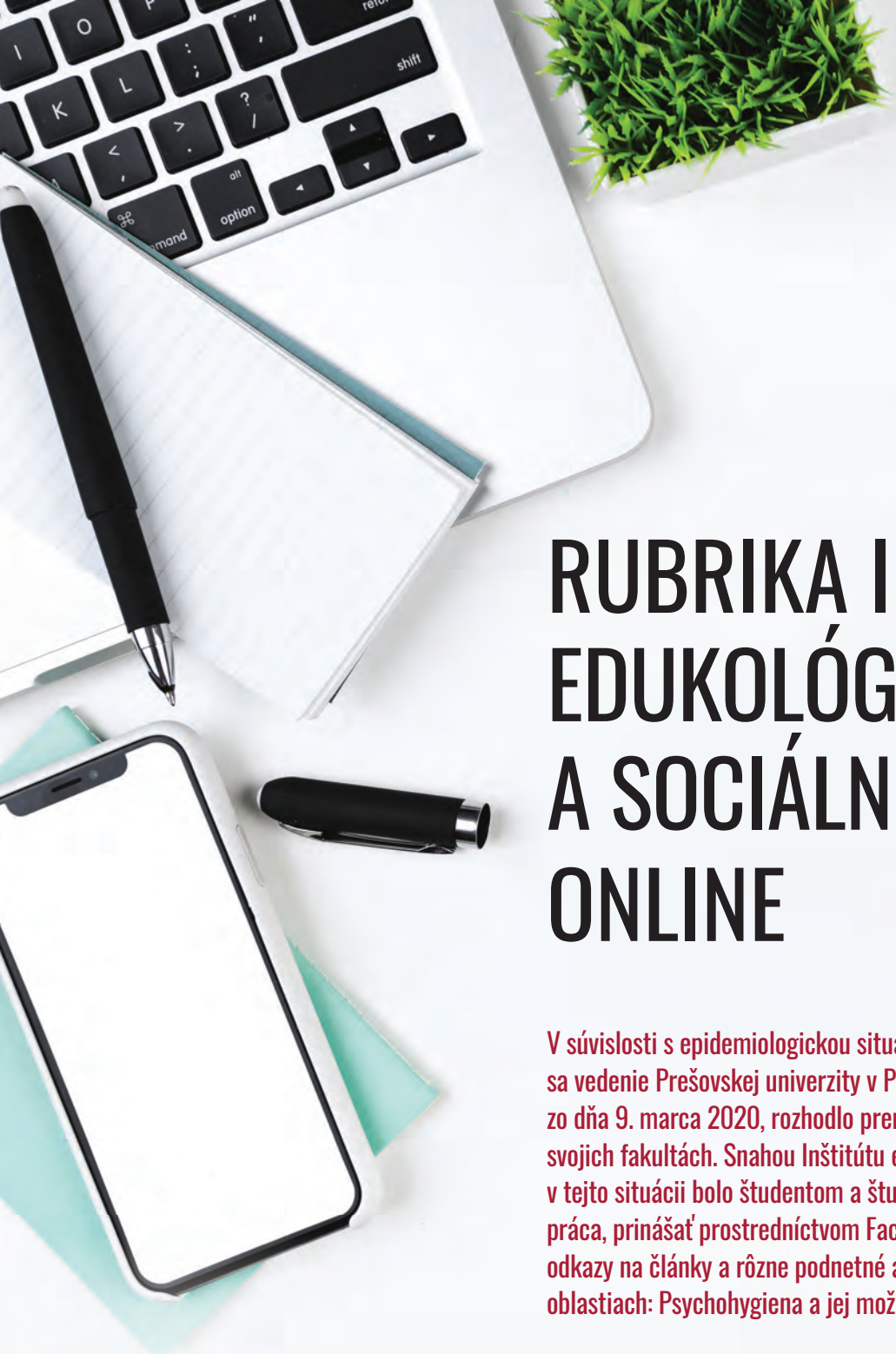
Inštitút slovakistiky a mediálnych štúdií ponúkol verejnosti možnosť

vstúpiť do príbehu prostredníctvom audiozáznamov úryvkov z rozprávok PhDr. Petra Karpinského, PhD., Ako sme s Ťukťukom ťukťukovali a Teta Agáta a jej mačacia sedmička (načítal Marek Galajda).

Inštitút stredoeurópskych štúdií sprístupnil materiály rôzneho zamerania, napr. ortografia poľského jazyka, vzory písomností v poľštine, synchronne porovnanie slovenčiny a poľštiny s cvičeniami (za inštitút doc. Mgr. Marta Vojteková, PhD., samostatne aj v spolupráci s inými autormi), stredoeurópsku prózu moderny: poetologický a personálny koncept a interpretačný kľúč k slovenskej/českej/poľskej/maďarskej modernej próze (autor: Mgr. Marek Mitka, PhD.), interkultúrnú komunikáciu v praxi (Mgr. Ivana Slivková, PhD.), atď. Boli tu aj odkazy na stránky o slovenskej ľudovej kultúre, o kultúrnom dedičstve Slovenska – Slovakiana, na digitálnu knižnicu Ústredia ľudovej umeleckej výroby, na online publikácie Ústavu etnológie a sociálnej antropológie SAV či na publikácie Slavistického ústavu Jána Stanislava SAV.

Inštitút ukrajinistiky sa podelil s verejnosťou o informácie o Ukrajine a jej histórii, o prednášku Serhija Plochija Kozácky mýtus, video-prednášku *Ukrajinská revolúcia 1917 – 1921*, dokument *Svetové pamiatky na Ukrajine*, o informácie, ako vznikli pomenovania regiónov na Ukrajine, i o videoprednášky z ukrajinskej literatúry. Objavili sa tu aj linky na ukrajinské seriály a filmy, na webstránky, na ktorých si bolo možné stiahnuť knihy na čítanie, nájsť základné informácie o ukrajinskom jazyku ako systéme (pre ukrajinistov začiatočníkov) či zdokonaľiť si ukrajinčinu vôbec. Všetkým zainteresovaným autorom patrí poďakovanie za prípravu a kreativitu a všetkým prijímateľom týchto informácií za záujem dozvedieť sa niečo nové od tvorivých pracovníkov Filozofickej fakulty PU.

prof. PaedDr. Alena KAČMÁROVÁ, PhD.
prodekanka FF PU

RUBRIKA INŠTITÚTU EDUKOLÓGIE A SOCIÁLNEJ PRÁCE ONLINE

V súvislosti s epidemiologickou situáciou výskytu koronavírusu COVID-19, sa vedenie Prešovskej univerzity v Prešove (PU) na svojom zasadnutí, zo dňa 9. marca 2020, rozhodlo prerušiť prezenčnú výučbu na všetkých svojich fakultách. Snahou Inštitútu edukológie a sociálnej práce (IESP) v tejto situácii bolo študentom a študentkám, nielen odboru sociálna práca, prinášať prostredníctvom Facebooku a svojej webovej stránky odkazy na články a rôzne podnetné a zaujímavé témy v troch hlavných oblastiach: Psychohygienu a jej možnosti, O čom sa píše, Čo cez víkend.

Každý pondelok sme rubriku IESP venovali „Psychohygienu a jej možnosti“, starostlivosti o seba v rámci jej „COVID-ových“ možností. Študenti a študentky tu našli informácie o nápadoch i konkrétnych technikách, odkazy na články venované psychohygienu a starostlivosti o seba. Krédom tejto rubriky bolo uvedenie si, že cieľom karanténnych opatrení

je zabezpečiť fyzickú vzdialenosť, nie izolovanosť ľudí. V takomto karanténnom režime nebolo jednoduché nájsť si chvíľu pre seba. Aj preto sme sa snažili prostredníctvom tejto rubriky vytvoriť miesto pre čo najširšie spektrum možností a tipov v rámci tém zameraných na starostlivosť o seba, minimalizmus (životný štýl, ktorý je charakteristický okrem iného

Rubrika IESP online

Domov / Filozofická fakulta / Inštitúty / Inštitút edukológie a sociálnej práce / Rubrika IESP online

Domov na inštitút

Aktuality

Rubrika IESP online

Psychohygienu a jej možnosti

Starostlivosť o seba

Minimalizmus

Životný štýl

Deň zdravia

Milan R. Štefánik

Mindfulness pre začiatočníkov

Zdravý životný štýl a WHO

O čom sa píše

Ako šia to dá

Domáce násilie počas epidémie

Dom seniorov Tatranská Štrba n.o

Študentky a študenti IESP píšú!

Ako môžeme pomôcť ľuďom bez domova?

Dôsledky pandémie COVID-19 na

životy žien

Rubrika IESP online

Psychohygienu a jej možnosti

Aktualizované dňa: 06.05.2020

O čom sa píše

Aktualizované dňa: 01.06.2020

Čo cez víkend

Aktualizované dňa: 15.05.2020

Aktivity študentov a študentiek IESP počas karantény

Aktualizované dňa: 14.06.2020

vlastnením čo najmenšieho počtu vecí). Snažili sme sa upozorniť na Deň zdravia alebo odkaz venovaný výročiu úmrtia jedného z veľikánov a tvorcov novodobých slovenských dejín, Milana Rastislava Štefánika, či Mindfulness ako cesty ku kvalitnejšiemu životu sľubujúcemu menej stresu a kvalitnejšiu produktivitu nie len v práci. A v neposlednom rade téma venovaná zdravému životnému štýlu s WHO.

Každú stredu bolo našou snahou v rubrike „O čom sa píše“ informovať študentky a študentov o rôznych témach, napr. o príklade dobrej praxe dištančného vzdelávania rómskych detí z vylúčených lokalít v kontexte Covid-19. Zverejnený článok priniesol zaujímavý pohľad na riešenie tejto situácie s poukazaním na potrebu sprístupňovania vzdelávacích šancí pre všetkých žiakov v kontexte zlepšovania

vzdelávacej perspektívy, zvlášť detí, ktoré sú ohrozené sociálnym vylúčením. Medzi ďalšie články, na ktoré sme sa snažili upriamiť pozornosť, patrila téma domáceho násillia počas epidémie či odkaz venovaný Domu seniorov v Tatranskej Štrbe, n. o, ktorý mal priblížiť fungovanie a chod v zariadení pre seniorov počas karantény. Články prinášali aj rady, ako môžeme pomôcť ľuďom bez domova alebo dôsledky pandémie COVID-19 na životy žien, no i pozitívne stránky izolácie a pozitíva korony.

V rámci rubriky „Čo cez víkend“ sme každý piatok prinášali tipy na efektívne trávenie víkendu. Pozornosť študentiek a študentov sme upriamili napr. na učenie sa cudzieho jazyka zábavnou formou prostredníctvom celosvetovo najobľúbenejšej aplikácie Duolingo, slúžiacej na učenie sa angličtiny, ktorá je odporúčaná najmä pre za-

čiatočníkov. Prostredníctvom tejto rubriky sme ponúkli aj tipy na rôzne zaujímavé knihy. Ďalší odkaz smeroval k Slovenskému národnému divadlu ako online forme kultúrneho zážitku, možnosti vnímať stálice a významné osobnosti z pohodlia svojho domova. V tejto rubrike sme prinášali tiež tipy na sledovanie videí, filmov či seriálov v angličtine, ako jeden zo spôsobov výučby cudzieho jazyka, ktorý je nielen veľmi účinný, ale aj zábavný. Na tvorbe jednotlivých rubrik a tém spolupracovali nielen členovia inštitútu IESP, ale aj samotné študentky a študenti z odboru sociálna práca, ktorí prispeli nápadmi smerujúcimi k lepšiemu zvládnutiu karanténnych opatrení súvisiacich s ochorením COVID-19.

PhDr. Mgr. Martin HAMADEJ, PhD.
FF PU

DIŠTANČNÁ ČINNOSŤ RUSKÉHO CENTRA V ČASE PANDÉMIE KORONAVÍRUSU

Ruské centrum Prešovskej univerzity v Prešove v čase pandémie koronavírusu prešlo na dištančnú činnosť, v rámci ktorej sa uskutočňovali online hodiny predovšetkým pre žiakov a študentov základných a stredných škôl, no okrem toho aj konferencia ruských centier, študentský telemost, webinár o online výučbe a mnohé iné online aktivity.

Ruské centrum na začiatku vypuknutia pandémie koronavírusu ponúklo pedagógom základných a stredných škôl pomocnú ruku v online výučbe, ktorá zahŕňala organizáciu online hodín. Pre študentov sme pripravovali materiály po dohode s ich pedagógmi a učebnými plánmi alebo podľa toho, o čo bol najväčší záujem.

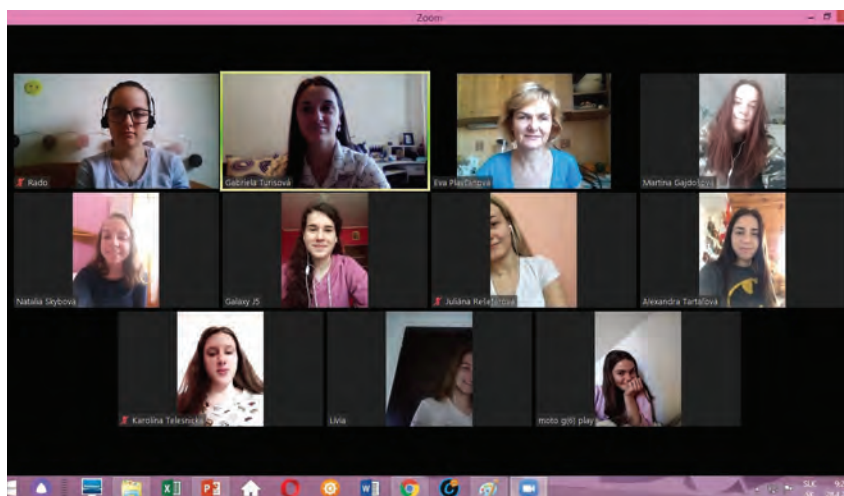
V apríli sa uskutočnilo niekoľko online hodín pre stredné školy, pre študentov Gymnázia Cyrila Daxnera sme zrealizovali online hodinu na tému tradičné ruské suveníry, v rámci ktorej si študenti obohatili vedomosti o niekoľkých unikátnych ruských suveníroch. Študenti strednej odbornej školy pedagogickej prejavili záujem o online hodinu na tému vzdelanie a školský systém v Ruskej federácii. Ku Dňu kozmonautiky, ktorý sa slávi 12. apríla, sa

uskutočnila online hodina pre študentov Strednej odbornej školy Bukovecká 17, počas ktorej si študenti rozšírili svoje poznatky o priekopníkoch sovietskej kozmonautiky. V apríli sa okrem toho uskutočnila aj online konferencia ruských centier na Slovensku (Ruské centrum vedy a kultúry, Ruské centrum Európskeho fondu slovanskej písomnosti a kultúry a Ruské centrum Prešovskej univerzity), v rámci ktorej sa účastníci podelili o svoje skúsenosti s bežnou činnosťou a aktivitami centier, no hlavne s prechodom na dištančnú činnosť, diskutovalo sa aj o vzájomnej spolupráci. Koncom apríla sa uskutočnil webinár pre pedagógov rusistov, ktorý organizovalo Ruské centrum vedy a kultúry v Bratislave. Webinár viedla lektorka Viktória Aliošinová, vysokoškolská pedagogička rušti-

ny pre cudzincov z Tulskej štátnej univerzity. Zúčastnili sa ho pedagógovia z celého Slovenska vrátane Prešova. Na webinári získali prehľad o užitočných zdrojoch a technológiách online vyučovania, ktoré im vo vysokej miere pomôžu v online výučbe a skvalitnia proces online vyučovania.

V máji sme nadviazali spoluprácu so Základnou školou Kamenica nad Cirochou. Žiakom sme v rámci online hodín k Medzinárodnému dňu múzeí odprezentovali svetovo známe múzeá Ruska a ich najznámejšie expozície.

K 75. výročiu Víťazstva nad fašizmom sme zorganizovali online akciu „Urob pohľadnicu ku Dňu Víťazstva!“, do ktorej sa zapojili žiaci štyroch základných škôl a študenti dvoch stredných škôl. Všetci, ktorí sa zapojili do akcie, vyrobili veľ-

mi kreatívne pohľadnice s textom v ruskom jazyku. Každý účastník získal za svoju tvorivú prácu elektronický diplom.

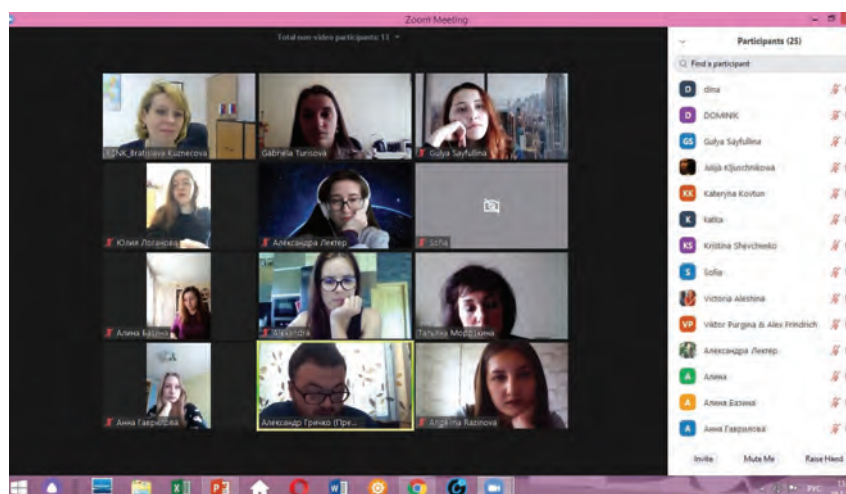
Fond Russkij mir spustil k 75. výročiu Víťazstva nad fašizmom medzinárodnú hudobnú akciu „Piesne Veľkého Víťazstva“. Do hudobnej akcie sa mohli zapojiť záujemcovia z celého sveta. Za Ruské centrum v Prešove sa zapojili študentky Prešovskej univerzity v Prešove Bc. Tímea Burčíková a absolventky Mgr. Ivana Svítková a Mgr. Tatiana Ponická.

V druhej polovici mája sa uskutočnil študentský telemost medzi študentmi Ulianovskej štátnej pedagogickej univerzity v Ruskej federácii a študentmi Inštitútu rusistiky FF PU. Organizátorom konferencie bola riaditeľka Rus-

kého centra vedy a kultúry v Bratislave Inna Kuznetsova. Hlavnou témou konferencie bolo 75. výročie Víťazstva nad fašizmom. Študenti Ulianovskej štátnej univerzity od-

prezentovali svojim slovenským rovesníkom sovietskú a súčasnú kinematografiu o Veľkej Vlasteneckej vojne. Po prezentácii nastala k téme plodná diskusia. Organizácia podobných študentských telemostov a konferencií napomôže v upevňovaní a rozvíjaní vzťahov medzi študentmi, rozšíri ich obzory a pomôže odstrániť jazykovú bariéru.

V júni si v Rusku pripomínajú Deň ruského jazyka a Deň Ruska, práve k týmto pamätným dňom sme pre študentov pripravili zaujímavé online aktivity. Študenti Spojenej katolíckej školy sv. Mikuláša si prehľadali vedomosti o živote a tvorbe významného básnika a prozaika A. S. Puškina a študenti strednej odbornej školy pedagogickej sa

zapojili do vedomostného kvízu ku Dňu Ruska.

Okrem toho mohli všetci záujemcovia na sociálnej sieti Facebook Ruského centra sledovať aktuálne informácie o dostupných virtuálnych exkurziách, výstavách, koncertoch, divadelných predstaveniach a iných kultúrnych podujatiach.

Mgr. Gabriela TURISOVÁ
Ruské centrum PU

PANDÉMIA PODNIETILA HLBŠIU REFLEXIU NAD ZMYSLOM FAKULTY

Stále prebiehajúca pandémia COVID-19 vo veľkom rozmere zasiahla a ovplyvnila dianie a život v súčasnom globalizujúcom sa svete. Nie je tomu inak ani na Slovensku, vysoké školstvo nevynímajúc. Naopak, práve oblasť školstva bola v čase rozmáhajúcej sa pandémie tou, ktorá vyžadovala nové prístupy a spôsoby vo vzdelávaní.

Podľa slov ministra školstva SR sme boli povinní zachovať obsah vzdelávania s použitím nových foriem výučby. Všetci spoločne, či už pedagógovia, alebo študenti, sme sa tohto procesu „zhostili“ tak, ako sme najlepšie vedeli. Výsledkom bolo ukončenie jednotlivých predmetov vo všetkých našou fakultou ponúkaných študijných programoch a predovšetkým usmiate a vo výraze tvárí vďačné pohľady študentov na tohtoročnej promočnej slávnosti na našej fakulte. V takýchto situáciách sa každý človek, ale aj inštitúcia ako taká pýta na zmysel svojej existencie, svojho jestvovania, či jej poslanie je opodstatnené a pod.

Takéto otázky sme si kladli aj my na Gréckokatolíckej teologickej fakulte PU. Pri hlbšej úvahe môžeme konštatovať, že naša fakulta má svoje opodstatnenie aj v prežívaní takejto situácie, akou bola a je pandémia COVID-19. Nie sme fakultou so zameraním technickým alebo prírodovedným, ktorá by bola nositeľkou nových objavov, či už medicínskeho, alebo technického charakteru. Ale práve našou fakultou ponúkané študijné programy a ich realizácia nám pri hlbšom pohľade dávajú odpoveď, že naša fakulta má svoje poslanie aj v takýchto nevšedných a ťažkých situáciách. A to z dôvodu, že pripravuje ľudí, aby ich čo naj-

kvalitnejšie zvládli a prežili. Základným študijným programom je katolícka teológia. O dôležitosti prijatia utrpenia a jeho prežívania v kresťanskom pohľade, no aj o pomoci bližným v rozmere prikázania lásky niet žiadnych pochyb. Boli sme počas pandémie svedkami hrdinského obetovania sa kňazov i laických veriacich pri pomoci trpiacim atď. Mnohí z nich položili aj najvyššiu obeť svojho vlastného života. K starostlivosti o bližného nás neustále vyzýva aj Svätý Otec František. Svojím postojom i slovom povzbudenia vlieval veriacim celého sveta silu k vyrovnaniu sa s krízou a potrebnú nádej. Zacitujem tu jednu z jeho myšlienok: „Keď je tu chvíľa, v ktorej

nechápete, keď ste zúfalí a keď sa vám svet rúca, hľadte na kríž.“ Preto aj naši študenti boli požiadaní na viacerých fórach, aby boli v prípade potreby pripravení a vedeli podať pomocnú ruku trpiacim.

nezhodám. Totiž mnohí ľudia v rodinách neboli „zvyknutí“ spolu tráviť celé dni medzi štyrmi múrmi. Média priniesli správy o tom, že napríklad v Číne stúpila rozvodovosť po prvej vlnе pandémie. Blízki

Z uvedeného krátkeho náčrtu sa nám „zrodila“ odpoveď o zmysle a poslaní GTF, o jej opodstatnenosti a poslaní aj v netradičných časoch, ktoré sme prežívali. Sme vďační, že pandémia nás nezlomila, ale posil-

Aj ďalšie študijné programy svojím zameraním sú k „dispozícii“ v tomto rozmere. Tak napríklad program animácia voľnočasových aktivít. Mnohí ľudia sa v čase pandémie ocitli v situácii, že zrazu mali veľa času, ale nevedeli, čo s ním. Sledovanie správ o koronakríze doma na pohovke ich priam deprimovalo. Študijný program AVA pripravuje absolventov na to, aby vedeli vhodne animovať svoj čas, ale aj čas iných ľudí. Čas je veľkým darom, za ktorého využitie sme zodpovední. V čase pandémie si mnohí kladli otázku: Z akej krajiny sa šíri táto choroba? Aké náboženstvo vyznávajú tamojší ľudia? Aké sú kultúrne korene týchto regiónov? Odpoveď v orientácii na tieto otázky im dáva ďalší študijný program s názvom religionistika, ktorý ich vie ukotviť v poznaní rôznych svetových náboženstiev, ich vzniku, osobitostí a kultúrnej odlišnosti. Osobitosť času, ktorý sme prežívali viac spolu, viedol aj k určitým

ľudia nevedeli medzi sebou riešiť každodenné problémy. Študijný program Probačná a mediačná práca pripravuje absolventov práve na zvládanie týchto problémov, vedie ich správne postupovať pri riešení akýchkoľvek konfliktov.

nila v napĺňaní odkazu našej fakulty, a to spôsobmi a prostriedkami, aké sú v daný čas primerané a možné.

Prof. ThDr. Peter ŠTURÁK, PhD.
dekan GTF PU
Foto: Mgr. Juraj BLAŠČÁK

ZVLÁDNUTIE PANDÉMIE KORONAVÍRUSU A JEJ DOPADOV NA VZDELÁVACÍ PROCES A VEDU A VÝSKUM

V čase pandémie sa GTF nevyhla mnohým výzvam, s ktorými sa musela popasovať. Asi tou najväčšou bol rýchly prechod z prezenčnej na dištančnú formu vzdelávania, ktorý odhalil úroveň pripravenosti fakulty, učiteľov a študentov na mimoriadnu situáciu a schopnosť pružne reagovať tak, aby bola zachovaná kontinuita vzdelávacieho procesu, ako aj vedecko-výskumnej činnosti.

Môžeme konštatovať, že v konečnom dôsledku rozhodnutie o používaných metódach dištančnej formy bolo ponechané na samotných učiteľov. Najčastejšie metódy

výučby využívané na fakulte boli: štúdium skript a odbornej literatúry, písanie projektov, seminárnych prác, videokonferencie prostredníctvom aplikácie MS Teams.

Vedenie fakulty neustále apelovalo na nevyhnutnosť zachovania kvality vzdelávacieho procesu a v spolupráci so všetkými vyučujúcimi sa nám podarilo úspešne zvládnuť

doterajší priebeh pandémie. Ďalšou výzvou tejto mimoriadnej situácie bola realizácia štátnych skúšok a obhajob dizertačných prác, dodržiavajúc prísne opatrenia Úradu verejného zdravotníctva. Štátne skúšky prebiehali prezenčnou formou, obhajoby dizertačných prác prezenčnou a časť dištančnou formou, prostredníctvom MS Teams, v súlade s jasnými odporúčaniami vedenia PU a v súčinnosti s Centrom výpočtovej techniky PU. Významnou pomocou zo strany Ministerstva školstva SR bol zorganizovaný webinár o možnostiach využitia MS Teams pri realizácii štátnych skúšok, obhajob diplomových prác a prijímacích pohovorov, ktorý poskytol cenné informácie (rady a úskalia) ohľadom úspešného priebehu týchto aktivít. Na záver by som chcela poukázať na dôsledky tejto mimoriadnej situácie, ktorá jasne ukázala nevyhnutnosť presného prerozdelenia kompetencií, aby reakcie boli oveľa pružnejšie a neutrpela tým úroveň poskytovanej kvality vzdelávania. Dokázali sme pohotovo prijať cielené opatrenia s cieľom odbornej podpory učiteľov a študentov. Zároveň sú vo vysokom školstve výzvy, ktoré majú pozitívny dopad na implementáciu aktívnych metód vzdelávania, napr. aby sa E-learningové prístupy stali súčasťou každodennej praxe, aby predmety mali dve formy – prezenčnú, ako aj online. V oblasti vedy sa ako nevyhnutnosť ukázala organizácia domácich a medzinárodných vedeckých podujatí prostredníctvom videokonferencií.

doc. ThDr. Mária KARDIS, PhD.
prodekanka GTF PU

GRÉCKOKATOLÍCKE MLÁDEŽNÍCKE PASTORAČNÉ CENTRUM A NOVÉ SLOVO NA UNIVERZITE

Človek univerzity, či už študent, alebo pedagóg, sa za posledný semester naučil minimálne jedno slovné spojenie: „dištančná forma“. Iste, naučilo nás to viac pracovať „home office“ a hľadať možnosti, ktoré nám umožnia vzdelávať a plniť všetky povinnosti tak, aby to bolo čo najlepšie. Ako pedagóg môžem dodať, že mnohým táto forma dištancovania sa od iného aj vyhovovala. Mailová pošta, krátke stretnutie cez nejakú aplikáciu sa dá vydržať, poprípade rozprávaciu vypnete. Jednoducho sa odstrihnete a naoko alebo „naucho“, alebo oboje vyzerá všetko v poriadku. Ibaže tí, ktorí sa nechcú od seba odstrihnúť, prežívali ťažší čas. Nie iba nedostatok osobného kontaktu, ale najmä nedostatok záujmu. A tak aj my v Gréckokatolíckom mládežníckom pastoračnom centre (GMPC) sme nechceli splynúť s davom, stratiť sa pod hladinou a nechať našich členov upadnúť do ponorky, hoc aj príjemného rodinného zovretia, alebo zahaliť sa do rúška vlastných nevypovedaných myšlienok. Hľadali sme spôsoby, ako byť spolu. Počas obdobia „kraľovania“ korony, sme pokračovali v našich stretnutiach pomocou internetu a potvrdzujem, že to boli stretnutia

o zdieľaní, priateľstve, túžbach po osobnom stretnutí, ale aj o mnohých témach. V rámci Gréckokatolíckej teologickej fakulty, teda v jej kaplnke, sme tiež raz mesačne organizovali adorácie cez Facebook. Síce v obmedzenom počte v Božom príbytku (ak nepočítam anjelov, tak s Kristom v Eucharistii sme tam boli traja: ON, ja – kňaz a Janka – hudobníčka) a pri dodržaní všetkých hygienických a protiepidemiologických opatrení sme tak vstupovali do príbytkov mnohých. Odovzdávali sme tam všetkých členov GMPC, študentov, pedagógov a pracovníkov GTF, ako aj celú Prešovskú univerzitu. Aj takýmto spôsobom sa dobré slovo dávalo do sveta, ktorý je tak dištančný, že až kričí po osobnej vzájomnosti. A podarilo sa. Tvrdé opatrenia pominuli a my sme sa mohli stretnúť na Zbojníckom hrade. Bol to čas výstupu na hrad, ale najmä zo seba a k sebe, deň delenia sa a vzájomnosti. Chceme veriť, že takéto chvíle budú častejšie, no teraz sme vďačnejší za tie obyčajné stretnutia, ktoré sa stali vzácnejšie.

ThDr. Martin TKÁČ, PhD.
GTF PU a duchovný správca GMPC
Foto: Mgr. Jozef DEMČÁK

PRERUŠENIE PREZENČNEJ VÝUČBY NA FHPV

Zmeny súvisiace s prechodom na dištančnú výučbu v dôsledku výnimočnej epidemiologickej situácie spojenej so šírením koronavírusu COVID-19 výrazne zasiahli do života na Fakulte humanitných a prírodných vied (FHPV). Pestrá štruktúra vyučovaných predmetov s výrazným zastúpením praktických disciplín si vyžadovala zo strany pedagógov vysokú mieru flexibility a kreativity. Úspešné ukončenie semestra je dôkazom, že fakulta, jej pracovníci a študenti túto úlohu zvládli veľmi dobre.

Prerušenie prezenčnej výučby dňa 10. marca 2020 a následné zavádzanie protiepidemiologických opatrení bezprecedentne zasiahli do života aj na FHPV. Pôvodne zamýšľané prerušenie na dva týždne spočiatku predstavovalo „iba“ organizačné komplikácie spojené so zásahom do práve prebiehajúceho semestra. Avšak zhoršovanie epidemiologickej situácie na Slovensku postupne predznamenovalo nepríjemnú skutočnosť, že sa semester neukončí v štandardnom režime. V tejto situácii sa pracovníci fakulty, ako aj študenti museli rýchlo prispôsobiť novej skutočnosti a adaptovať sa na dištančné metódy výučby. V absolútnych číslach to na FHPV znamenalo zrealizovať a ukončiť výučbu na viac ako 380 predmetoch, realizovaných celkovo na 13 učiteľských kombinačných programoch a 10 neučiteľských programoch prvého aj druhého stupňa štúdia.

Prechod na plne dištančnú výučbu nebol jednoduchý z viacerých dôvodov. Prvotne išlo o rozhodnutie výberu vhodných nástrojov dištančného vzdelávania pre daný predmet, ktorý by v maximálnej možnej miere pokryl požiadavky a špecifikácie každého predmetu pri transfere poznatkov k študentom. V štruktúre študijných programov akreditovaných

na FHPV sa nachádza aj značné množstvo predmetov, ktoré si zo strany študentov vyžadujú absolvovanie rôznych praktických cvičení a zadaní, často v špecializovaných učebniach alebo laboratóriách. Laboratórne cvičenia z biológie, ekológie a fyziky, praktické cvičenia z techniky, matematiky a geografie, terénne praktiká, ale aj hodiny, kde sa simulujú rôzne situácie v procese vyučovania pri príprave budúcich pedagógov, sa dištančnými metódami dajú nahradiť len veľmi ťažko. Najvýraznejšie sa to prejavilo v učiteľských kombinačných programoch, kde museli byť zrušené pedagogické praxe v základných a stredných školách a presunuté do nasledujúceho akademického roka. Predĺženie výučbovej časti semestra do polovice júna 2020 a obnovenie prezenčnej výučby koncom mesiaca máj umožnilo ukončiť niektoré praktické predmety, za prísnych hygienických podmienok, riadnym spôsobom, využívajúc technickú infraštruktúru laboratórií a špecializovaných učební na fakulte. Takýmto spôsobom bolo na fakulte ukončených 22 predmetov. V ostatných prípadoch boli tieto disciplíny absolvované adekvátnym náhradným, mnohokrát individuálnym plnením v mieste bydliska.

Vzniknutá situácia preverila fle-

xibilitu, ale do značnej miery aj kreativitu vyučujúcich a študentov. Väčšina vyučujúcich hneď v prvých dňoch prerušenia prezenčnej výučby prešla do on-line priestoru a začala so študentmi komunikovať spočiatku prevažne prostredníctvom elektronickej pošty. Keď bolo jasné, že sa situácia okolo šírenia koronavírusu zhoršuje, postupne sa prechádzalo na komplexnejšie platformy dištančného vzdelávania, ktoré zvyšovali mieru interakcie vyučujúcich a ich študentov. V štruktúre využívaných platforiem dominovali nástroje produktového balíka MS Office 365 a jeho aplikácie ako MS Teams a MS Forms a e-learnigový systém Moodle. Z ďalších platforiem to boli Zoom, Google Classroom, Skype alebo WhatsApp. V niekoľkých prípadoch aj nástroje ako Whereby.com, Cisco webex meeting, Kahoot! alebo Discord. Niektorí vyučujúci si vytvorili predmetové skupiny na sociálnych sieťach. Prostredníctvom vyššie spomenutých nástrojov mohli vyučujúci so svojimi študentmi zdieľať výučbové materiály, pomocou webinárov sprístupňovať nové učivo alebo on-line formulármi preverovať úroveň dosiahnutých vedomostí. Za konkrétnu zmienku stoja inovatívne prístupy a počiny niekoľkých vyučujúcich.

Na Katedre biológie doktorand

Mgr. Matúš Mathia, ktorý vyučuje predmet „laboratórne vyšetrovacie metódy“, pod vedením MVDr. Soni Mačekovej, PhD., vytvoril YouTube kanál s názvom Svet biológie (https://www.youtube.com/channel/UC9rOzps80JlK0HHRhs4_dZA). Tento kanál je zameraný na obsahovú problematiku predmetu, ako sú princípy rôznych postupov a metód využívaných pri diagnostike ochorení a patologických stavov, ako aj metód používaných v základnom či aplikovanom výskume. Astronomické pozorovania v rámci výučby fyziky boli pod gesciou doc. RNDr. Márie Csátáryovej, PhD., presunuté do virtuálneho priestoru aplikácie Stellarium a zároveň v druhej polovici apríla študenti individuálne v mieste bydliska pozorovali meteorický roj Lyríd. Docentka Csátáryová taktiež reprezentovala svoje pracovisko a univerzitu dvoma webinárovými prednáškami na portáli vydavateľstva Raabe, kde vystúpila s témami Letíme s deťmi do vesmíru! a Poďte učiť fyziku cez astronómiu! (<https://www.raabe.sk/vzdelavanie-pedagogov-webinare>). Pretrvávajúce hygienické opatrenia, ktoré neumožňovali organizáciu hromadných terénnych praktík na obohatenie poznatkov z fyzickej

a regionálnej geografie, na Katedre geografie a aplikovanej geoinformatiky viedli k ich realizácii v netradičnej podobe – bez študentov. Štyria kolegovia, pod vedením RNDr. Martina Rosiča, PhD., zdokumentovali plánované trasy prostredníctvom videotechniky a formou výukových videí, zverejnených na webe (<https://www.youtube.com/channel/UCgKQgqkMd7cnv4OWlcz7ggQ>), ich sprístupnili študentom (viac informácií v samostatnom článku).

Celý systém distančnej výučby realizovanej na fakulte podliehal systému kontroly zo strany vedenia fakulty. Postup realizácie výučby a ukončenia predmetu si stanovil každý vyučujúci sám tak, aby sa akceptovali špecifiká daného predmetu. Navrhované riešenie následne schválil garant študijného programu, v rámci ktorého sa predmet vyučuje. Po schválení zo strany garantov jednotlivé pracoviská prezentovali navrhované spôsoby distančného vzdelávania vedeniu fakulty. V rámci tohto systému vyučujúci mohli upozorniť aj na problémy, s ktorými sa počas výučby stretávali. Okrem už skôr spomenutého problému s realizáciou praktických disciplín to boli najmä zvýšené nároky

na technickú infraštruktúru zabezpečovania dištančnej výučby, určité obmedzenia vo funkcionalitách použitých platforiem, obmedzenia v kolektívnej spolupráci študentov či rôzne komunikačné komplikácie vo všeobecnosti. No najväčším problémom bola neistota vyplývajúca z rýchlej premenlivosti epidemiologickej situácie, ktorá limitovala plánovanie výučby zo strany pedagógov a zneistila študentov. Napriek mnohým nesporným výhodám dištančného vzdelávania vzniknutá situácia poukázala aj na limity týchto metód a nezastupiteľnú úlohu prezenčnej výučby. Vyučujúci, ale aj študenti sa s touto výnimočnou situáciou „popasovali“ veľmi dobre, čomu nasvedčuje fakt, že na fakulte nebolo potrebné riešiť závažný problém pri žiadnom z viac ako 380 predmetov. Iba minimálny počet predmetov bol presunutý do nasledujúceho akademického roka. Vedenie FHPV chce touto cestou vysloviť poďakovanie svojim zamestnancom a študentom za vykonanú prácu v tejto náročnej situácii.

RNDr. Štefan KOCO, PhD.
prodekan FHPV PU

TERÉNNÉ PRAKTIKÁ Z GEOGRAFIE KVÔLI COVID-19 V INEJ PODOBE

Katedra geografie a aplikovanej geoinformatiky každoročne v letom semestri organizuje terénne praktiká a exkurzie pre študentov, zamerané na obohatenie poznatkov z fyzickej a regionálnej geografie, získavaných počas prednášok a seminárov. Keďže v uplynulom akademickom roku z dôvodu opatrení súvisiacich s koronavírusom nebolo možné uskutočniť terénne praktiká v klasickej podobe, rozhodli sme sa ich zrealizovať netypicky – bez študentov, no s videotechnikou, aby sme celý priebeh praktík zaznamenali a následne ho formou výukových videí zverejnili na stránkach katedry a fakulty.

Prvotná myšlienka a príprava praktika

Prvotná myšlienka zrealizovania „inej“ formy terénnych praktík vznikla počas pravidelných pondelkových diskusií prostredníctvom platformy MS Teams, keď nám chýbal kontakt s kolegami na katedre. Už vtedy v marci/apríli sme riešili

túto situáciu a zhodli sme sa, že tento rok terénne praktiká v takej podobe, ako sa organizujú, nebude možné uskutočniť. Keďže terénne praktiká z regionálnej geografie Slovenska absolvujú študenti 2. ročníka bakalárskeho a 1. ročníka magisterského štúdia, realizovať ich o rok neskôr, keď sú títo študenti

v konciacom ročníku, by z hľadiska náročnosti štúdia a množstva iných povinností nepripadlo do úvahy. Z viacerých možností sa nám najviac pozdávala myšlienka uskutočnenia praktika po pôvodnej trase s tým, že našou výbavou bude dostupná videotechnika a prechádzanú trasu praktík budeme dôsled-

ne dokumentovať a následne celý materiál spracujeme, doplníme komentárom a zverejníme ako výukové videá na dostupných kanáloch katedry a fakulty.

Trasa praktika a jej dokumentácia

Pôvodná a teda aj naša realizovaná trasa praktika nás mala postupne severom Slovenska zaviesť do jej najzápadnejších končín a následne juhom našej krajiny sme sa mali vrátiť späť do Prešova. Počas 5 dní sme tak mali možnosť navštíviť a dokumentovať viaceré fyzicko-geografické i humánno-geografické danosti a jedinečnosti krajiny, sledovať jej zmeny, počnúc horskými oblasťami Liptova či Kysúc a končiac nížinými a pahorkatinovými územiami Záhoria aj Podunajska. Počas každého dňa sme mali v pláne navštíviť viacero zaujímavých lokalít, v rámci nich si všímať ich špecifiká, zaznamenať ich vo videu tak, aby si pri sledovaní mohli študenti všímať nielen samotné lokality, ale aj ich širšie zasadenie do okolitej krajiny. Výnimočnými zastávkami prvého dňa boli travertínové kopy v oblasti Gánoviec a Hozelca, ropný prameň nachádzajúci sa v kysuckej obci Korňa či slovenský unikát v podobe prvého orloja na území Slovenska v Starej Bystrici. Cieľovým bodom prvého dňa bola malebná obec Terchová, z ktorej sme druhý deň vyrážali na našu ďalšiu cestu s viacerými zaujímavosťami, ako

bol napr. prechod Manínskou tiesňavou, najužšou tiesňavou na Slovensku, vychutnanie si atmosféry mesta Trenčín i kúpeľného mesta Trenčianske Teplice alebo zastávka v obci Uhrovec pri rodnom dome dvoch významných osobností slovenských dejín, Ľudovíta Štúra a Alexandra Dubčeka.

Na nasledujúce dva dni sa našou základňou stalo malebné záhorske mesto Skalica, ku ktorému neodmysliteľne patrí „skalický trdelník“ či „skalický rubín“, bez ktorých sme, samozrejme, Skalicu nemohli opustiť. Mesto je známe aj svojím trojuholníkovým pôdorysom námestia či Rotundou sv. Juraja, najhodnotnejšou pamiatkou mesta. Počas tretieho dňa sme zdokumentovali aj ďalšie slovenské unikáty, ako napr. Baťov kanál, jednu z najstarších stavieb na území Slovenska – Kostol sv. Margity Antiochijskej v Kopčanoch, borovicové lesy na viatych pieskových dunách v oblasti vojenského obvodu Záhorie, Smolenický zámok aj rodisko a neďalekú mohylu Milana Rastislava Štefánika, ktorého 140. výročie narodenia si v tomto roku pripomínáme. V predposledný deň sme vyrážali južným smerom na lokalitu Sandberg neďaleko Devínskej Novej Vsi a hrad Devín pri sútoku Dunaja a Moravy. „Rýchlym“ prejazdom v kolóne sme minuli naše hlavné mesto a vydali sme sa pozdĺž južnej hranice so zastávkami pri vodnom diele Gabčíkovo a Komárne do nášho posled-

ného cieľového mesta, do Štúrova, s krásnym večerným výhľadom na ostrihomskú katedrálu.

Náš posledný deň sme začali výstupom na plošne najmenšie slovenské pohorie – Burdu, lesnou cestičkou z obce Lišov sme sa dostali k zachovalému kamennému obydlíu, ktoré sa nachádza neďaleko známejšej lokality s podobnými skalnými obydlíami v tufe v obci Brhlavce. Rovnako nás svojou atmosférou očarila vinárska osada Stará Hora, patriaca k obci Sebechleby, ktorá je vyhlásená za pamiatkovú zónu ľudovej architektúry. Poslednou zastávkou na spiatocnej ceste bol opevnený kláštor v Bzovíku, ktorý v nás zanechal zmiešané pocity aj kvôli nie práve najlepšiemu príkladu obnovy historickej pamiatky.

Celkovo sme počas tohtoročných terénnych praktík prešli autom vyše 1 900 km po našich cestách a za 5 dní zhromaždili takmer 280 GB videomateriálu, získaného z automkamery, kamery dronu a mobilnej kamery.

Spracovanie materiálu a výstupy

Zdokumentovaním prejdenej trasy a samotných lokalít zďaleka neskončila naša práca. Momentálne prebieha strih a editovanie videí a zvukových stôp rozdelených na samostatné dni, vkladanie nahraných komentárov k jednotlivým lokalitám, doplnenie prechodov, titulkov, a teda vytvorenie finálnych videí zameraných na obohatenie poznatkov z regionálnej geografie Slovenska. Tieto videá budú slúžiť ako malá náhrada za neuskutočnené terénne praktiká pre študentov geografie, ktorí mali tento rok absolvovať túto trasu, ale aj pre všetkých študentov, ktorých spoznávanie našej krajiny zaujíma. Zároveň tieto materiály budú súčasťou propagačných aktivít katedry a fakulty pre uchádzačov o štúdium geografie.

Mgr. Tomáš PASTERNAK, PhD.

Mgr. Matúš MAXIM

RNDr. Martin ROŠIČ, PhD.

RNDr. Štefan KOCO, PhD.

FHPV PU

Foto: autori

PROGRES FAKULTY MANAŽMENTU – JEDINÁ FAKULTA UNIVERZITY SO ŠTÁTNICAMI ONLINE

Fakulta manažmentu PU aj napriek uvoľňujúcim sa opatreniam vo vzťahu k prebiehajúcej pandémie koronavírusu pristúpila k tohtoročným bakalárskym a magisterským štátnym skúškam progresívne a rozhodla sa realizovať ich online metódou. Fakultu neodradil ani relatívne krátky čas na prípravu a zmenu rokmi zaužívaných procesov, nehovoriac o technickom zabezpečení samotného priebehu štátnych skúšok. Dnes môžeme konštatovať, že išlo o historicky prvé online štátne skúšky nielen na Fakulte manažmentu, ale aj na celej Prešovskej univerzite. Fakulta manažmentu ako jediná spomedzi všetkých fakúlt PU uskutočnila štátne skúšky online formou. Rozhodnutie realizovať štátnice touto formou bolo podmienené jednak mimoriadnou situáciou na území SR, ako aj snahou umožniť pomerne veľkému počtu zahraničných študentov fakulty úspešné ukončenie štúdia.

Členovia každej z dohromady 21 skúšobných komisií za dodržania protiepidemiologických opatrení sedeli spoločne v štátnicových miestnostiach. Študenti štátnu skúšku absolvovali z prostredia mimo fakulty, často z pohodlia

svojho domova. Online štátnych skúšok sa v akademickom roku 2019/2020 zúčastnilo spolu 513 študentov, z toho 198 na magisterskom stupni štúdia a 315 na bakalárskom stupni štúdia. Na magisterskom stupni štúdia

prebiehalo skúšanie študentov deviatimi štátnicovými komisiami (8 komisií na študijnom programe manažment a jedna komisia na študijnom programe environmentálny manažment) a na bakalárskom stupni štúdia prebiehalo skúšanie

študentov dvanástimi štátnicovými komisiami (z toho 8 komisií na študijnom programe manažment, 3 komisie na študijnom programe turizmus, hotelierstvo a kúpeľníctvo a 1 komisia na študijnom programe environmentálny manažment). Štátne skúšky boli na fakulte zabezpečené vlastnými silami a vlastnými technickými prostriedkami. Jednotnou platformou online štátnych skúšok na FM bola aplikácia Microsoft Teams (súčasť balíka Office 365), ktorý je dostupný všetkým zamestnancom a študentom univerzity, pričom prihlasovanie prebiehalo na základe univerzitného mailového konta. Boli vypracová-

pečenie chystaných online štátnych skúšok sa podarilo dosiahnuť vďaka veľmi častým poradám Vedenia FM a ďalších orgánov, pričom všetky boli realizované už formou online cez aplikáciu Microsoft Teams. Študenti boli informovaní o povinnosti zabezpečiť si funkčnosť svojej univerzitnej mailovej schránky (smail.unipo.sk), ktorá bola nevyhnutná na realizáciu online štátnych skúšok, ako aj o povinnosti pravidelne sledovať oznamy na webovej stránke fakulty, kde boli pravidelne aktualizované všetky informácie týkajúce sa štátnych skúšok. V snahe zabezpečiť bezproblémový priebeh štátnic bola v týždni pred

obrazovky, spustenia prezentácie zo svojho rozhrania, vzdialenosti od kamery a pod. Študenti boli počas testovacieho videohovoru (aj neskôr počas samotných štátnic) upozornení, že kedykoľvek počas štátnej skúšky môžu byť komisiou požiadaní o kontrolu miestnosti a zdieľanie pracovnej plochy počítača. Počas verifikácie spojenia boli preverené aktuálne mobilné čísla študentov a zároveň im oznámené telefónne čísla ich komisií (pre prípad výpadku spojenia). Bezproblémový a hlavne úspešný priebeh štátnych skúšok podľa vyjadrenia dekana fakulty prof. Ing. Dr. Róberta Štefka, Ph.D., je zásluhou pedagógov, doktorandov a ostatných zamestnancov fakulty, ktorí nenechali nič na náhodu. Za pomoci podrobných metodických pokynov, manuálov, krízových scenárov, školení a po mnohonásobnom testovaní technickej infraštruktúry neľahkú úlohu zvládli. Pozitívne reakcie zo strany študentov, ako aj samotných pedagógov potvrdili presvedčenie Vedenia FM PU, že online forma realizácie štátnej skúšky v žiadnom ohľade neznižuje kvalitu štátnych skúšok. Možno konštatovať, že takýto spôsob skúšania predstavuje kvalitnú alternatívu prezenčnej metódy skúšania a nie je preto vylúčené, že takýto spôsob realizácie štátnych skúšok sa na FM zrealizuje aj v budúcnosti. Podľa slov dekana fakulty možno očakávať, že fakulta aj v nasledujúcom akademickom roku ponúkne študentom možnosť „online štátnic“. Prof. Ing. Dr. Róbert Štefko, Ph.D., zároveň zdôraznil, že fakulta vykonala v tomto neľahkom období ďalší progresívny krok a z hľadiska inovácií sa razantne posunula na vyšší stupeň. A to v súlade s potrebami doby a s nárokmi na kvalitné univerzitné vzdelávanie v 21. storočí. Zároveň jej to aj umožní v budúcnosti flexibilne reagovať v prípadoch možných ďalších epidémií, resp. ich ďalších vln alebo z iných dôvodov. Ďalšou výhodou fakulty vo vzťahu k štátnym skúškam je aj to, že na základe

vané podrobné metodické pokyny našej fakulty k organizačnej aj technickej stránke priebehu štátnych skúšok, pričom boli vytvorené tri rôzne manuály – pre študentov, pre štátnicové komisie a pre tajomníkov komisií, ktorí mali na starosti technické záležitosti, najmä vytváranie tímov v MS Teams, vytváranie schôdzí tímov na jednotlivé dni štátnic a preverovanie spojenia so študentmi pred štátnicami. Komplexnú prípravu a podrobné zabez-

štátnicami tajomníkmi komisií realizovaná verifikácia spojenia, resp. pripojenia (t. j. vykonanie testovacieho videohovoru s cieľom overenia kvality zvuku, obrazu, rýchlosti internetu a pod.). Počas testovacieho videohovoru študenti dostali informácie o priebehu štátnych skúšok (o harmonograme, dĺžke obhajoby záverečnej práce, spôsobe zadávania otázok atď.) a ďalšie inštrukcie týkajúce sa napr. nastavenia obrazu a zvuku, zdieľania

akreditácie sa štátne skúšky popri obhajobách záverečných prác vykonávajú v druhom predmete štátnej skúšky kolokviálnou metódou, čo taktiež zabráňuje možnostiam neštandardného správania študenta pri skúšaní. Preukázal to aj samotný štandardný priebeh a kvalita štátnych skúšok formou online na našej fakulte. Fakulta manažmentu, tak ako aj iné fakulty Prešovskej univerzity, prešla v letnom semestri ak. roka 2019/2020 v súvislosti s prerušením prezenčnej výučby spôsobenej epidemiologickou situáciou na dištančnú metódu výučby. Výhodou je, že fakulta má všetky študijné programy akreditované na kombinovanú metódu štúdia. V súlade s tým aj v predchádzajúcom období v rámci tejto metódy štúdia prebiehala výučba na fakulte popri prezenčnej metóde sčasti aj dištančnou metódou – podľa povahy jednotlivých

predmetov a ich stupňa nárokov na interakciu. Aj vďaka existencii učebných materiálov na dištančnú výučbu (pri množstve študijných predmetov) bol prechod na túto metódu výučby plynulý a bezproblémový, s prihliadnutím na povahu jednotlivých predmetov, ich stupňa nárokov na interakciu a ďalšie atribúty. Pedagogický proces prebiehal čiastočne aj formou samostatného štúdia alebo inými metódami podľa pokynov jednotlivých pedagógov. Uskutočneným interným auditom neboli pri dištančnej výučbe zistené žiadne závažné problémy. Audit ukázal, že niektoré prednášky boli realizované prostredníctvom MS Teams alebo LMS Moodle (online), iné formou zaslania materiálov na samoštúdium. Podklady, texty, príklady a ďalšie učebné materiály na semináre boli študentom zasielané mailom alebo prostredníctvom MS Teams a/alebo LMS Mo-

odle. Tieto platformy sa využívali aj na konzultácie (najmä konzultácie k záverečným prácam). Testovanie bolo realizované s využitím prostriedkov dištančného vzdelávania, najmä prostredníctvom aplikácie Microsoft Forms, príp. prostredníctvom aplikácie Google Classroom. Pozitívne skúsenosti s online výučbou viedli k tomu, že fakulta plánuje značnú časť štúdia na externej forme realizovať „online“, čo by výrazne zvýšilo komfort externých študentov pri súčasnom zachovaní kvality štúdia.

doc. Ing. Viktória ALI TAHA, PhD.
prodekan FM PU
doc. Mgr. Richard FEDORKO, PhD.
prodekan FM PU

Foto: Ing. Martin ROVNÁK, PhD.
prodekan FM PU

STÁŽ V SEVILLE V TIENI KORONAVÍRUSU

Pandémia vírusu COVID-19 obmedzila aj študentov v zahraničí na ERASMUS+ mobilitách a absolventských stážach. O svojich zážitkoch zo sedemmesačnej stáže v Sevilla Congress and Convention Bureau sa podelila absolventka Fakulty manažmentu Prešovskej univerzity v Prešove Mgr. Miroslava Poláčková.

Študent, ktorý zažije čaro pobytu v zahraničí s tými najneobvyčajnejšími spomienkami a zážitkami, sa po návrate domov často cíti, akoby časť seba nechal v krajine, ktorá sa mu stala na istý čas druhým domovom. Podobné pocity som zažívala predovšetkým po návrate z môjho prvého Erasmu v portugalskom mestečku Bragança. Netrvalo dlho a opäť som sa začala pohrávať s myšlienkou kam vycestovať, a preto som si v priebehu posledného ročníka podala prihlášku na absolventskú stáž do Španielska. Podobne ako v Portugalsku, aj v Španielsku som natrafila na skvelý kolektív. Za pomoci riaditeľa organizácie, dvoch obchodných zástupcov a ďalších stážistov z Holandska, Nemecka

a Mexika, ktorí mi pomohli rýchlo sa zaučiť, som najbližšie týždne nemala žiadny problém orientovať sa vo firme. Za krátky čas sa pozície vymenili, vtedajším stážistom sa skončila zmluva s organizáciou a museli sa vrátiť domov, zatiaľ čo ja som sa ocitla na pozícii školiteľky nových dievčat z Francúzska, Belgicka a Holandska, ktoré sa pridali k nášmu tímu. Odo dňa nástupu patrili medzi moje každodenné povinnosti práca s databázou CRM (Customer Relationship Management), vybavovanie telefonátov, archivácia dokumentov, publikácia noviniek zo SCCB (Sevilla Congress and Convention Bureau) alebo zo sveta MICE (Meetings, Incentives, Conferences, Exhibitions) na sociálnych sie-

ťach, modifikácia hlavnej webovej stránky spoločnosti a jej dopĺňanie o najnovšie podujatia, konferencie či kultúrne udalosti, ktoré sa v nadväzujúcich mesiacoch mali konať v Seville, v štvrtom najväčšom meste Španielska. Taktiež sme pripravovali programy pre Fam Trips a inšpekčné návštevy zo zahraničia. Pre tieto výnimočné podujatia, na ktorých sme sa aj my, stážisti, mohli osobne zúčastniť, sme pár dní predtým v kancelárii prichystali

propagačné materiály pre každého z účastníkov. Tou najdôležitejšou úlohou, ktorá bola veľmi podstatná a za ktorú sme boli zodpovední, bolo vybavovanie a spracovanie obchodných distribúcií a komunikácia s klientmi. Od toho závisela celková organizácia kongresov, konferencií a podujatí v Seville. Všetko išlo skvelo, až pokiaľ nás pandémie neuzavrela do našich domovov. Od marca sme povinne pracovali v núdzovom režime, home office. Každý deň pri striedaní dopoludňajších a odopoludňajších zmien sme absolvovali spoločné videokonferencie, počas ktorých sme prediskutovali pracovné záležitosti, aktuálnu situáciu firmy a zároveň si spoločne spríjemnili chvíle doma virtuálnymi stretnutiami. Voľný čas nám obohacovala dobrovoľná účasť na firemných vzdelávacích videokonferenciách zameraných na prácu s Google Apps. Bývala som v maličkaj, jednoducho zariadenej izbičke jedného milého manželské-

ho páru, ktorý túto miestnosť s kúpeľňou prenajímal. V čase pandémie som dlho zvažovala či zostať, alebo sa vrátiť naspäť domov. Sevilla nebola natoľko zasiahnutá ako Madrid, avšak z repatriácie som mala značné obavy. Prvý odchod repatriantov nám bol avizovaný priamo z Madridu. Druhý odchod bol z Barcelony leteckou dopravou a posledný možný návrat bol stanovený na 6. apríla z Malagy (v tom čase sme boli všetci v Španielsku po dvojtyždňovej domácej karanténe). S touto poslednou repatriáciou som sa teda po päťdesiatich hodinách cesty autobusom dostala v zdraví naspäť na Slovensko. V priebehu takýchto dní si človek prehodnotí svoje priority, vníma láskavú pomoc rodiny, priateľov, známych, ako aj skvelých vyučujúcich, ktorí pri mne stáli v krízových momentoch rozhodovania sa. S vďačnosťou nikdy nezabudnem na veľkú pomoc a starostlivosť pani doktorky RNDr. Janky Mitríkovej,

PhD., ako aj ochotu zodpovedať na všetky moje otázky našou Erasmus koordinátorkou Mgr. Zdenkou Tomko Medoňovou. Stáž som do 27. mája ukončila na home office z pohodlia domova. Neľutujem však ani sekundu. Veď vďaka tejto stáži v Sevilla Congress and Convention Bureau som dostala príležitosť nazrieť na cestovný ruch aj z inej perspektívy, zúčastniť sa na firemných aktivitách, pomáhala a napokon som sa aj zúčastnila jedenej z najväčších konferencií EMEC 2020 (Konferencia európskych stretnutí a podujatí 2020), ktorá bola zameraná na tematiku „Push Your Boundaries“, organizovanú profesionálmi z MPI (Meeting Professionals International) v rámci sektoru MICE. Každým dňom som sa zdokonaľovala v španielčine, vďaka čomu som dnes schopná plynule komunikovať v tomto jazyku. Bola som obklopená skvelými ľuďmi a do sýtosti som si v čase pred pandemiou vychutnávala krásy hlavného mesta Andalúzie,

ako aj výlet do Valencie s priateľmi, ktorí ma prišli navštíviť zo Slovenska. Mesto, do ktorého som vycestovala na stáž, ma upútalo svojou atmosférou, miestnym životom, pokojom, gastronómiou a históriou, sálajúcou z múrov hradieb a pamätihodností každý deň. Len pri samotnej prechádzke centrom vás okamžite očarí gotická Katedrála Santa María de la Sede, ktorá vyras-

ciu od roku 1750, väčšina z nich sa konala v aréne Plaza de Toros de la Maestranza s kapacitou pre 12 500 divákov. V súčasnosti je toto miesto vyžívané skôr ako múzeum umenia koridy bez krvavých zápasov. Po hodinách dlhej chôdze je ideálnym oddychom plavba po rieke Guadalquivir a výhľad na západ slnka z vrcholu stavby Metropol Parasol, ktorá svojím tvarom pripomína

je možnosť prihlásiť sa na kurz jej varenia), churros a sangriú. Tieto dobroty si viete dopriať v miestnych lokáloch pri sledovaní tanečníkov flamenco, na ktorých vystúpenia prichádzajú každoročne ľudia z celého sveta. Aj napriek nepriazni pandémie som si svoju stáž užila a som za ňu veľmi vďačná. Preto tým z vás, ktorí ešte stále váhate, či si zbalíť kufre a vycestovať, alebo

tala na mieste niekdajšej mešity viac než sto rokov a patrí k symbolom víťazstva španielskeho kresťanstva nad moslimskými Maurmi. O niečo ďalej nemožno minúť stredoveké sídlo maurských vládcov Real Alcázar a priam povinná je aj návšteva parku Parque de María Luisa a Plaza de España. Keďže býcie zápasy vznikli práve v Seville a majú tradi-

zrastené hriby a je údajne najväčšou drevenou stavbou na svete. Pre všetkých priaznivcov seriálu Hry o tróny je iste známe okrem Real Alcázar aj mestečko Italica, ležiace 9 km severozápadne od Seville, kde sa nakrúcala posledná séria tohto seriálu. Ochudobnení nebudete ani o špičkovú gastronómiu a preslávnené tapas, paellu (v prípade záujmu

nie, jednoznačne odporúčam vystúpiť zo svojej zóny komfortu a podať si prihlášku. Už včera bolo totiž neskoro ☺

Mgr. Miroslava POLÁČKOVÁ
absolventka FM PU
RNDr. Jana MITRÍKOVÁ, PhD.
FM PU
Foto: Mgr. Miroslava POLÁČKOVÁ

E-LEARNING NA PEDAGOGICKEJ FAKULTE A SKÚSENOSTI POČAS KORONAKRÍZY

Pedagogická fakulta PU v Prešove využíva e-learning ako podporu prezenčnej výučby už od roku 2005, no nikdy sme nepredpokladali, že sa ocitneme v reálnom dištančnom vzdelávaní počas pandémie koronavírusu. Radi by sme sa podelili o svoje skúsenosti ako dlhoroční administrátori a garanti e-learningu na PF PU.

Pred 15 rokmi bol vo virtuálnom prostredí PF PU prvýkrát spustený systém riadenej výučby LMS Moodle. Každý predmet na PF PU má svoju elektronickú podporu vo forme e-kurzu s rovnomeným názvom. Študenti v kurzoch môžu predovšetkým nájsť prehľadne štruktúrované študijné materiály, aktivity či elektronické testy. V súčasnosti je na serveri PF PU

takmer 400 kurzov a prihlásených takmer 3 000 používateľov. Pedagógovia aj študenti sú zvyknutí s e-learningom pracovať, čo nám počas koronakrízy význame uľahčilo štart vzdelávania na diaľku. E-learning využívame ako podporu prezenčnej výučby, no na úplnú absenciu sociálneho kontaktu sme neboli celkom pripravení ani my.

Z technického hľadiska sme vzhľadom na veľký počet prihlásených študentov problémy nemali, v najvyťaženejšej dobe mohol používateľ spozorovať mierne spomalenie reakcií vzdelávacieho prostredia. V posledných dvoch mesiacoch evidujeme takmer 160-tisíc aktivít vo všetkých e-kurzoch. Že sa pracovalo, dokazuje fakt – v priemere bolo

za týždeň takmer 30-tisíc prihlásení učiteľov a študentov.

Veľmi hodnotnou je pre nás spätná väzba, preto bol v období od 1. 6 do 30. 6 medzi študentmi PF PU realizovaný anonymný dotazníkový prieskum, zameraný na komplexné hodnotenie dištančnej výučby. Na PF PU v akademickom roku 2019/2020 študovalo 1 506 študentov, pričom dotazníkového prieskumu sa zúčastnilo 744, čo predstavuje 48 %. Dotazník bol rozdelený do štyroch tematických oblastí: Hardvér a pripojenie, Softvér a distribúcia materiálov, LMS Moodle, Komunikácia.

Na základe výsledkov vieme, že študenti nemajú problém s dostatočným hardvérovým výkonom ich zariadení, v dotazníku vo väčšine uviedli, že ich zariadenia mali postačujúci výkon na vzdelávanie z domu. Veľkým strašiakom vzdelávania na diaľku býva taktiež kvalita internetového pripojenia. Mnohokrát sa nám pri realizácii videohovorov stáva, že volajúceho síce vidíme a počujeme dobre, ale on počuje a vidí zle nás (upload býva zväčša násobne menší ako download), avšak ani jeden z týchto problémov sa medzi našimi študentmi neprejavil, kvalitu internetového pripojenia ohodnotili na 4,81 zo 6-stupňovej škály. Zo všetkých študentov, ktorí so svojimi pedagógmi viedli videohovory, až 71 % uvidelo, že spojenie bolo na oboch stranách veľmi dobré. Študijné materiály boli distribuované prostredníkom Moodle alebo boli posielané rôznymi komunikačnými kanálmi (napr. Facebook Messenger, Viber či WhatsApp,

stále dominuje mail). Potešujúce je, že až 644 študentov uviedlo, že študijné materiály od pedagóga mali priamo v Moodle. Druhou najfrekvencovanejšou metódou distribúcie teda stále odstavá mail, ktorý má na univerzite svoje etablované miesto (411 študentov). Na PF PU sa výhradne používa smail, na iné adresy (najviac Gmail) neodpovedáme, resp. dlhodobo upozorňujeme študentov na neprijateľnosť takejto komunikácie najmä z dôvodov GDPR. Medzi najfrekvencovanejšie chatovacie nástroje, ktoré študenti s pedagógmi využívali, patrila aplikácia z balíčka Office 365 MS Teams (111 študentov), ktorej najväčšou výhodou vďaka smailu je dostupnosť pre každého študenta. Jedným z negatív dištančného vzdelávania býva často uvádzaná absencia osobného kontaktu. V rámci elektronického vzdelávania sa tento problém rieši realizáciou videokonferencií – webinárov, prípadne tvorbou videoprednášok, alebo videoseminárov. Na základe analýzy elektronického vzdelávania, realizovanej v rokoch 2015 a 2019, musíme konštatovať slabé miesta v tejto oblasti – väčšina študijných materiálov v elektronickom prostredí PF PU je stále statických.

To sa odrazilo aj v hodnotení študentov, ktorí položke *Pedagóg realizoval Live prenosy, webinár, prednášky, ktoré boli mojim zdrojom informácií k predmetu* priradilo hodnotenie len 2,14 z 6 stupňovej škály.

V kategórii Moodle sa nachádzali položky na hodnotenie práce

s LMS. Môžeme konštatovať, že naše elektronické prostredie študenti poznajú, vedia s ním pracovať a hodnotia ho ako veľmi prospešné. V Moodle študujú, realizujú aktivity, odovzdávajú zadania, robia elektronické testy. V rámci elektronického prostredia by študenti ocenili zapojenie viacerých pedagógov, a teda viac kurzov a viac multimediálnych materiálov v existujúcich kurzoch. Ako efektívna forma vzdelávania sa vo všetkých položkách ukazujú multimedia, študenti negatívne hodnotia ich absenciu. Vo viacerých kurzoch (nie len počas koronakrízy) sa nám osvedčila tvorba multimediálnych tutoriálov, návodov, komentovaných prednášok, ktoré sa prostredníctvom vnoreného okna dajú efektívne vložiť do stránok kurzu. Multimediálne tutoriály v súčasnej dobe využívame taktiež ako „návody“ pre pedagógov ako pracovať s jednotlivými modulmi LMS Moodle, ktoré majú počas trvania koronakrízy od začiatku mája takmer 400 zobrazení pedagógmi.

Jednou z požiadaviek generácie študentov, ktorá v súčasnosti študuje na našich vysokých školách, je potreba okamžitej spätnej väzby, čo pri súčasných počtoch študentov na PF PU mnohokrát nie je v silách pedagógov. V položke Po prerušení prezenčnej výučby so mnou pedagógovia aktívne komunikovali tak od študentov dostali len hodnotenie 4,2 zo 6, pričom len 18 % študentov uviedlo, že odpoveď dostalo do 12 hodín a 35 % dostalo odpoveď do 24 hodín. Dobrou správou je, že len

Tutoriály k používaniu Moodle pre učiteľov:

Nastavenia

Metódy zápisu

Zdroje

Zadanie

Základné testovanie

Pokročilé testovanie

malé percento študentov uviedlo, že odpoveď od pedagóga nedostalo vôbec (5,6 %). Dominantnou metódou pri komunikácii so študentmi stále ostáva mail, sociálne siete boli využívané pedagógmi len v necelých 2 % a chatovacie nástroje len v 1,6 % prípadoch.

Jednou z dôležitých častí vysokoškolského štúdia, ktorá bola taktiež ovplyvnená prebiehajúcou pandemiou, je aj konzultovanie záverečných prác. Hoci doposiaľ sme boli zvyknutí na klasické prezenčné konzultácie, po 10. marci sa aj táto aktivita stala virtuálnou. Až polovica študentov uviedla (51 %), že svoju prácu konzultovali mailom a len necelých 5 % prácu konzultovalo videokonferenčne. Na základe výsledkov musíme konštatovať, že dištančné konzultácie študentom vyhovovali a ocenili by ich aj v bu-

dúcnosti. Názory učiteľov ešte len vyhodnocujeme, no určite sa v tejto oblasti rôznia.

Dobrý e-learningový kurz, obzvlášť kurz, v ktorom úplne absentuje osobný kontakt, čo študenta aktivizuje, nevznikne za deň, ani za semester, je to dlhodobý proces vývoja na základe spätnej väzby od študentov. Prerúšením prezenčnej výučby sa mnoho učiteľov na PF PU ešte viac v tejto oblasti naštartovalo a objavilo efektívnosť a výhody e-learningu. Napríklad aj v hromadnom testovaní, ktoré mimoriadne pri veľkom počte študentov odbremeňuje učiteľa, ale je hlavne vysoko objektívne. Na záver pridávame vybrané hodnotenia študentov:

- Nechýbalo mi nič, aj keď bolo trochu zvláštne absolvovať skúšky z domu a nie priamo v škole.

- Mám pocit, že to bolo pre mňa trochu menej stresujúce. Všetky úlohy a zadania som si mohla v pokoji urobiť kedykoľvek, mala som na to viac času. Ale na druhej strane mi chýbal mi trochu ten fyzický kontakt priamo v škole, či už so spolužiakmi, ale aj ten typický ruch v škole.
- Dištančné vzdelávanie na PF PU bolo na veľmi vysokej úrovni. V porovnaní s inými školami (po rozhovoroch s priateľmi študentmi iných VŠ) sme mali všetko zvládnuté a pripravené. Chválím systém Moodle, s ktorým vieme pracovať už od 1. ročníka štúdia a na 95 % nám práve on zabezpečil pohodlný a bezproblémový prechod na dištančné štúdium.
- Skúšanie pomocou internetu

má svoje výhody a nevýhody, neviem, či by som tak chcela študovať dlhšiu dobu, celkovo to hodnotím dobre, keďže väčšina využívala Moodle a YouTube.

- Prijala by som väčší kontakt s pedagógmi. Viem, že je veľmi veľa študentov, ale viackrát mi chýbala odpoveď, či môj mail prešiel alebo nie. Tiež by som rada dostala spätnú väzbu na moje záverečné aj priebežné práce. Aj keď máme výsledky v MAISe, neviem presne, čo by som mala vylepšiť alebo kde som spravila chybu.
- Chýbali mi prednášky, ktoré sa prezenčne nestihli uskutočniť.
- Nechýba mi nič. Som spokojná s tým, ako to prebiehalo.
- Do každého kurzu toho-ktorého predmetu by som zaradila povinnú osnovu predmetu aj napriek

tomu, že je umiestnená v infolisite. V Moodle by učitelia osnovy predmetu vždy aktualizovali pri náhlych zmenách, ako napríklad teraz počas Covid-19, keď sa niečo z učiva napríklad vynechalo.

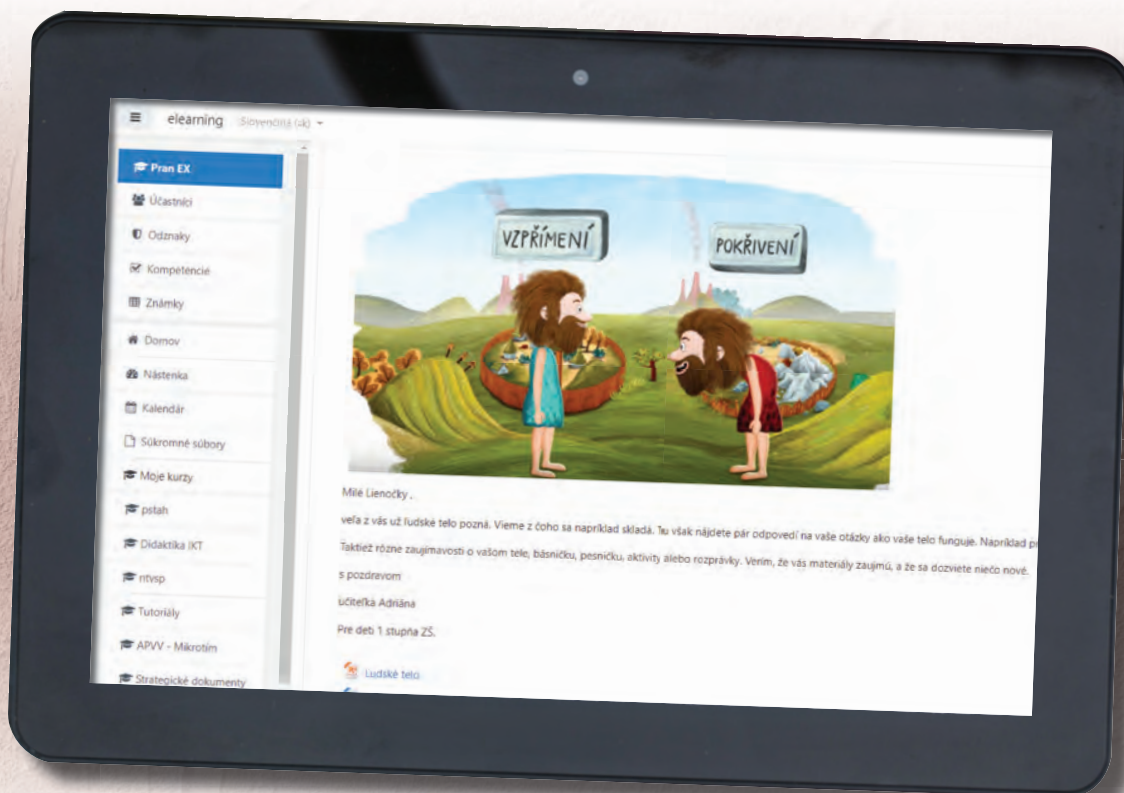
- Chýbajú mi vzdelávacie videá ohľadom klavíra. Niektorí študenti nevedia dobre hrať na klavír a ocenili by takéto videá.
- Chýba mi asi osobný kontakt s pedagógom (seminár alebo prednáška online).
- Chýbali videoprednášky, možnosť pýtať sa (hodiny online). Vynechala by som zadania, ku ktorým sa vyučujúci nechce vyjadrovať a ani hodnotiť ich. Je potrebné zvážiť aj čas, ktorý tomu študent venuje, snahu a úsilie (ak nemá spätnú väzbu, je to úplne zbytočná práca).
- Chýba mi spätná väzba od vy-

učujúcich. Či už odpovede na maily alebo stručný komentár k odovzdaným prácam.

- Chýba mi rýchlejšia odozva učiteľa pri komunikácii mailom.
- Občas nebolo dobre vysvetlené, čo od nás pedagóg vyžaduje, ale elektronické vzdelávanie bolo pre mňa prijateľnejšie ako byť v škole. Vyhovovalo by mi viac.

Záverom môžeme konštatovať, že na PF sme o skúsenosť bohatší. S istotou môžeme povedať, že tradičné vyučovanie je pre nás prioritou, zvlášť v našich študijných odboroch, no ako alternatíva, aj v takýchto nepredvídateľných situáciách, je e-learning dobrou cestou.

prof. Ing. Jana BURGEROVÁ, PhD.
Mgr. Vladimír PISKURA, PhD.
PF PU

DOBRÝ DEŇ, VIDÍME SA, POČUJEME SA?

Takto som začínala online komunikáciu medzi mnou a študentmi na začiatku online skúšky. Čo však tomu predchádzalo a k čomu ma okolnosti v súvislosti s epidemiologickou situáciou primáli štyri mesiace pred odchodom do dôchodku, sa vám pokúsím priblížiť v tomto príspevku.

Ocitli sme sa v situácii, akú sme nikdy nezažili. Školy sa zatvorili, ostali sme doma a život akoby sa zastavil. Avšak len zdanlivo. Odrazu sme stáli pred nepoznanou výzvou, ako ísť ďalej. Na jednej strane ako pokračovať formou dištančného vzdelávania, na strane druhej ako realizovať online skúšanie.

Dištančné vzdelávanie bolo pre mňa osobne len iným spôsobom v pokračovaní využívania platformy E-Learningu, ktorý som aktívne využívala už od momentu jeho dostupnosti na Pedagogickej fakulte. Študenti v ňom dostávali každý týždeň tému na samoštúdium – teda odborný text, ako aj odkaz na relevantné zdroje a vo vzťahu k téme aj konkrétne zadanie na vypracovanie seminárnej práce. Prostredie E-Learningu som priebežne dopĺňala a aktualizovala. V čase karantény sa tento postup ukázal ako mimoriadne efektívny. Na začiatku som študentom poslala podrobné inštrukcie a podmienky do skupinových mailov. Postupne posielali

jednotlivé seminárne práce, opravené som ich posielala späť. Pred skúškou som mala dostatočný počet hodnotení, ako tomu vždy bolo aj v období prezenčnej výuky. Moje závery z dištančného vzdelávania:

- Prostredie E-learningu v období prezenčného, ale aj dištančného vzdelávania je potrebné vnímať len ako podpornú platformu, ktorá nedokáže nahradiť priamy kontakt so študentmi, diskusie, analýzy, argumentáciu na seminároch.
- Počas celého pôsobenia na PF som kladla veľký dôraz na priebežný, systematický prístup študentov k štúdiu počas semestra. Vždy som zdôrazňovala, že na vysokú školu sa nechodí, na vysokej škole sa študuje! Tento prístup sa osvedčil aj v dištančnej forme vzdelávania.
- Ukazuje sa, že do budúcnosti bude naozaj nevyhnutné, aby sa ešte viac zvýšili kritériá náročnosti na priebežné štúdium v jednotlivých predmetoch, čo môže mať dopad aj na ob-

sah a formu štátnych skúšok. Podľa môjho názoru (a to si už myslím dlhé roky!) je minimálne nezmyslom na štátnych skúškach skúšať „to isté“. Položme si otázky do vlastných radov. Aký to má zmysel? Čo sme urobili preto, aby sa veci zmenili? Prečo na štátnych skúškach vyžadujeme bravúrne verbálnu komunikáciu, rétorickú ekvilibristiku od študenta, ktorého sme počas štúdia len testovali? Ako postaviť obhajobu bakalárskej a diplomovej práce na princípe, že práve tam je priestor na dôkladné pre-skúšanie a overenie vedomostí študenta? Má byť štátna skúška len obhajobou záverečnej práce? Na niektoré otázky by sme možno vedeli odpovedať už teraz. Nová akreditácia postaví vysoké školy pred úlohy, ktoré budú musieť plniť, avšak už na úplne iných princípoch, ako tomu bolo doteraz. Keď tá situácia nastane, odpovedať na tieto, ale aj celý rad ďalších otázok už bude neskoro. Bude ich treba riešiť.

Skúšanie online

Ste hodení do vody – plávajte, lebo sa utopíte! Takéto pocity som mala pred prípravou online skúšania. Ako skúšať, ako vytvoriť tím, to bola pre mňa veľká neznáma. Na univerzitnej stránke Vzdelávanie – Nástroje pre dištančné vzdelávanie sa konečne objavil videomanuál, ako vytvoriť tím. Počas tých 45 minút trvania videa som si krvopotne obraz po obraze zapisovala, keďže zapamätať si algoritmus po jeho vzhliadnutí nebolo možné. O 5 dní sa situácia zmenila a objavil sa fotografický manuál, za čo som autorovi oboch verzií veľmi vďačná. Vytvorila som tím najprv s kolegyňou, ktorý sme odskúšali. Následne som študentom poslala do skupinových mailov presnú a detailnú inštrukciú, ako sa majú prihlasovať do svojho tímu. Na každý termín skúšky som vytvorila samostatný tím. Pre istotu som im poslala aj kód tímu, ktorý som síce pri jeho tvorbe skopírovala, ale nemala som na začiatku spätnú väzbu, či to na ich prihlásenie postačí. V každom tíme som vytvorila tiež kanál, ktorý umožňoval aj počas skúšania četovať s iným študentom (bol to veľmi dobrý nástroj, keď sa študentka prihlásila vo svojom čase, ale ja som ešte nedoskúšala predchádzajúcu, tak dostala správu, že ešte skúšam). Po vytvorení konkrétneho tímu som študentom odoslala názov tímu, poradie, podľa ich prihlásenia na daný termín skúšky v MAIS-e, aj s presným časom, kedy sa majú prihlásiť. V prípade, že sa študent v MAIS-e prehlásil na iný termín, tak som ho jednoducho pridala do nového tímu, o čom bol au-

tomaticky informovaný mailom. V rámci mojich dvoch povinných predmetov skúška pozostávala z praktickej časti – hra na hudobnom nástroji, spev a taktovanie, a z ústnej časti. Zmenou bolo len to, že študent si neťahal otázky, ale odpovedal na otázky, ktorých obsah prirodzene vyplýval z úrovne jeho výsledkov jednotlivých zadaní z priebežného hodnotenia.

Výhody online skúšania z pozície študenta a skúšajúci:

- Aj keď mali študenti spočiatku evidentne trému, postupne opadla a boli uvoľnení vo vlastnom domácom prostredí.
- Spojenie bolo výborné, zo 63 študentov len v troch prípadoch zlyhali ich vlastné počítače, ale skúška prebehla následne prostredníctvom mobilného telefónu.
- Nebolo potrebné kontrolovať prostredie študenta, keďže pri praktickej skúške som ho videla, pri ústnej skúške to bol dialóg tvárou v tvár, pri ktorom nemal ani minimálnu príležitosť čo i len nahliadnuť do prípadne otvorených učebníc a skrípt.
- Na praktickú časť skúšky mali študenti 5 minút na prípravu, ústna časť prebiehala priamo, bez prípravy.

Moje závery z online skúšania, ako možná inšpirácia do budúcnosti: Online skúšanie sa ukázalo ako jedna z efektívnych foriem aj v budúcnosti, a to z mnohých dôvodov (nemám odskúšanú formu online testovania), aj keď nemusí byť formou jedinou:

- Ekologická rovina – stovky študentov nemusia cestovať

na skúšku – dopad dopravy autobusmi, autami na životné prostredie.

- Šetria sa finančné prostriedky samotných študentov.
- Šetrenie finančnými prostriedkami fakulty, univerzity – šetrenie vodou, energiami, toaletnými potrebami atď.
- Je dôležité byť fyzicky prítomný na fakulte alebo stačí skúšať online? Pokiaľ by mal vedúci katedry či dekan pochybnosti, tak môže nahliadnuť do tímu a hneď zistiť, či je termín skúšky reálny alebo fiktívny. Domnievam sa však, že obchádzanie tohto systému zo strany skúšajúceho by bolo nepredstaviteľné, poľutovania hodné, neetické a nevhodné učiteľa na vysokej škole.

Skúsenosti z obdobia karantény boli pre mňa osobne nielen výzvou, ale ako som už uviedla, v plnej nahote sa ukázali problémy, ktoré budú súvisieť s radikálnymi, avšak nevyhnutnými systémovými zmenami v našom školstve, a to od základných až po vysoké školy. Keďže som už na dôchodku, tak vám, milé kolegyne, milí kolegovia, želim veľa trpezlivosti, tvorivého nepokoja a úspechov pri realizácii úloh, ktoré na vás ešte len čakajú.

doc. PaedDr. Božena BALCÁROVÁ, CSc.
PF PU

V AKTUÁLNEJ SITUÁCII TO SPOLOČNE ZVLÁDAME

Tak ako každý jedinec v spoločnosti, azda aj každé už vnímajúce dieťa pozná termín „korona“. Táto situácia zasiahla do našich životov a zmenila ich v mnohých oblastiach na nepoznanie. Snáď nejestvuje žiadna profesia, ktorá by kvôli tejto situácii nemusela modifikovať svoje zabehnuté modusy.

Čo sa týka vplyvu koronakrízy na život na fakulte v súvislosti s opatreniami univerzity fungovala v núdzovom režime od 8.00 hod. do 12.00 hod. Na pracovisku sa zdržiavalo max. 5 zamestnancov tak, aby v rámci týždňa boli v isté dni vždy rovnakí zamestnanci na pracovisku, ostatní mali v ten deň prácu na doma (administratíva), príp. pracovné voľno v zmysle § 141 ods. 3 písm. b) Zákonníka práce (prevádzka alebo tí zamestnanci, ktorých pracovné zaradenie neumožňovalo prácu z domu, napr. referentka v predajni skrípt). V praxi to znamenalo, že v rámci týždňa mal zamestnanec 2 až 3 dni prácu na doma (príp. pracovné voľno alebo dovolenku) a 2 až 3 dni bol na pracovisku. V marci

Museli sa prispôbiť aj verejné inštitúcie, ktoré aktualizovali svoje činnosti na základe rozhodnutia hlavného hygienika republiky. Nevyhla sa tomu ani akademická pôda a poslucháči jednotlivých univerzít sa museli adaptovať na nové podmienky, ktoré pravdepodobne naštartovali nové procesy aj v kontexte terciárneho vzdelávania. Na Pravoslávnej bohosloveckej fakulte sa jednotlivé katedry adaptovali automaticky. Poniektorí pedagógovia bez menších problémov prešli na dištančnú formu vzdelávania a v online priestore sa cítili ako ryba vo vode. Ostatní sa po „zžití“ s online vzdelávaním už naplno sústredili na nové podmienky. Poslucháčom sa poskytli rozličné formy priebežného skúšania a ako skonštatoval

prof. A. Cap „na záverečných skúškach sa potvrdilo, že nemali nejaké vážnejšie problémy s naštudovaním si danej problematiky a úspešne zvládli daný predmet“.

a apríli 2020 bola vyčerpaná zostatková dovolenka z roku 2019. Väčšina agendy sa spracovávala elektronicky. Online prebiehali aj pracovné porady. V rámci možností boli zapožičané administratívnym zamestnancom notebooky na prácu z domu (napr. tým, ktorí potrebovali pracovať v ekonomickom informačnom systéme SAP). V priestoroch fakulty bolo nutné pohybovať sa s rúškom, v kancelárii mohli byť max. 2 zamestnanci pri dodržaní vzdialenosti 2 m a častej dezinfekcii a vetraní. Prevádzkoví zamestnanci dvakrát denne dezinfikovali spoločné priestory, kľučky dvier, dvere, telefóny. Pri vstupných dverách boli namontované zariadenia na dezinfekciu rúk, v marci si fakulta nechala ušiť ochranné rúška, nakoľko nebolo možné v tej dobe zabezpečiť jednorazové. Neskôr boli rúška distribuované z Rektorátu PU v Prešove spolu s dezinfekčnými prostriedkami. Tento stav pretrvával približne od 15. marca do 15. mája. V polovici mája sa pracovný

čas predĺžil, od 8.00 hod. do 14.00 hod., a na pracovisku už boli všetci administratívni zamestnanci, prevádzkoví zamestnanci. Od 18. mája pracovali už na 100-percentný úväzok. Od 25. mája pedagogickí aj nepedagogickí zamestnanci fakulty pracovali na plný úväzok. Činnosť fakulty sa riadila Opatreniami Prešovskej univerzity v Prešove.

Na záver musíme ešte dodať, že jednotlivé termíny sa automaticky predlžovali. Fakulta nie je dostatočne vybavená technikou pre administratívnych pracovníkov na prácu z domu, bolo ťažké zabezpečiť nevyhnutné podpisy, niektoré orgány nemohli zasadať, nakoľko v svojich predpisoch nemali možnosť online porád (napr. akademický senát fakulty). V tejto súvislosti nebolo možné schváliť niektoré dokumenty v termíne, ako sa predpokladalo.

Mgr. Mária Daková HUŇADYOVÁ
tajomníčka PBF PU

PhDr. ThDr. Maroš ŠÍP, PhD. et PhD.
prodekan PBF PU

BOLA TO VEĽKÁ VÝZVA AJ PRE ŠPORTOVCOV

Zvládnuť praktickú výučbu atletiky, basketbalu, gymnastiky, futbalu, volejbalu a kurzov „na diaľku“ a pripraviť študentov na úspešné zvládnutie požiadaviek záverečného hodnotenia bola najväčšia výzva nielen pre pedagógov, ale aj samotných študentov Fakulty športu.

S krízovou prevádzkou fakulty v čase epidémie COVID-19 sme sa všetci stretli prvýkrát. Prakticky okamžite od vyhlásenia tohto stavu sa snažilo vedenie fakulty koordinovať celý priebeh semestra, minimálne raz týždenne jeho členovia diskutovali o ďalších postupoch a problémoch, ktoré vznikali priebežne.

Pri teoretických predmetoch sme takmer ihneď prešli na online vzde-

ľavanie. S pomerne dobrým technickým vybavením a pridržiavaním sa inštruktážnych videí to nebol žiaden problém, dokonca ani pri vytváraní online priebežných a záverečných vedomostných testov.

Špecifická situácia nastala pri výučbe praktických disciplín, kde sme museli dlhšie čakať na vhodné riešenie a umožniť tak všetkým študentom absolvovať praktické disciplíny, veď nie každý študent má doma

guľu, oštep, doskočisko. Jedna vec je naučiť sa metodiku nácviku jednotlivých disciplín a iné je ich prakticky zvládnuť v rámci požadovanej kvalitatívnej a kvantitatívnej stránky. Najvýraznejšie teda krízová prevádzka zasiahla výučbu praktických disciplín, realizáciu inštruktorsko-pedagogických praxí, tvorbu a realizáciu výskumných (experimentálnych) častí záverečných prác študentov, ako aj zmena harmonogramu akademického roka v zmysle posunu výučbovej časti a následne aj skúškového obdobia. Na základe epidemiologickej situácie boli na Fakulte športu zrušené všetky kurzy, ako aj fakultné a celoslovenské kolo Študentskej vedeckej a umeleckej konferencie vo vedách o športe. Priebeh tohto netradičného semestra zhodnotil zástupca študentov Bc. Jaroslav Sučka nasledovne: „Takýto semester som zažil po prvýkrát a pevne verím, že niečo také sa už nebude opakovať. Na začiatku sme sa ako študenti aj trochu potešili, predsa týždeň či dva voľna nikomu neublížia, ale neostalo to len pri týždni. Prešiel mesiac a musím sa priznať, že mi škola začala chýbať. Mám pocit, že takých študentov bolo viac. Aj keď to bol netradičný semester, myslím, že nám študentom dal veľa. Počas uzatvorenia fakulty sme sa museli

pripravovať individuálne na rôzne zápočty alebo skúšky, ktoré nás čakali po nástupe do školy. Keďže na našej fakulte sa nachádza viacero špecializovaných objektov, myslím, že práve tieto objekty ako gymnastická telocvičňa, plavárň alebo aj atletický štadión študentom najviac chýbali. Verím však, že každý zo študentov si vzal zo vzniknutej situácie len tie pozitívne veci. Za najväčšie negatívum pre nás študentov považujem elimináciu spoločenských vzťahov. Toto obdobie ukázalo, že naša fakulta je veľmi dobre pripravená na podobné situácie a veľmi dobre zvládla dištančnú formu vzdelávania. Ďalším, pre mňa veľmi podstatným pozitívom bolo to, že mnohí z nás začali okolitú prírodu využívať pre svoj fyzický, ale aj duševný rast.“

Nie nadarmo sa hovorí, že všetko zlé je na niečo dobré. Dozista to platí aj v tomto prípade. Ako vyplýva z prvotných diskusií medzi nami pedagógmi, krízová situácia v mnohých prípadoch zomkla vzťahy medzi študentmi a pedagógmi a študentov často „stavala“ do pozícií, kedy museli byť o čosi zodpovednejší. Mnohí vyučujúci boli touto situáciou viac-menej donútení využívať aplikácie online vzdelávania v plnom rozsahu a netaja sa snahou využívať ich aj naďalej vo vzdelávacom procese. K zdarnému priebehu semestra prispelo včasné a podrobné informovanie všetkých pedagógov a študentov zo strany vedenia fakulty.

Mgr. Lenka TLUČÁKOVÁ, PhD.
FŠ PU

Mgr. et Mgr. Terézia KOVALÍK SLANČOVÁ, PhD.
prodekan FŠ PU

PREKONÁVANIE SVETOVÉHO REKORDU

Dňa 22. apríla sa uskutočnila historicky najrozsiahlejšia online hodina telesnej a športovej výchovy. Jej snahou bolo prilákať k cvičeniu čo najväčší počet ľudí a vytvoriť tak svetový rekord. Národným koordinátorom netradičného podujatia sa stala Fakulta športu PU.

Hlavnou myšlienkou online podujatia, ktorého organizátormi boli medzinárodné organizácie V4Sport Foundation a International Sport and Culture Association (ISCA), bolo prostredníctvom 30-minútového cvičenia zjednotiť celý svet. Stačilo sa pripojiť na stránke podujatia, byť online a zacvičiť si spolu s cvičiteľkou a športovými priateľmi z celého sveta.

„Všetci potrebujeme fyzické cvičenie, aby sme ostali zdraví a šťastní. Naším cieľom bolo v tomto zložitom období poukázať na význam predmetu telesná a športová výchova a podporiť ľudí k realizácii pohybových aktivít prostredníctvom interaktívnej online lekcie,“ uviedla Lenka Tlučáková z Fakulty športu.

„Naša fakulta sa prednedávnom zapojila do projektu Global Matrix on Physical Activity for Children and Youth a stala sa členom silnej medzinárodnej skupiny vedcov a odborníkov zo 49 krajín sveta, ktorí vyvíjajú stratégie na zníženie globál-

nej prevalencie pohybovej inaktivity detí a dospelujúcich. Participujúcim národným tímom je poskytnutý mentoring a vedenie zo strany členov organizácie Active Healthy Kids Global Alliance (AHKGA).

A práve táto organizácia sa spojila s V4Sport Foundation a ISCA s cieľom vytvoriť svetový rekord v online hodine telesnej a športovej výchovy,“ vysvetľuje Tlučáková. Ako dodala, úlohou Fakulty športu ako národného koordinátora bola propagácia podujatia nielen medzi študentmi, ale aj v povedomí širokej verejnosti a tiež poskytnutie bližších informácií všetkým záujemcom.

Organizátorom podujatia sa podarilo na dané podujatie prilákať ľudí z niekoľko desiatok krajín sveta, pričom sa online hodiny zúčastnilo viac ako 12-tisíc športových nadšencov.

Mgr. Anna POLAČKOVÁ, PhD.

POČAS PANDÉMIE SME POMÁHALI AJ SO SVOJIMI ŠTUDENTMI

Pandémia ochorenia COVID-19 zastavila život nielen na Slovensku, ale takmer na celom svete. Zmenila naše životy a prinútila nás zostať doma. Prerušila naše plány s cestovaním, stretávaním sa s priateľmi a prerušila vzdelávanie v podobe, ako sme ho doteraz poznali. Lavice ostali prázdne v základných, stredných školách a aj univerzitách.

Študenti FZO PU v Prešove však neostali v pohodlí svojho domova, ale lavice univerzity vymenili za boj s neviditeľným nepriateľom v prvej línii. Obliekli si nepohodlné ochranné kombinézy, štíty, rúška a postavili sa do stanov pred slovenskými nemocnicami, aby pomáhali svojim budúcim kolegom s triedením pacientov či samotným testovaním ľudí na ochorenie COVID-19. Mnohí z nich nastúpili do nemocníc a sociálnych zariadení ako náhrada za pracovníkov, ktorí museli z dôvodu karantény alebo starostlivosti o školopovinné deti zostať doma. Zapojili sa do pomoci najohrozenejšej skupine obyvateľstva – seniorom. Pomáhali s nákupmi, šitím rúšok alebo zabezpečovaním liekov. Stáli pred

obchodmi, ktoré ostali otvorené, a merali teplotu pri vstupe. Katedra medicínsko-technických odborov FZO PU v Prešove pod vedením RNDr. Mareka Chmelika, PhD., vytlačila prostredníctvom dobrovoľnej zbierky 700 ochranných štítov, ktoré rozdala zdravotníkom v nemocniciach či obvodných ambulanciách v Spišskej Novej Vsi, Levoči, Prešove, Krompachoch, Starej Ľubovni, vo Vyšných Hágoch a v Košiciach. Štíty pomohli aj záchranným zložkám v Prešove, Spišskej Novej Vsi, Širokom, Spišských Vlachoch, Krompachoch, Margecanoch, Levoči a v Raslaviciach. Študenti FZO PU v Prešove potvrdili v tejto náročnej dobe, že pre svoje budúce povolanie sa ne-

rozhodli náhodou. Neostali doma v bezpečí svojich domovov, ale hneď na začiatku tohto ťažkého obdobia sa so svojimi budúcimi kolegami pustili do boja za ľudský život. Potlačili svoj strach z neznámeho nepriateľa a neľakli sa neľahkých podmienok novej, nepoznanej situácie. Oceňujeme postoj študentov k tejto situácii ako budúcich zdravotníckych pracovníkov, ktorým záleží na zdraví občanov tejto krajiny a vážime si ich zodpovedný a empatický prístup pri riešení problémov koronakrízy na Slovensku.

PhDr. Ľubomíra LIZÁKOVÁ, PhD.
prodekan FZO PU

POĎAKOVANIE DOBROVOLNÍKOM FAKULTY ZDRAVOTNÍCKYCH ODBOROV

Katedra OSE – aktivity študentov 2. ročníka v čase pandémie

	Meno	Aktivita
1.	Simona Dudová	Šitie rúšok a rozdávanie v PSK
2.	Mária Dulinová	Darovanie krvi a výroba rúšok
3.	Lenka Dirgová	Darovanie krvi a výroba rúšok
4.	Monika Lakatošová	Šitie rúšok a rozdávanie
5.	Lívia Rabajdová	Dom sociálnych služieb sv. Kozmu a Damiána
6.	Marianna Pribulová	Dom sociálnych služieb sv. Kozmu a Damiána
7.	Lenka Štieberová	Dom sociálnych služieb sv. Kozmu a Damiána
8.	Kristína Minichová	Šitie rúšok
9.	Klára Vašková	Šitie rúšok
10.	Veronika Eštoková	Meranie TT v obchode
11.	Bibiana Maliňáková	Nákupy a rozvoz potravín a liekov pre seniorov, šitie rúšok, meranie TT v nemocnici Svidník
12.	Kristína Minichová	Šitie rúšok
13.	Ivana Marchevková	Dobrovoľník Nemocnica Stará Ľubovňa
14.	Klaudia Živčáková	Dobrovoľník Nemocnica Stará Ľubovňa
15.	Terézia Habiňáková	Dobrovoľník Nemocnica Stará Ľubovňa
16.	Engelová Nikola	Domov soc. služieb sv. Márie v Drienove
17.	Balažová	Dobrovoľník FNŠP Prešov
18.	Karabinošová Andrea	Domov soc. služieb sv. Márie v Drienove
19.	Čurová	Dobrovoľník FNŠP Prešov
20.	Martina Nováková	Dobrovoľník v obci Výrava, odber vzorky na COVID – 19 v prvej línii
21.	Štefánia Setéthová	Dobrovoľník – pomoc seniorom
22.	Patrícia Matiová	Šitie rúšok
23.	Šurínová Laura	Nemocnica Vranov – neurologické odd.

Katedra OSE – aktivity študentov 3. ročníka v čase pandémie

	Meno	Aktivita
1.	Daniela Malčická	Nemocnica Trebišov - triáž pri vstupnom filtri do nemocnice
2.	Mária Korýtková	Nemocnica Trebišov - triáž pri vstupnom filtri do nemocnice
3.	Ivana Kačuráková	Nemocnica Trebišov - triáž pri vstupnom filtri do nemocnice
4.	Henrieta Hudová	Dobrovoľník - NsP Bardejov
5.	Martina Halečková	Dobrovoľník - NsP Bardejov
6.	Margita Sekeráková	Šitie rúšok pre záchranárov a okolie
7.	Košová Annamária	Dobrovoľník FNŠP Prešov
8.	Luníková Henrieta	Dobrovoľník FNŠP Prešov
9.	Lenhartová Mária	Dobrovoľník FNŠP Prešov
10.	Leščáková Michaela	Dobrovoľník FNŠP Prešov
11.	Jusková Frederika	Dobrovoľník FNŠP Prešov
12.	Drotárová Janka	Dobrovoľník FNŠP Prešov

	Meno	Aktivita
13.	Đuricová Dominika	Dobrovoľník FNsP Prešov
14.	Marušáková Slávka	Dobrovoľník FNsP Prešov
15.	Karafová Monika	Dobrovoľník FNsP Prešov
16.	Kolesárová Petra	Dobrovoľník FNsP Prešov
17.	Katarína Heinischová	Dobrovoľník - Nemocnica Stará Ľubovňa
18.	Adela Ščavnická	Dobrovoľník Medikard s.r.o
19.	Jana Štelmachová	Dobrovoľník Nemocnica Stará Ľubovňa
20.	Dominika Škvarová	Dobrovoľník Nemocnica Stará Ľubovňa
21.	Ivana Smreková	Dobrovoľník Nemocnica Stará Ľubovňa
22.	Jaroslava Kontúrová	Šitie rúšok, rozdávanie a meranie TT v obchode
23.	Zuzana Orlovská	Dobrovoľník - Nemocnica Levoča
24.	Nikola Dzurišová	Dobrovoľník - Nemocnica Vranov
25.	Natália Gábrisová	Dobrovoľník - Nemocnica Snina
26.	Katka Ferjaková	Dobrovoľník - Nemocnica Snina

Katedra OSE – aktivity študentov 1. ročníka Mgr. v čase pandémie

	Meno	Aktivita
1.	Bacsóva Nikoleta	Pomoc s nákupmi pre susedov
2.	Balogová Simona	Šitie rúšok pre seniorov v dedine
3.	Čierniková Lucia	Záchraná zdravotná služba KE, transport pacientov s Covid-19
4.	Janičková Ivana	Dobrovoľník - pracuje v Oáze, je v 3. línii v súvislosti s Covid-19
5.	Kruželák Matej	Distribúcia rúšok v obci Margecany
6.	Lakata Daniel	Dobrovoľná činnosť - ASSR
7.	Liščinský Jakub	Dobrovoľná činnosť - ASSR
8.	Pačutová Patrícia	Pomoc seniorom s nákupom
9.	Potočná Jaroslava	Distribúcia rúšok v obci Margecany
10.	Šedová Eva	Šitie rúšok pre rómsku komunitu Jekh Drom

Katedra UZS – aktivity študentov 1. ročníka v čase pandémie

	Meno	Aktivita
1.	Dávid Guľaša	Pracuje ako praktická sestra,
2.	Magdaléna Tkáčová	Zabezpečenie karanténneho strediska Donovaly, Miesto: Penzión Smrekovec Donovaly,
3.	Kristína Kokošová	Zabezpečovanie karanténneho pracoviska Kúpeľno-liečebný ústav MV SR Družba, Bardejovské Kúpele,
4.	Dominik Hurajt	OAIM FNsP Prešov,

Katedra UZS – aktivity študentov 2. ročníka v čase pandémie

	Meno	Aktivita
1.	Šimon Harčarik	Dobrovoľník vo FNsP Prešov, triáž vstupný filter
2.	Rastislav Špak	Dobrovoľník vo FNsP Prešov, triáž vstupný filter
3.	Rebejová Rebeka	Dobrovoľník vo FNsP Košice, triáž vstupný filter
4.	Ráczová Timea	Dobrovoľník vo FNsP Košice, triáž vstupný filter
5.	Kolcun Jakub	Dobrovoľník vo FNsP Košice, triáž vstupný filter

Katedra UZS – aktivity študentov 3. ročníka v čase pandémie

	Meno	Aktivita
1.	Marek Kapec	NsP Sv. Jakuba v Bardejove, triáž vstupný filter
2.	Marek Pčolinský	Venuje sa humanitárnej činnosti v Slovenskom Červenom kríži, Košice okolie
3.	Dávid Sekelský	Dobrovoľník - Stará Ľubovňa, triáž vstupný filter
4.	Ľuboš Malega	Dobrovoľník v NsP Bardejov, triáž vstupný filter
5.	Kristína Kuchtová	Dobrovoľník vo FNsP Prešov, triáž vstupný filter
6.	Filip Varchol	Dobrovoľník vo FNsP Prešov, triáž vstupný filter
7.	Ondrej Šingľar	Dobrovoľník vo FNsP Prešov, triáž vstupný filter

Katedra FYZ – aktivity študentov Mgr. v čase pandémie

	Meno	Aktivita
1.	Bc. Kristína Majerničková	Dobrovoľník - Stará Ľubovňa, triáž vstupný filter
2.	Bc. Dana Jarabá	Zaregistrovaná v Železničnej nemocnici v Košiciach
3.	Veronika Gaľanová	Dobrovoľník v NsP Bardejov, triáž vstupný filter

Katedra FYZ – aktivity študentov Bc. v čase pandémie

	Meno	Aktivita
1.	Gabriela Zámbořská	Počas núdzového stavu pracuje na centrálnom príjme, ARE a klinikách ako aj iných oddeleniach UNLP Košice
2.	Martin Kríž	dobrovoľník vo Fakultnej nemocnici v Prešove
3.	Tomáš Kičura	dobrovoľník vo Fakultnej nemocnici v Prešove
4.	Michaela Senková	dobrovoľník vo Fakultnej nemocnici v Prešove

Katedra PA – aktivity študentov Bc. v čase pandémie

	Meno	Aktivita
1.	Topolčanyová Dominika	Nemocnica A. Wintera, n. o. Piešťany, gynekologicko – pôrodnické oddelenie
2.	Oprendeková Milada	Nemocnica MUDr. Vojtecha Alexandra v Kežmarku, interné oddelenie
3.	Vagaská Martina	Nemocnica Vranov nad Topľou s. r. o., gynekologicko – pôrodnické oddelenie
4.	Čarabová Zuzana	Nemocnica Vranov nad Topľou s. r. o., gynekologicko – pôrodnické oddelenie
5.	Markovičová Helena	Nemocnica Vranov nad Topľou s. r. o., gynekologicko – pôrodnické oddelenie
6.	Cichá Viktória	FNsP J. A. Reimana Prešov, vstupný monitor pacientov

E-SLUŽBY, E-VÝSTAVY A REVÍZIE

Prvá vlna pandémie COVID-19 naplno zasiahla Univerzitnú knižnicu Prešovskej univerzity v Prešove (UK PU) 17. marca 2020, kedy spolu s ostatnými súčasťami univerzity Opatrením rektora PU prešla do núdzového režimu a bola tak nútená zatvoriť pre verejnosť všetky svoje pracoviská. Vedenie UK PU muselo vyriešiť hneď niekoľko problémov súčasne. Okrem protiepidemiologického zabezpečenia pracovísk bolo nevyhnutné riešiť aj náhradnú pracovnú činnosť (prácu z domu) pre pracovníkov UK PU a najmä poskytovanie služieb svojim čitateľom, t. j. ich prenesenie do virtuálneho priestoru.

Čo sa týka protiepidemiologických opatrení, UK PU musela rešpektovať okrem Opatrení rektora PU aj Opatrenia Úradu verejného zdravotníctva Slovenskej republiky a Odporúčania Slovenskej národnej knižnice (ako gestor knižníc SR), čo bolo často komplikované uviesť do praxe. V podstate sa dá konštatovať, že základom týchto opatrení bola častá dezinfekcia rúk a priestorov, nosenie rúšok a dodržiavanie bezpečných rozstupov. V prvotnej fáze boli tiež stanovené pravidlá o umiestňovaní kníh, periodík a publikačných jednotiek do karantény.

PU sa rozhodla pandémiu poňať nie ako ohrozenie svojej činnosti – poslanie, ale ako výzvu či skôr príležitosť na skvalitnenie, resp. rozšírenie svojich služieb. Vedenie UK PU sa rozhodlo využiť tento pandemický čas predovšetkým na začatie revízií elektronických katalógov, ktoré mohli byť vykonávané zamestnancami prostredníctvom tzv. home office (prácou z domu). Revízie sa týkali:

- katalógu záverečných prác PU (obsahuje vyše 33 000 záznamov),
- katalógu evidencie publikačnej činnosti PU (obsahuje vyše 64 000 záznamov),
- katalógu knižného fondu UK PU (obsahuje vyše 62 000 záznamov – s vyše 196 000 kn. j.).

Boli stanovené jednotlivé tímy, kto-

ré podľa stanoveného harmonogramu efektívne pracovali pod vedením koordinátoriek jednotlivých oddelení. Technickú podporu zabezpečovalo Oddelenie informačných technológií a služieb UK PU.

Postupným uvoľňovaním protiepidemiologických opatrení sa zamestnanci UK PU presunuli naspäť na svoje pracoviská a tieto „elektronické“ revízie nahradili revízie fyzické. Išlo o tieto revízie:

- revízia knižného fondu UK PU,
- revízia fondu periodík UK PU,
- revízia čitateľov UK PU.

Z pohľadu čitateľa ide často o „neviditeľné“ činnosti, ktoré sú však pre každú knižnicu životne dôležité, aby mohla správne a bezproblémovo fungovať a poskytovať svoje služby.

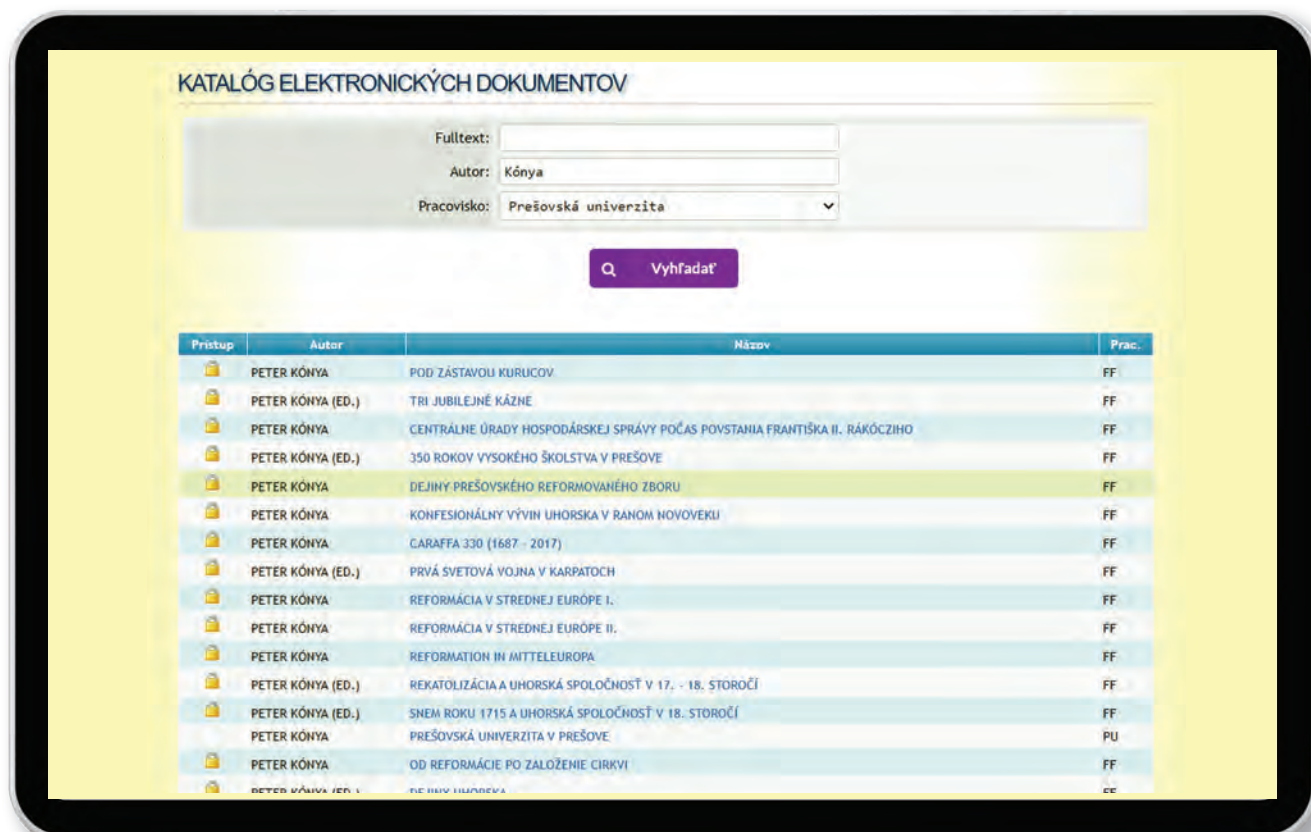
Čo sa týka fyzických revízií, tie sa podarilo ukončiť do konca augusta. Elektronické revízie boli realizované zatiaľ len asi na 60 %, keďže spolu ide o vyše 159 000 záznamov a po ukončení home office prednosť dostali revízie fyzické. Samozrejme, pre čitateľa sú oveľa zaujímavejšie knižničné činnosti, ktoré sa ho priamo dotýkajú. UK PU sa snažila okrem už dostupných elektronických zdrojov a služieb zabezpečiť, resp. informovať o ďalších, ako napr.:

- e-knihy z Digitálnej knižnice UK PU,
- e-knihy vydavateľstva PORTAL,
- e-zdroje získané UK PU, dostupné cez vzdialený prístup EzProxy,

- OPEN ACCES zdroje a služby prístupné cez spoločnosť Albertina icome,
- e-výstavy umeleckých diel, a pod. Najväčší ohlas z týchto aktivít mala e-výstava Petra Sedláka SVIETENIE5 a rozšírenie digitálnej knižnice o publikácie, ktoré univerzita od roku 2015 vydala tlačou (píšeme o nich v samostatných článkoch). Okrem týchto aktivít UK PU sa snažila zjednodušiť niektoré činnosti, resp. preniesť ich do virtuálneho priestoru tak, aby sme minimalizovali pobyt čitateľov v priestoroch UK PU len na nevyhnutne potrebný čas. Napr. po dohode s prorektorkou PU doc. I. Cimermanovou a s pochopením študijných oddelení jednotlivých fakúlt končiaci študenti, ktorí nemali voči UK PU žiadne záväzky, nemuseli mať potvrdený výstupný list. Aj táto služba sa stretla s pozitívnym ohlasom a UK PU zvažuje jej poskytovanie tiež mimo pandémie.

Celkovo môžeme konštatovať, že podľa reakcií čitateľov Univerzitná knižnica PU (najmä vďaka zodpovednému prístupu a pracovnému nasadeniu jej zamestnancov) túto pandemickú skúšku zvládla, pričom okrem nových e-služieb ju využila i na riešenie dlhodobých restov, na ktoré v bežnej prevádzke nebol dostatok priestoru.

Ing. Peter HALKO
UK PU

NOVÉ MOŽNOSTI PUBLIKOVANIA V DIGITÁLNEJ KNIŽNICI UK PU

Univerzitná knižnica PU (UK PU) vzhľadom na situáciu spôsobenú koronavírusom sa po dohode s Vedením Prešovskej univerzity (PU) a so súhlasom rektora PU profesora Petra Kónyu rozhodla od polovice apríla 2020 umožniť autorom elektronicky sprístupniť publikácie, ktoré od roku 2015 vydala Prešovská univerzita tlačou.

Jedinou podmienkou zverejnenia bolo, že s elektronickým publikovaním súhlasili všetci autori publikácie. Cieľom tejto iniciatívy bolo umožniť vedecko-pedagogickým zamestnancom univerzity (autorom publikácií), aby sprístupnili aktuálne publikácie študentom PU, keďže tí sa počas pandémie nemohli dostať k tlačným knihám,

čo im komplikovalo splnenie povinností potrebných na úspešné zvládnutie štúdia.

Prešovská univerzita na elektronické publikovanie využíva najmä Digitálnu knižnicu UK PU, ktorá je v prevádzke od roku 2004 a patrí k najstarším a najväčším svojho druhu na Slovensku. UK PU pripravila elektronický formulár, v ktorom môžu autori jednoducho požiadať o zverejnenie svojho diela. UK PU potom v priebehu niekoľkých dní technologicky zabezpečí proces zverejnenia publikácie v súlade s príslušnými normatívmi, pričom si autor môže vybrať, či publikáciu zverejní voľne v celej sieti internet, alebo len čitateľom UK PU (cez počítače pripojené do univerzitnej siete alebo cez vzdialený autorizovaný prístup prostredníctvom EzProxy). O túto službu je medzi autormi veľký záujem, keďže od jej spustenia

zaevidovala UK PU už vyše 60 žiadostí. Je potešiteľné, že príkladom ide aj rektor PU prof. Peter Kónya, ktorý ako autor, spoluautor či editor elektronicky zverejnil už 16 publikácií vydaných tlačou.

V Digitálnej knižnici UK PU sa v súčasnosti nachádza vyše 800 elektronických publikácií, ktorých autormi sú najmä zamestnanci PU, pričom bežný ročný prírastok je cca 55 publikácií. UK PU eviduje každý rok nárast využívania elektronických informačných zdrojov, pričom elektronických výpožičiek z Digitálnej knižnice bolo minulý rok vyše 120-tisíc. Tento rok, aj vďaka tejto iniciatíve, očakávame výrazný nárast týchto výpožičiek, keďže za prvých 7 mesiacov je ich už viac ako 130-tisíc.

Ing. Peter HALKO
UK PU

E-VÝSTAVA FOTOGRAFIÍ: PETER SEDLÁK – SVIETIENE 5

Univerzitná knižnica Prešovskej univerzity v Prešove (UK PU) sa snažila aj počas koronavírusovej pandémie zachovať tradíciu umeleckých výstav a keďže priestory knižnice boli neprístupné, pripravila pre svojich čitateľov e-výstavu. Výstava fotografií prešovského fotografa Petra Sedláka z minuloročných veľkotýždňových procesií v sicílskom meste Trapani bola sprístupnená vo virtuálnej galérii UK PU 2. apríla 2020.

Výstavu knižnica dlhodobo pripravovala v spolupráci s Univerzitným pastoračným centrom PU (UPC PU) a plánovala ju sprístupniť práve v týchto dňoch v Centrálnej študovni, kde pravidelne organizuje rôzne výstavy a kultúrne podujatia. Vzhľadom na pandemickú situáciu a s ohľadom na tematické zameranie výstavy sa organizátori výstavy Peter Haľko (riaditeľ UK PU) a Marek Varga (duchovný správca UPC PU) spolu s jej autorom rozhodli sprístupniť ju aspoň vo virtuálnom

priestore, a to ako fotopublikáciu vo virtuálnej galérii UK PU (na webovej stránke knižnice – <https://arte.pulib.sk/#/document/public/2020040200001>) a tiež ako videoprezentáciu na portáli YouTube (<https://www.youtube.com/watch?v=tftuxEQJW5M>). Peter Sedlák už od roku 2012 pravidelne pripravuje a prezentuje série dokumentárnych fotografií s námetom – zasvätení ľudia, kňazi, rehoľníci, veriaci ľudia, liturgia, obrad, chrám... pod pracovným názvom *svietene* (slovo vytvorené spojením slov *svietiť* a *tieň...*), pričom jeho najnovšia séria je už piatou v poradí. Ako umelec uvádza: je to jeho prejav vďaka za dobrodenia, ktoré mu

preukázal Najvyšší Tvorca v ťažkej situácii života prostredníctvom kňazov a ľudí, ktorí ho učia pravej viere. Grafik, karikaturista a fotograf Peter Sedlák (1966) je v civilnom povolaní učiteľom na Cirkevnej základnej umeleckej škole sv. Mikuláša v Prešove. Fotografuje na čierno-biele (analogový) filmový materiál a finálny výber fotografií zvyčajne predstavuje vo veľkoformátových zväčšeniach, preto na účely tejto výstavy vo virtuálnom priestore museli byť fotografie digitalizované. Svoje umenie pravidelne prezentuje na rôznych výstavách doma aj v zahraničí a tiež prostredníctvom webovej stránky www.petersedlak.sk. Keďže neľahká situácia spôsobená

pandémiou koronavírusu znemožnila aj prežitie Veľkonočných sviatkov tradičným spôsobom, organizátori a autor výstavy dúfali, že umelecký aj duchovný rozmer výstavy prinesie e-návštevníkom aspoň trochu duchovného osvieženia a najmä povzbudenia. Zároveň ňou vyjadrili aj symbolickú podporu a solidaritu Taliansku – krajine a jej ľuďom, ktorí patria v Európe k najviac postihnutým touto pandémiou. Tento rozmer výstavy ocenili e-mailom aj predstavitelia Istituto Italiano di Cultura in Slovacchia Bratislava.

Ing. Peter HALKO
UK PU
Foto: Peter SEDLÁK

HUMOROTERAPIA – KRESLENÝM HUMOROM PROTI PANDÉMII

„Humoroterapia je mimoriadne účinná kombinácia zdraviu prospešných látok, ktorú viete predpísať sami sebe aj svojim priateľom. Jej účinok je pre zdravie celého sveta mimoriadne osočný aj napriek závažným diagnózam. V dnešných časoch môže slúžiť aj na posilňovanie imunity pred pandémiou koronavírusu. Neexistujú žiadne nežiaduce účinky, len koncentrácia pozitívnej energie, ktorá Vám pomôže nájsť rovnováhu a optimizmus.“

Peter Rázus

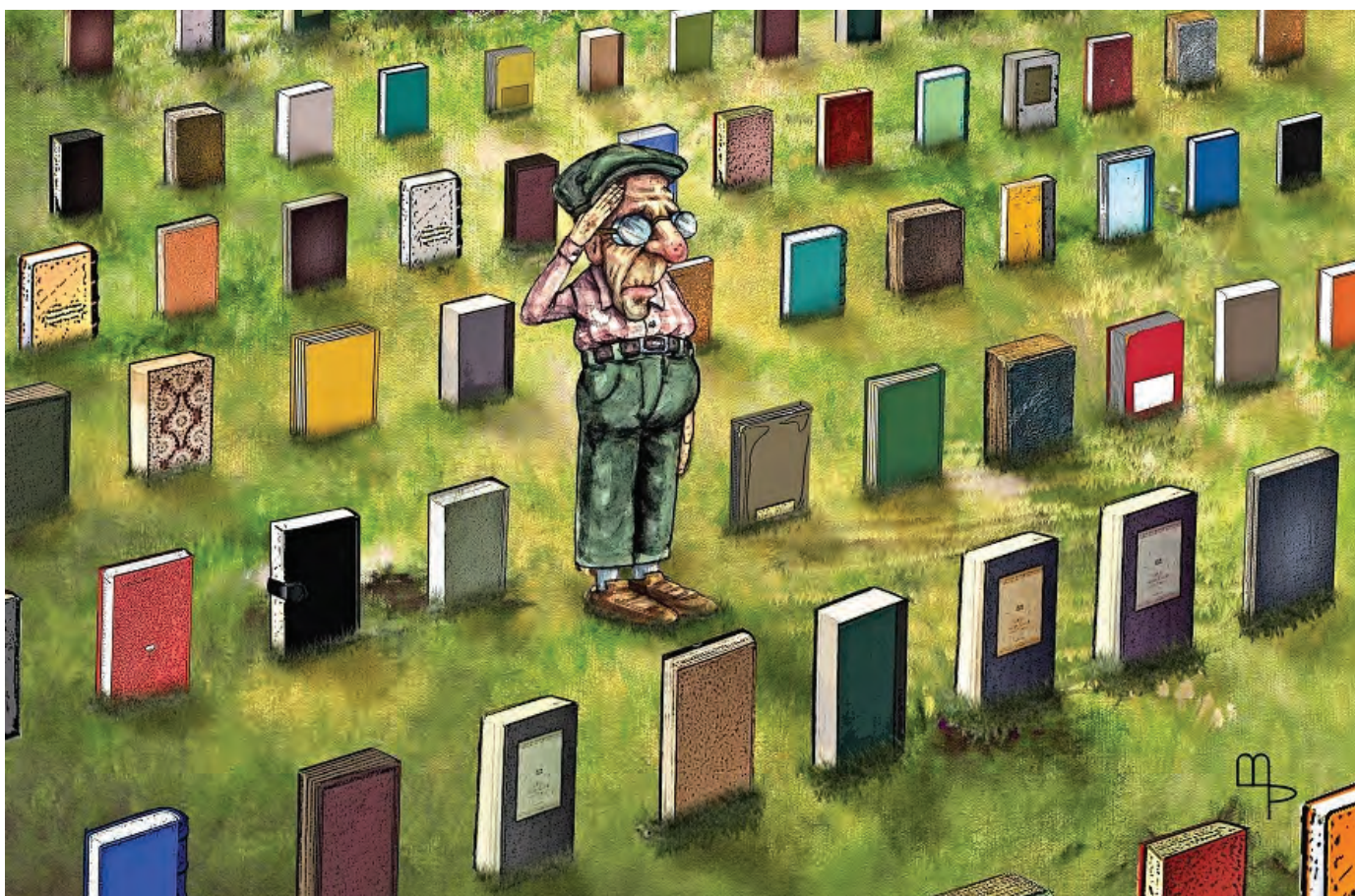
Po pozitívnom ohlase e-výstavy fotografií Petra Sedláka pripravila Univerzitná knižnica Prešovskej univerzity v Prešove (UK PU) ďalšiu e-výstavu. V spolupráci s prešovskou Galériou kýchania mozgu (GKM) sprístupnila UK PU e-výstavu kresleného humoru HUMOROTERAPIA – kresleným humorom proti pandémii. Ide o diela 25 karikaturistov z celého sveta, ktorí sa v ostatnom desaťročí zúčastnili medzinárodnej súťaže kresleného humoru Kýchanie mozgu – od kalokagathie k hypochondrii a späť. Každý z autorov je na e-výstave zastúpený 3 dielami, spolu je tak vystavených 75 karikatúr. E-výstava nadväzuje na projekt Humoroterapia – sériu výstav kresleného humoru, ktoré pravidelne realizuje GKM (prostredníctvom Prešovskej rozvojovej agentúry) od roku 2015. UK PU už niekoľko rokov spolupracuje s GKM a pravidelne

organizuje tematické, skupinové aj individuálne výstavy veľkánov svetového humoru, ktoré sú vitálnym estetickým aj intelektuálnym osviežením univerzitných priestorov. Vzhľadom na vtedajšiu pandemic-kú situáciu, kedy knižnice mohli poskytovať len elektronické služby a čitatelia nemohli knižnice fyzicky navštevovať, organizátori výstavy Peter Haľko (riaditeľ UK PU) a Peter Rázus (kurátor GKM), sprístupnili od 22. apríla 2020 karikatúry vo virtuálnom priestore. E-výstavu je možné si pozrieť ako fotopublikáciu vo virtuálnej galérii Univerzitnej knižnice PU (<https://arte.pulib.sk/#/document/public/2020042200001>) alebo na portáli YouTube ako videoprezentáciu (<https://youtu.be/WbHS2VouK3A>). Virtuálna kolekcia je zostavená prevažne z tvorby renomovaných zahraničných autorov, ako sú

napr. M. Miloradovic, H. Cebula, V. Kazanovsky, G. Katz, M. Barták, P. Matuška, M. Parra a ďalší, ale zastúpení sú aj známymi domácimi umelcami: R. Visokai, R. Repický alebo bardi slovenského humoru Ľ. Kotrha a M. Sliacky. „Chceli by sme v tejto vypätej atmosfére ľuďom ukázať, že existuje tiež virtuálna sebaobrana pred pandémiou, ktorá sa prejavuje aj v kreslenom humore. Nie je to žiadne bagatelizovanie, je to zobrazenie situácie neznámeho ohrozenia, ale aj nádeje a optimizmu – je to akýsi duševný cholagol. Kreslených vtipov rôznej kvality kolujúcich po internete je teraz veľké množstvo a napr. ukrajinský autor a teoretik kresleného humoru Vladimyr Kazanovsky nazval tento stav Corona Cartoons“, uviedol Peter Rázus.

Ing. Peter HAĽKO
UK PU

Foto: Archív GKM a UK PU

VYSOKOŠKOLSKÝ AREÁL PREŠIEL VÝRAZNOU OBNOVOU

Prešovská univerzita v Prešove (PU) finalizuje rozsiahlu úpravu priestranstva pred budovou Vysokoškolského areálu (VŠA). Výsledkom realizácie projektu za viac ako 400-tis. eur bude zvýšenie jeho funkčnosti, ako aj zlepšenie kvality mestského prostredia s dôrazom na budovanie prvkov zelenej infraštruktúry. V areáli pribudne aj fontána.

Intenzívne využívaný priestor v areáli Prešovskej univerzity sa po rokoch dočkal rozsiahlej obnovy, ktorá výrazným spôsobom zmení jeho podobu. „Som veľmi rád, že sa nám podarilo realizovať tento projekt, vďaka ktorému sa areál hlavného kampusu univerzity zmení z miesta, kde si kolegyne lámali opätky, na jeden z najväčších parkov v našom meste,“ vyjadril potešenie rektor PU Peter Kónya.

na pulze univerzity

Ekologickejší a zelenší areál

V rámci projektu došlo k vybudovaniu prvkov zelenej infraštruktúry, ako aj zavedeniu prvkov na znižovanie znečistenia ovzdušia a hluku. „Súčasťou realizovaných aktivít je súbor opatrení na zníženie hluku prostredníctvom terénnych vĺn a výsadbou vzrastlej zelene, prirodzených krajinných prvkov ako kvetinové lúčne záhony, mestských prvkov drobnej architektúry a zazelenaním exponovaných miest,“ priblížil Peter Adamišin, prorektor PU. Súčasťou revitalizácie zelene je výsadba takmer 80 stromov, vyše 1 000 listnatých krov a popínaviek, 1 000 trvaliek a tulipánov. „Nosným prvkom sádových úprav pri spracovaní tohto projektu je aj ozelenenie parkovacích miest, pričom nedochádza k ich nárastu,“ dopĺňa Adamišin. V areáli sa tak uplatnil princíp stromoradia, lemujúci hlavný komunikačný ťah, a vytvorili sa voľné trávnaté lúky, určené pre oddych študentov počas prestávok.

Osadená nová dlažba, lavičky, pribudne aj fontána

Pred vstupom do budovy VŠA došlo k úprave verejného priestranstva, odstráneniu starého krytu, lavičiek, košov a nádob na rastliny. „V rámci rekonštrukcie sme zaviedli nový kryt z betónovej dlažby, osadili prvky drobnej architektúry, fontánu na pitie a prístrešok pre cyklistov so stojanmi na bicykle. Zrevitalizovali sme aj existujúce spevnené plochy pred internátom a rozšírili promenádny chodník, ktorý zabezpečí bezkolízny prechod z budovy VŠA do budov študentských domov,“ ozrejmila investičná technička PU Darina Gajdárová. Zároveň dodala, že povrch je tvorený z asfaltového betónu, zámkovej dlažby a čiastočne z vegetačných tvárnic vyplnených štrkodrvinou „Odvodnenie všetkých spevnených plôch je zabezpečené priečnym, resp. pozdĺžnym sklonom konštrukcie, čo umožní zadržiavanie vody v krajine. Tým sa zlepšuje miestna mikroklima, obmedzuje sa prehrievanie územia a nezaťažuje

sa dažďová kanalizácia s odtokom do vodných tokov,“ uzatvára Gajdárová.

Vpravo od vstupu do objektu VŠA bude pri soche Anjela slobody umiestnená promenáda s vodným prvkom – fontánou, pri ktorej sa vytvorí sedenie s oddychovou zónou. Finančné náklady celého projektu vo výške viac ako 407-tisíc eur sú tvorené kombináciou zdrojov EÚ a vlastných zdrojov univerzity. Rekonštrukčné práce prebiehajú podľa stanoveného harmonogramu a dielo by malo byť dokončené v mesiaci október.

Mgr. Anna POLAČKOVÁ, PhD.
Foto: Marcel MRAVEC, CCKV PU

NA PREŠOVSKÉJ DETSKEJ UNIVERZITE SA CESTOVALO V ČASE

Prešovská detská univerzita (PDU) patrí k tradičným podujatiam, ktoré počas letných prázdnin organizuje Prešovská univerzita (PU) v Prešove. Jej 13. ročník prebiehajúci od 17. do 21. augusta bol však sprevádzaný prísnymi hygienickými opatreniami súvisiacimi s aktuálnou koronakrízou.

Po niekoľkomesačnom online vyučovaní sa Prešovská univerzita rozhodla urobiť maximum preto, aby sa jej podarilo zorganizovať detskú univerzitu a zabezpečiť účastníkom po dlhej pauze priamy

kontakt s učiteľom. „Deti sa veľmi tešili do školy, o čom svedčí aj vysoký záujem o účasť na detskej univerzite. Sme radi, že sa nám ju aj napriek koronakríze, ako jedinej univerzite na Slovensku, podarilo

zorganizovať, samozrejme, za dodržania prísnych nielen hygienických opatrení,“ zdôraznil Martin Javor, hlavný organizátor Prešovskej detskej univerzity.

Prioritou bola bezpečnosť detí

Keďže hlavnou prioritou univerzity je bezpečnosť detí, na rozdiel od minulých ročníkov boli deti rozdelené do malých skupín s maximálnym počtom 13 žiakov. „Všetci lektori, ktorí zabezpečujú vyučovanie, prešli školením zameraným na dodržiavanie opatrení, pričom zdravie detí pozorovali tuctori, ktorí sa počas celého dňa o deti starali,“ vysvetlila Lenka Pasternáková, riaditeľka Ústavu pedagogiky, andragogiky a psy-

chológie Fakulty humanitných a prírodných vied PU, ktorá má na starosti študijný program magisterček.

V rámci programu sa organizátori snažili veľkú časť aktivít pripraviť tak, aby sa dali realizovať vo vonkajšom prostredí, v interiéri bolo potrebné nosiť rúško. Jedným z opatrení bolo skrátenie prednášok na 30 minút, aby sa miestnosti stihli po každom vyučovaní vyvetrať. Malí vysokoškoláci si taktiež mali zabezpečiť vlastnú fľašu na vodu označenú svojím menom. Pred nástupom na detskú univerzitu museli rodičia odovzdať podpísané čestné vyhlásenie o bezinfekčnosti dieťaťa. „Zmenou v porovnaní s minulými rokmi je aj to, že sa promócie tento rok konali bez účasti rodičov,“ doplnila Pasternáková.

Cestovanie v čase

Ústrednou témou tohtoročnej Prešovskej detskej univerzity bolo Cestovanie v čase, čomu organizátori prispôbili aj svoje aktivity. 138 bakalárčiek a 128 magisterčiek cestovalo v čase v rôznych podobách, od pravekých morí až

po budúcnosť poznávania vesmíru. Prostredníctvom lektorov a lektoriek nazerali do minulosti nášho mesta a univerzity, hľadali poklady starovekého Grécka a odhaľovali Tisíc rokov zaujímavosti. „Páčia sa mi tu úlohy, ktoré každý deň riešime. Našiel som si nových kamarátov, dnes sme skoro celý deň cvičili, tak som spokojný, lebo ako športovec sa cítim ako ryba vo vode,“ neskrýval radosť Filip Billý, účastník detskej univerzity. Malí vysokoškoláci si počas týždňa vyskúšali taktiež rýžovanie zlata, tieňové divadlo, tvorivé dielne, seminár o včelách, rôzne pohybové hry či modernú športovú diagnostiku.

Spolupráca s Krajským múzeom v Prešove

Krajské múzeum v Prešove ponúklo malým vysokoškolákovi interaktívny program kumulujúci zážitok, informácie, živú históriu, zábavu, súťaž, kreativitu, ale aj reálnu skúsenosť s replikami exponátov a aktivitami, ktoré sa viažu k minulosti. „Deti absolvovali, okrem komentovanej prehliadky múzea, aj osem stanovišť, kde sa im venovali lektori, múzejní pedagógovia a odborní zamestnanci. Mohli objavovať múzeum, stať sa rytierom, šľachticom či hasičom. Vyskúšali si strelbu z luku na slamený terč, prácu s hlinou, spoznávali doby dávno minulé, čaro ľudových krojov a učili sa základné kroky vybraných ľudových tancov,“ priblížil Ľuboš Olejník, riaditeľ krajského múzea v Prešove. Rovnako dodal, že študenti sa oboznámili aj s výrobou šperkov pomocou drôtovej metódy a všetko, čo si vyrobili, si mohli odnieť domov.

Mgr. Anna POLAČKOVÁ, PhD.
Foto: Marcel MRAVEC, CCKV PU

PROF. VOJTECH BOHÁČ PRIJAL CIRKEVNÉ OCENENIE

V utorok 9. júna sa v Katedrálnom chráme sv. Jána Krstiteľ'a v Prešove slávila svätá liturgia, ktorá bola vd'akyvdaním za život a dielo dlhoročného pedagóga na Gréckokatolíckej teologickej fakulty PU v Prešove a vedca, prof. ThDr. Vojtecha Boháča, PhD., titulárneho kanonika. Udialo sa tak pri príležitosti jeho odchodu do dôchodku.

Hlavným slúžiteľom bol Mons. ThDr. Ján Babjak SJ, PhD., prešovský arcibiskup a metropolita, ktorý je zároveň, podľa vatikánskej akreditácie, veľkým kancelárom fakulty. Na začiatku slávnosti udelil prof. Boháčovi cirkevný titul *stavroforný protojerej* (gr. *stauros* = kríž, *forein* = nosiť), ktorý oprávňuje kňaza nosiť zlatý kríž s ozdobami. Popri tomto ocenení dostal zároveň aj právo nosiť nabeďerník (gr. *epigonation*), čo predstavuje duchovný meč, ktorým je Božie slovo (porov. Ef 6,17). Príležitostnú homíliu predniesol dekan fakulty Mons. prof. ThDr. Peter Šturák, PhD. Jednou z jeho myšlienok bolo pozvanie

ku kresťanskému životu a vydávaniu svedectva, ktoré nikdy nestráca zmysel a nepodlieha „módnym trendom“, vždy je aktuálne a veľmi potrebné v tomto svete. Odvolávajú sa na apoštola a evanjelistu Matúša, vyzdvihol tiež potrebu prinášať dobré ovocie práve tam, kde sme Bohom poslaní. Na konci slávnosti zazneli poďakovania za dlhoročnú a svedomitú prácu tak na poli akademickom, ako aj v pastoračnej službe, kde prof. Boháč pôsobil na viacerých postoch a v početných vedeckých grémiách. V zastúpení rektora Prešovskej univerzity predniesol slová vďaky prvý prorektor PU, prof. ThDr. Paed-

Dr. Ing. Gabriel Paľa, PhD. Následne mu dekan, tajomníčka a prodekan GTF PU v Prešove v mene fakulty odovzdali vecné dary. Slovom žalmistu „*toto je deň, ktorý učinil Pán, plesajme a radujme sa z neho*“ (Ž 118, 24), sa novovymenovaný stavroforný protojerej prihovril a poďakoval prítomným za dlhoročnú spoluprácu. Zároveň spomenul skutočnosť, že presne pred štyridsiatimi šiestimi rokmi (1974), v tú istú hodinu, prijal v spomínanom katedrálnom chráme sviatosť kňazstva z rúk bl. biskupa Dr. Vasiľa Hopka, čo možno považovať za krásny životný medzník nášho cteného kolegu. Odchádzajúcemu kolegovi prof. ThDr. Vojtechovi Boháčovi aj touto cestou ďakujeme a vyprosujeme všetko najlepšie na mnohaja i blahaja lita.

doc. ThDr. Peter TIRPÁK, PhD.
GTF PU

prof. ThDr. Vojtech Boháč, PhD.

Pôsobiská:

- 1975 – 1979 správca farnosti Cejkov
- 1979 – 1990 kaplán Košice
- 1990 – 1991 správca farnosti Košice
- 1991 – 1999 správca farnosti Sabínov
- 1999 – 2003 rektor Kňazského seminára v Prešove
- 2003 – 2006 docent na GTF PU
- 2006 – 2020 profesor na GTF PU

Menovania a iné pôsobiská:

- 1990 – 1992 prešovský generálny vikár
- 1990 – 1995 odb. asistent GBF PU
- 1993 – 2008 defensor vinculi Diecézny cirkevný súd v Prešove
- 1995 – 2003 vedúci Katedry praktickej teológie GTF PU
- 2003 – 2007 dekan GTF PU v Prešove
- 2007 – 2015 vedúci Katedry systematickej teológie GTF PU v Prešove
- 2008 obhajca zväzku Metropolitného tribunálu Prešovskej metropolie

Vedecko-výskumné zameranie:

- Byzantská liturgia
- Byzantský rítus
- Byzantský liturgický spev
- Mikuláš Russnák – osoba a dielo

Členstvo v grémiách:

- Člen Vedeckej rady Prešovskej univerzity v Prešove
- Člen Vedeckej rady Gréckokatolíckej teologickej fakulty PU v Prešove
- Člen Vedeckej rady Pedagogickej fakulty KU v Ružomberku
- Člen Vedeckej rady Reformovanej teologickej fakulty Komárno
- Člen Rady pre hodnotenie kvality vzdelávania GTF PU Prešov
- Člen odborovej komisie pre študijný odbor 2.1.13 katolícka teológia
- Člen Edičnej rady Vydavateľstva Prešovskej univerzity v Prešove
- Člen Európskej spoločnosti pre katolícku teológiu (ESKT)
- Člen Slovenskej spoločnosti pre katolícku teológiu (SSKT)
- Člen poradného zboru pre kresťanské tradície (NOC Bratislava)
- Koordinátor aktivít v rámci zmluvy s Szent Atanáz Görög Katolikus Hittudományi Főiskola (Maďarsko)
- Koordinátor spolupráce s Reformovanou teologickou fakultou UJS v Komárne

VČELY V CENTRE POZORNOSTI UNIVERZITY

Komunitná včelia záhrada a Katedra ekológie Fakulty humanitných a prírodných vied (FHPV) Prešovskej univerzity v Prešove (PU) pracujú na výskume, ktorý je zameraný na zisťovanie miery kontaminácie životného prostredia ťažkými kovmi. Na tento cieľ chcú využiť usilovnosť a pracovitosť včiel. Univerzita plánuje na školskom pozemku zriadiť aj vlastnú včelnicu.

20. máj bol v roku 2017 vyhlásený Organizáciou spojených národov za Svetový deň včiel. Pri tejto príležitosti vznikol pred rokom na Františkánskej bašte v centre Prešova projekt s názvom Komunitná včelia záhrada. V rámci projektu boli na bašte umiestnené včelstvá, ktoré majú upozorniť na dôležitý význam včiel a ostatných opelovačov pre človeka a životné prostredie. Na aktivitách Komunitnej včelej záhrady participuje aj Katedra eko-

lógie FHPV PU.

„Keďže bašta bola dlhší čas nevyužívaná a postupne zarástla náletovou zeleňou, bolo potrebné tieto priestory najprv vyčistiť. Do čistenia sa zapájali aj dobrovoľníci. Vznikol tiež nápad vytvoriť vyvýšené záhony a akúsi oázu rastlín pre včely a ostatné opelovače. Výsadbu hmyzomilných rastlín zabezpečila Katedra ekológie,“ približuje začiatky Stanislav Kowalski, autor projektu Komunitná včelia záhrada.

Vytvorením záhrady a zapojením dobrovoľníkov do výsadby rastlín a do záchrany národnej kultúrnej pamiatky dostal tak tento projekt komunitný rozmer.

Včely majú pomôcť zistiť mieru kontaminácie životného prostredia

Komunitná včelia záhrada a Katedra ekológie FHPV PU v súčasnosti pracujú na výskumnej aktivite, ktorá je zameraná

na zisťovanie miery kontaminácie životného prostredia ťažkými kovmi, využitím tzv. bioindikátorov – teda živých organizmov, ktoré citlivo reagujú na zmeny v životnom prostredí.

„Cieľom aktivity je vybudovanie siete spolupracujúcich včelárov na Slovensku, ktorí v rámci projektu poskytnú za istých podmienok vzorky medu, peľových obnôžok a včiel kvôli hodnoteniu vybraných rizikových prvkov,“ vysvetľuje Lenka Demková z Katedry ekológie.

Do danej aktivity sa zapojili viacerí včelári z celého Slovenska, ako aj Univerzita veterinárneho lekárstva a farmácie v Košiciach, Poľnohospodárska univerzita v Nitre. Pripojiť sa plánuje aj Katedra geografie FHPV PU.

„Vzhľadom na to, že užitočný dolet včiel za znáškou je približne 2 kilometre, v niektorých prípadoch aj väčší, bude možné komplexne posúdiť stav znečistenia životného prostredia v rámci sledovaného radiánu,“ pokračuje Lenka Demková. Ako dodáva, pridanou hodnotou bude hodnotenie zaťaženia ovzdušia využitím metódy machových a lišajníkových „ťaštičiek“, ktorú vedci z Katedry ekológie už niekoľ-

kokrát úspešne využili na výskum kvality ovzdušia v rôznych typoch ekosystémov.

Organizujú aj odborné prednášky a kurzy

V komunitnej včelej záhrade sa organizujú exkurzie zo škôl, prichádzajú tam taktiež nadšenci pre ekológiu, náhodní okoloidúci a, samozrejme, študenti ekológie z Prešovskej univerzity. Jednou z aktivít Komunitnej včelej záhrady je i organizovanie série prednášok s názvom Ekologická noc, kde vystupujú odborníci z danej oblasti. *„V rámci projektu Komunitná*

včelia záhrada prebieha na pôde Katedry ekológie aj včelársky kurz pre začiatočníkov, ktorý je určený nielen pre študentov a zamestnancov Prešovskej univerzity, ale aj pre širokú verejnosť,“ dodáva Stanislav Kowalski. Cieľom tohto kurzu je naučiť poslucháčov základom včelárstva, oboznámiť ich s hlavnými problémami, ktoré sú spojené so súčasným chovom včiel, ale predovšetkým ich viesť k pozitívnemu prístupu k životnému prostrediu.

Univerzita plánuje zriadiť vlastnú včelnicu

Od školského roka 2020/2021 chce kurz včelárstva pre seniorov spustiť aj Univerzita tretieho veku Centra celoživotného a kompetenčného vzdelávania PU. Dvojročný kurz bude zahŕňať výuku o kompletnej včelárskej starostlivosti spolu s praktickou časťou priamo v univerzitnej včelnici. Tú univerzita plánuje zriadiť na školskom pozemku, jej spustenie však prerušila koronakríza. Univerzitnú včelnicu so šiestimi včelstvami tak otvorí až na jar budúceho roku.

Včelám zdar!

Mgr. Anna POLAČKOVÁ, PhD.
Foto: Stanislav KOWALSKI & Vlastimil SLÁVIK

MODERNÁ POLITIKA VZDELÁVANIA DOSPELÝCH NA DOHL'AD? PÁR POZNÁMOK K PROJEKTU MOVED

Tím expertov z oblasti vzdelávania dospelých v období 2018 – 2020 riešil projekt Tvoríme modernú politiku vzdelávania dospelých (MOVED), ktorého cieľom bolo prispieť k vytváraniu efektívnej verejnej politiky vzdelávania dospelých a posilniť inštitucionálne kapacity verejnej správy na národnej, ale predovšetkým na regionálnej úrovni.

Vzdelávanie dospelých má v našich končinách silnú historickú tradíciu siahajúcu minimálne do obdobia národného obrozenia. Aj keď sú rôznorodé edukačné aktivity pre dospelých v praxi dlhodobo realizované, vzdelávanie dospelých je zastúpené samostat-

nými akademickými pracoviskami, ako aj sieťou inštitúcií, ktoré vzdelávanie dospelých poskytujú, nie je systematicky rozvíjané a podporované štátom. Podľa medzinárodného merania *Labor Force Survey* (2018) sa na Slovensku vzdelávajú len 4 % dospelých popu-

lácie. Pritom patríme ku krajinám najviac ohrozených automatizáciou, čím sa do zóny rizikovosti dostávajú veľké skupiny zamestnancov pracujúcich najmä v priemysle. Klesáme v rebríčku konkurencieschopnosti, školy zápasia nielen o žiakov, ale aj o ich zamestnávateľov, obyvateľstvo starne, dochádza k spochybňovaniu demokratických princípov fungovania spoločnosti, rastie tlak na schopnosti dospelých vyrovnávať sa s nepredvídateľnými ekonomickými a spoločenskými zmenami. Vzdelávanie dospelých ponúka priestor nielen na vyrov-

návanie sa, no tiež riadenie globálnych problémov a výziev.

Prínosy vzdelávania dospelých nie sú v našej spoločnosti dostatočne silne artikulované a presadzované. Doposiaľ nie je zreteľne zadefinované postavenie, úlohy a funkcie vzdelávania dospelých vo všetkých jeho rozmanitých podobách vo verejných politikách na národnej úrovni. Na regionálnej úrovni následne figuruje vzdelávanie dospelých v strategických dokumentoch miest a samosprávnych krajov len sporadicky, a tak stále nie je rozpoznateľné ako trvalá a potrebná súčasť vzdelávacieho systému. Kultúra vzdelávania dospelých je na Slovensku nedostatočne rozvíjaná, ako na to upozorňuje *Stratégia zručností OECD pre Slovenskú republiku* (2020).

Na tieto, ako aj ďalšie problémy v oblasti vzdelávania dospelých, bol zameraný projekt Tvoríme modernú politiku vzdelávania dospelých (akronym MOVED), ktorý riešila Academia Istropolitana Nova v spolupráci s viacerými neformálnymi partnermi a expertmi vzdelávania dospelých zo Slovenska i zahraničia (Slovinsko, Estónsko). Hlavným zmyslom a cieľom projektu bolo prispieť k vytváraniu efektívnej verejnej politiky vzdelávania dospelých a posilniť inštitucionálne kapacity verejnej správy na národnej, ale predovšetkým na regionálnej úrovni.

Projekt prebiehal v troch základných, na seba logicky nadväzujúcich fázach. V prvej fáze boli získavané informácie o stave agendy vzdelávania dospelých v slovenských regiónoch, ktoré boli v druhej fáze podrobené analýze. Výsledkom projektu je súbor návrhov riešení na zlepšenie situácie vo vzdelávaní dospelých, ktoré sú smerované riadiacim pracovníkom na miestnej, regionálnej aj národnej úrovni a ich využitie pri tvorbe strategických dokumentov vo vzdelávaní dospelých.

Projekt pomenoval tri neuralgické body vzdelávania dospelých na Slovensku – *chýbajúci systé-*

mový prístup, kvalita vzdelávania a dostupnosť pre všetkých. V spomenutých oblastiach je pomenovaný rad dielčích problémov, ktoré vyžadujú riešenie na rôznych úrovniach (podrobnejšie v *Odporúčaniach pre verejnú politiku vzdelávania dospelých na Slovensku*, 2020, na stránke ainova.sk).

V návrhoch riešení je okrem iného obsiahnuté aj celkom jasné posolstvo smerujúce k potrebe komplexného rozvoja osobnosti dospelého človeka. V posledných rokoch sme totiž svedkami silnejúceho tlaku na zručnosti dospelého pre trh práce. Takýto prístup, ktorý je dominantný aj v odbornom vzdelávaní, nesie v sebe riziko redukcie človeka primárne na nositeľa pracovného potenciálu. Ale človek nie je len pracovník. V krízovom období, ako aj v súvislosti so silnejúcimi prejavmi demografických a technologických zmien, by sme mali viac než inokedy pamätať na to, že vzdelávanie nemá viesť len k budovaniu potenciálu pre pracovné uplatnenie, ale k formovaniu kompetencií, ktoré sú nevyhnutné pre efektívnu adaptáciu človeka v tekutom modernom svete. Potrebujeme človeka, ktorý je „dobře vychovaný“, nielen dobre vzdelaný.

Potrebujeme sa tiež konečne vážne zaoberať narastajúcou priepasťou medzi sociálnymi triedami. Na Slovensku, podľa výsledkov merania zručností PIAAC (OECD), má 9 % dospeléj populácie nízku mieru základných zručností (čítanie, písanie, digitálne zručnosti). Preto projekt MOVED venuje celú jednu časť návrhov riešení problému dostupnosti vzdelania pre všetkých, bez ohľadu na vek, pohlavie či socio-ekonomické postavenie.

Domnievam sa, že sa projektovému tímu podarilo nielen jasne pomenovať aktuálne a akútne problémy vzdelávania dospelých na Slovensku, ale navrhnúť aj konkrétne odporúčania a potrebné kroky. Tie by mali viesť k rozvoju vzdelávania v dospelosti, ktoré sa v moderných krajinách považuje za nevyhnutný prvok zabezpečenia sociálnej súdržnosti, stability, rozvoja a konkurencieschopnosti. Spomínaný dokument tiež obsahuje rad cenných príkladov z praxe vzdelávania dospelých tak zo Slovenska, ako aj zahraničia.

PhDr. Marek LUKÁČ, PhD.
FHPV PU

VEDECKÝ SEMINÁR EDUKAČNÉ A VÝVINOVÉ ASPEKTY JAZYKOVÝCH ZNALOSTÍ DIEŤAŤA

19. júna 2020 sa v priestoroch Pedagogickej fakulty Prešovskej univerzity v Prešove konal vedecký seminár s názvom „Edukačné a vývinové aspekty jazykových znalostí dieťaťa“. Seminár bol organizovaný v rámci riešenia grantového projektu VEGA 1/0353/18 – Implicitné jazykové znalosti dieťaťa mladšieho školského veku.

Vedecký seminár sa uskutočnil pod vedením prof. PaedDr. Ľudmily Liptákovej, CSc., ktorá je zároveň vedúca uvedeného projektu. Seminára sa aktívne zúčastnilo 18 prezentujúcich zo Slovenka (z Filozofickej a Pedagogickej fakulty Prešovskej univerzity v Prešove, z Pedagogickej fakulty Univerzity Komenského v Bratislave, Pedagogickej fakulty Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici, z OZ BAKOMI v Banskej Štiavnici, zo ZŠ

v Mirkovciach), Českej republiky (z Fakulty prírodovedne-humanitnej a pedagogickej Technickej univerzity v Liberci, Pedagogickej fakulty Univerzity Karlovej v Prahe) a Poľska (Uniwersytet Śląski Katowice Instytut Językoznawstwa). Podujatie sa konalo v období šírenia koronavírusu a pandemických opatrení. Preto sa seminár realizoval za bezpečnostných hygienických podmienok na základe nariadení Ministerstva zdravotníct-

tva SR. Neštandardná situácia si vyžiadala neštandardnú organizáciu a dôkladnú technickú prípravu a podporu vedeckého podujatia, ktoré prebiehalo kombinovane prezenčnou a elektronickou formou. Niektorí účastníci (najmä zo zahraničia, t. j. z Českej republiky a Poľska) vystúpili so svojim príspevkom a zapájali sa do diskusie online.

Cieľom tohto vedeckého stretnutia bolo prezentovanie aktuálnych tém a výsledkov výskumov z oblasti edukácie a vývinu jazykových znalostí detí. Obligátnou súčasťou podujatia bola diskusia k jednotlivým príspevkom, v ktorej si účastníci vymieňali názory, skúsenosti a pohľady na skúmanú problematiku. Všeobecne predmetom rokovania boli implicitné jazykové znalosti, konkrétne vývin narácie, slovotvorné a lexikálne znalosti detí v predškolskom a mladšom školskom veku.

Celý seminár bol rozdelený do 3 blokov, každý aktívny účastník mal na svoju prezentáciu 25 minút. V prvom bloku sa prispievatelia zamerali na nasledujúce témy: overenie efektivity inovatívneho šlabikára randomizovanou zaslepenou štúdiou, názory rodičov na rozprávanie sa s deťmi a na rozprávanie príbehov, objektívny spôsob hodnotenia naratívnej schopnosti detí v predškolskom a mladšom školskom veku, rozvoj slovenského jazyka pomocou naratívneho formátu pri žiakoch zo sociálne znevýhodneného prostredia, implicitné znalosti žiaka v procese tvorby naratívneho textu. V druhom bloku sa účastníci predstavili so svojimi online príspevkami zameranými na jazykové stereotypy či impli-

citné znalosti pri výučbe základov syntaxe v 3. ročníku ZŠ. Posledný blok začal prezenčným a online posterom a pokračoval prezenčnými príspevkami. Tematicky sa orientoval na priestorovú a temporálnu deixu v reči dieťaťa; otca ako konverzačného partnera; porozumenie pojmov predprimárneho kurikula deťmi; implicitné znalosti dieťaťa na začiatku školskej dochádzky; lexikálnu kategorizáciu v jazykovom obraze sveta dieťaťa; tvorbu analogických tvarov u detí; analýzu edukačných situácií s potenciálom rozvoja textovej produkcie a slovotvorné schopnosti. Vedeckého seminára sa aktívne zúčastnili a s príspevkami vystúpili aj začínajúci a končiaci poslucháči doktorandského štúdia. Pre nás, začínajúcich doktorandov to bola veľmi zaujímavá a podnetná skúsenosť. Rozmanitosť a pútavosť príspevkov z oblasti rozvoja jazykových schopností detí a žiakov urobili zo seminára miesto s množstvom nových inšpirácií. K tomu prispela aj príjemná atmosféra a snaha účastníkov podeliť sa o svoje skúsenosti a ponúknuť zúčastneným vlastný pohľad na danú problematiku. Vďaka tomu sa po každom príspevku rozvinula zaujímavá a podnetná diskusia. Novou skúsenosťou tiež bolo, možno nielen pre nás, to, že aktívni účastníci mohli svoje príspevky prezentovať nielen prezenčne, ale aj online. Vďaka

veľmi dobrej technickej podpore konferencia prebiehala plynulo, a tak najmä zahraniční účastníci prezentovali svoje príspevky z pohodlia a bezpečia domova, sledovali prezentácie ostatných účastníkov a bezprostredne sa zapájali do diskusií. Práve vďaka tejto atmosfére

sme sa aj my, mladí vedeckí výskumníci cítili pri prezentovaní veľmi príjemne a od mnohých skúsených účastníkov sme dostali rady a odporúčania, ako danú problematiku ďalej skúmať a rozvíjať. Zaujímavosťou seminára bolo početné zastúpenie príspevkov týkajúcich sa narácie, ktoré svedčí o zvýšenom záujme o výskum tejto problematiky v slovenskom prostredí. Aktívna účasť na tomto seminári bola pre nás nesmierne zaujímavou skúsenosťou a sme veľmi radi, že sme mohli byť súčasťou tak úspešného vedeckého podujatia. Plynulý priebeh seminára, aj napriek obmedzeniam súvisiacich s epidemiologickou situáciou, vypovedal o vysokej miere jeho pripravenosti a dobrej organizácii, čo veľmi pozitívne hodnotili všetci účastníci seminára.

Mgr. Iveta ČUCHTOVÁ
Mgr. Tatiana HRUŠOVSKÁ
PF PU

PERSPEKTÍVA SPOLUPRÁCE SO SPOLOČNOSŤOU MEDIPHARM

Dňa 20. mája 2020 sa uskutočnilo pracovné stretnutie medzi riaditeľkou spoločnosti MediPharm, a. s., Lipany Mgr. Barborou Grymovou a rektorom Prešovskej univerzity Petrom Kónymom.

Po transformácii bývalej spoločnosti Medicproduct, a. s., na MediPharm, a. s., Lipany, realizovanej v minulom roku, sa pristúpilo ku konsolidácii celkovej situácie vo firme. V súčasnej dobe je to na európskom trhu uznávaný farmaceutický producent suchých a kvapalných injekcií aj špeciálnych infúzných roztokov. Výroba a kontrola kvality sú umiestnené v priestoroch, ktoré sú v súlade s kritériami správnej výrobných praxe Európskej únie. V súvislosti s Prešovskou univerzitou sa následne realizoval bezplatný

prevod patentu v 20-percentnom podiele. Všeobecná hodnota patentu s názvom „*Spôsob lyofilizácie antokyánov z extraktov drobných plodov liečivých rastlín*“, evidovaný pod číslom 288313, bola stanovená nákladovou metódou na finančnú čiastku 511 000 eur.

V súvislosti so spolupracou vedenie spoločnosti MediPharm, a. s., Lipany potvrdilo jednoznačný záujem o spoločný výskum a vývoj, ktorý by nadviazal na pôvodný projekt a vynález patentu. Dôraz bude kladený na komercializáciu jeho výsledkov, hlavne na vývoj

liekov, výživových doplnkov a aditív do potravín na báze antokyánov získavaných z rastlinných plodov s ich vysokým obsahom.

Obrovskou výzvou sa však môže stať spoločný projekt boja proti koronavírusu SARS-CoV-2, založený na postupoch patentu pri izolácii čistých antokyánov z plodov bazy čiernej ako účinných prírodných látok. Tie, podľa svetovej vedeckej literatúry, vplývajú na zabránenie vstupu vírusového parazita do buniek pľúc, eliminujú jeho rozmnožovanie a v konečnom dôsledku zvyšujú obranyschopnosť organizmu, t. j. priaznivo pôsobia v liečení choroby COVID-19.

Farmaceutická firma plánuje v Lipanoch vybudovať nové moderné výrobné priestory s laboratóriami, čím nastane potreba zvýšiť súčasný počet zamestnancov. Dôležitým aspektom kooperácie bude dôraz na praktické aplikácie našich študentov a výchova nových odborníkov pre potreby farmaceutickej firmy. Predpokladáme vytvorenie spoločného profesijne orientovaného bakalárskeho programu vysokoškolského vzdelávania. Stratégia tejto spolupráce predpokladá pomoc vlády, ktorá vo svojom programom vyhlásení považuje za nevyhnutné podporiť kvalitné vysoké školy v oblasti vzdelávania a vedeckej práce, v odboroch s výbornou perspektívou uplatnenia absolventov s vysokou pridanou hodnotou pre kľúčové oblasti ekonomického rozvoja, hlavne špecifické potreby regiónu.

prof. RNDr. Ivan ŠALAMON, CSc.
FHPV PU

STRETNUTIE INŠTITÚTU EDUKOLÓGIE A SOCIÁLNEJ PRÁCE

Tradíciou Inštitútu edukológie a sociálnej práce (FF PU) je realizácia stretnutia na konci každého semestra. Tieto stretnutia sa za ostatné roky osvedčili ako efektívny prostriedok zhodnotenia celého semestra, ale aj ako aspekt kolektívneho utužovania.

V dobe, ktorá nám za posledné mesiace priniesla nečakané, náročné, ale aj validizačné skutočnosti sme o to radostnejšie zrealizovali dňa 30. júna 2020 vedecko-pracovné stretnutie Inštitútu edukológie a sociálnej práce FF PU k prebiehajúcemu projektu VEGA 1/0433/20 Faktory formálnej a neformálnej starostlivosti v systéme dlhodobej starostlivosti, tentokrát v Košiciach.

Po prvotnom otvorení programu dekanou FF PU prof. PhDr. Beátou Balogovou, PhD., a hlavnou riešiteľkou projektu, naše kroky viedli do Centra pre deti a rodiny na Uralskej ulici, ktoré je jednou z inštitúcií poskytujúcich odbornú prax pre študentov a študentky sociálnej práce a zároveň miestom, kde pôsobia aj absolventky externého magisterského štúdia sociálnej práce z nášho inštitútu. Čas strávený exkurziou v tomto zariadení nám ponúkol hlbší praktický pohľad na to, ako sú realizované sociálne intervencie s klientmi, a to po zmene legislatívy. Príjemným prvkom stretnutia boli Potulky mestom Košice pod záštitou sprievodcu PhDr. Milana Kolcuna, bývalého absolventa PU. Okrem

spoznávania pamiatok a zaujímavostí mesta bol prítomný aj sociálny rozmer pri príležitosti spoznávania kultúrnej stránky mesta, a to práve prostredníctvom rôznych dobrovoľníckych, dobročinných, charitatívnych činností, ktoré sa v minulosti v meste realizovali a ich výsledkom sa dodnes mesto môže pýšiť. Ďalšia etapa stretnutia členov a členiek IESP bola vedecko-metodologická diskusia o udalostiach spojených s realizovanými konferenciami a podujatiami, o zvládnutí krízovej situácie v čase pandémie Covid-19 v súvislosti s úspešne zvládnutou výukou, štátnymi skúškami, ale aj publikačnými a výskumnými aktivitami. Zároveň boli vytvárané plány na nasledujúce obdobie v kontexte otázok a ďalšieho vývoja etáp projektu.

Zaujímavým reflexívnym momentom celého stretnutia bolo uvedenie si vzájomnej prítomnosti v kruhu kolegov a kolegyň. Skúšky, ktoré nás za posledné mesiace prinútili zmeniť doteraz zabehnuté koľaje priniesli aj pozitívum. Vnímanie, že len vtedy, ak pristupujeme k práci a všetkým činnostiam zodpovedne a s ľudským nadhľadom a kolektívnym duchom, tak je možné uspieť. Spoločne so všetkými členmi a členkami Inštitútu edukológie a sociálnej práce veríme, že nasledujúce obdobie bude obohatením a aj takáto forma vedeckej diskusie môže byť inšpiráciou pre tvorbu tradície ostatných inštitútov.

Mgr. Miriama ŠARIŠSKÁ
doktorandka FF PU

UNIVERZITA MÁ DVOCH NOVÝCH PROFESOROV

Prezidentka SR Zuzana Čaputová vymenovala dňa 14. júla v historických priestoroch Národnej rady SR 54 nových vysokoškolských profesorov. Medzi nimi aj prof. RNDr. Ivana Šalamona, CSc., z Katedry ekológie Fakulty humanitných a prírodných vied Prešovskej univerzity v Prešove, ktorý si prebral vymenovací dekrét v odbore všeobecná ekológia a ekológia jedinca a populácií. V odbore manažment bol z našej univerzity vymenovaný aj prof. Ing. Štefan Lyócsa, PhD., ktorý pôsobí na Katedre matematických metód a manažérskej informatiky Fakulty manažmentu PU.

Prezidentka vo svojom príhovore poukázala na to, že kvalita vkladu profesorov do rozvoja vzdelanosti by sa mala hodnotiť nielen podľa toho, koľko absolventov, doktorandov a docentov vychovávajú, ale aj podľa toho, aké kvalitné učebné texty pre svojich študentov napíšu, akými prednáškami ich budú vzdelávať a inšpirovať. „A hlavne, aké nároky budete voči svojej, ale aj ich práci uplatňovať,“ zdôraznila prezidentka Čaputová. „Celý ceremoniál slávnostného aktu, aj napriek súčasnej situácii vo vzťahu ku koronavírusu, bol dôstojný a pripravený na reprezentatívnej úrovni. Pani prezidentka pri samotnom odovzdá-

vaní menovacích dekrétov, ale aj na našom stretnutí po skončení slávnosti pôsobila veľmi milo, ľudsky a príjemne. Je skutočne prezidentkou, ktorá obohatila moje dojmy a spomienky na tento pre mňa významný deň – dobrom, krásou a srdečnosťou,“ uviedol novovymenovaný profesor Šalamon, ktorý prezidentku informoval, že jej protokolárnym postupom budú odovzdané liečivé bylinky – suché kvetné úbory rumančeka kamilkového a listy mäty piepornej, vlastných odrôd dopestovaných na univerzitnom pozemku PU. „Vymenovanie prebehlo predpoludním, poobede som už musel pracovať, akoby doobedie neexistovalo,“

zhodnotil profesor Lyócsa, ktorý má na svojej práci najradšej prácu s dátami, výskum a vedenie doktorandov. „Ak sa mi v niečom darí, tak za to vďačím najmä podpore doma a výskumným tímom, ktorých som súčasťou. Dobré sa nám spolupracuje, rozumieme, že spolu získame podstatne viac a tak medzi sebou nesúťažíme a už pomaly 15 rokov si pomáhame aj v osobnom živote,“ dodal.

Mgr. Anna POLAČKOVÁ, PhD.
Foto: prezident.sk
prof. Ivan ŠALAMON
prof. Štefan LYÓCSA

Prof. RNDr. IVAN ŠALAMON, CSc.,

ukončil štúdium odboru všeobecná biológia so špecializáciou fyziológia rastlín na Prírodovedeckej fakulte UPJŠ v Košiciach. Od roku 1995 bol vedeckým sekretárom Výskumného ústavu agroekológie v Michalovciach. V roku 1999 vypracoval pre Ministerstvo pôdohospodárstva SR „Rozvojový program výroby a spracovania liečivých, aromatických a koreninových rastlín v SR“. Od roku 2003 pôsobí ako vysokoškolský učiteľ na Prešovskej univerzite v Prešove s orientáciou na výučbu a aplikovaný výskum v oblasti ekológie jedinca a populácií liečivých rastlín. V júni 2006 mu bola udelená Medaila Medzinárodnej spoločnosti záhradníckych vied, v roku 2015 mu ako hlavnému riešiteľovi projektu bol schválený patent: Spôsob lyofilizácie antokyánov z extraktov drobných plodov liečivých rastlín. V rokoch 2017 a 2018 Úrad Spoločenstva pre odrody rastlín vydal osvedčenia na prvé slovenské odrody liečivých rastlín (mäty piepornej „KRISTÍNKA“ a rumančeka kamilkového „LIANKA“), ktorých je hlavným autorom.

prof. Ing. ŠTEFAN LYÓCSA, PhD.,

vo svojej práci sa systematicky venuje skúmaniu finančný trhov, najmä skúmaniu efektu finančnej nákazy, ktorý hovorí o prenášaní kríz z jedného finančného trhu na ostatné. Výskum ukázal, že k nákaže zrejme dochádza oveľa častejšie, ako je konsenzus v literatúre. So svojimi kolegami taktiež zistili, že prepojenosť medzi vývojom akciových trhov vo svete rastie práve v časoch veľkej neistoty. Dôsledkom je to, že sa na diverzifikáciu nie je možné spoliehať práve v časoch, keď je to najviac potrebné. To sa týka všetkých, ktorí si sporia na akciových trhoch. V posledných rokoch sa venoval modelovaniu neistoty, teda cenovým fluktuáciám. Neistota je dôležitý parameter pri oceňovaní všetkých aktív, ktorých budúca hodnota podlieha vývoju na finančných trhoch. Nedávno sa mu taktiež podarilo ukázať, ako náhly záujem (vyhľadávanie cez Google) týkajúci sa pandémie COVID-19 a s tým súvisiacich opatrení vlád, vplýva na vývoj na akciových trhoch vo svete.

PREZENTÁCIA KNIHY ROZPRÁVOK A. S. PUŠKINA

V Ruskom centre Prešovskej univerzity v Prešove sa dňa 2. marca 2020 uskutočnila prezentácia unikátnej dvojazyčnej slovensko-ruskej knihy rozprávok a poémy Ruslan a Ľudmila slávneho ruského básnika a prozaika Alexandra Sergejeviča Puškina.

Unikátnu dvojazyčnú knihu vydalo vydavateľstvo Nitrava na jeseň roku 2019 pri príležitosti 220. výročia narodenia A. S. Puškina. Vydavateľ knihy a predseda občianskeho združenia Slavica Miloš Zverina odpredložil v Ruskom centre knihu Puškinových rozprávok a následne priblížil pestrú a aktívnu činnosť občianskeho združenia.

Porozprával o takmer ročnej práci nad knihou a o tom, čo všetko obsahuje. Uviedol, že kniha Rozprávky a poéma Ruslan a Ľudmila pozostáva z troch častí. V prvej časti sa nachádza päť národných ruských rozprávok. Druhá časť knihy začína tajomným predspevom k rozprávkovej poéme Ruslan a Ľudmila a v tretej časti knihy sa nachádzajú doteraz do slovenčiny nepreložené tri diela A. S. Puškina, a to nedokončená báseň *Cár uvidel pred sebou*, *Rozprávka o medvedici* a básnická balada *Pieseň o prorokovi Olegovi*. Okrem toho sa v tretej časti nachádza zdramatizovaná podoba diela *Rozprávka o cárovi Saltánovi*, ktorú autor prekladu pôvodne spracoval ako hru pre bábkové divadlo. Kniha okrem toho obsahuje prílohy, doslov, krátky životopis A. S. Puškina, slovo prekladateľa, vysvetlivky k poéme Ruslan a Ľudmila, informácie o ilustrátoroch a zoznam použitých ilustrácií.

Pri prezentácii knihy vydavateľ uviedol, že kniha je unikátna aj tým, že sú v nej malby a kresby mnohých významných ruských maliarov, napr. Viktora Vasnecova, Ivana Bilibina a iných, ba dokonca aj kresby samotného A. S. Puškina. Tieto vzácne výtvarné diela autorom knihy poskytlo Štátne múzeum A. S. Puškina v Moskve. Slávnostný krst a prvá prezentácia knihy sa uskutočnila v decembri minulého roka v Štátnom múzeu A.S. Puškina v Moskve. Na Slovensku sa prezentácia knihy uskutoč-

nila v Bratislave, Nitre a následne v Ruskom centre v Prešove. Kniha je určená pre širokú čitateľskú verejnosť od najmladších čitateľov až po tých najstarších. Vydavateľ knihy verí, že kniha vyvolá záujem širokej verejnosti na Slovensku, hlavne rodín s deťmi. V závere prezentácie knihy vydavateľ daroval Ruskému centru Prešovskej univerzity knihu s autogramom.

Mgr. Gabriela TURISOVÁ
Ruské centrum PU

AKREDITOVANÝ KURZ SOCIOTERAPIA V SOCIÁLNEJ PRÁCI

Inštitút edukológie a sociálnej práce Filozofickej fakulty PU ponúka odborné vzdelávanie v akreditovanom kurze Socioterapia v sociálnej práci.

Širšia verejnosť možno ešte stále nemá vedomosť o tom, čo socioterapia je a na čo sa v praxi sociálnej práce využíva. Počiatky česko-slovenskej socioterapie siahajú k autorke Krakešovej, ktorá ako prvá v našich podmienkach začala rozpracovávať koncept sociálnej terapie. Klienti, s ktorými v socioterapii pracujeme, nedokážu prekonávať náročné životné situácie z dôvodu nedostatku vlastných schopností, pričom mnohokrát je ich sociálne fungovanie spravidla citovou depriváciou, pochádzajúcou z nevhodného výchovného prostredia. Socioterapia patrí medzi špecifické sociálne intervencie a orientuje sa na zefektívnenie sociálneho fungovania klientov s využitím rôznych metód a techník.

Akreditovaný kurz Socioterapia v sociálnej práci bol prvýkrát úspešne zrealizovaný v roku 2018 na Inštitúte edukológie a sociálnej práce FF PU. Garantkou kurzu je prof. PhDr. Beáta Balogová, PhD. (dekanka FF PU). Kurz je naplnený 220 hodinami odborného vzdelávania, spojeného s praktickým výkonom a ukončením v podobe prezentácie teoreticko-aplikačných záverečných prác účastníkov. Ponúka nové vedomosti i praktické spôsobilosti pri práci s klientom a zároveň v nadväznosti na to možnosť pokračovať v kvalifikačnom raste. Inštitút edukológie a sociálnej práce (FF

PU) je vydavateľom vedeckého časopisu Journal socioterapie, v ktorom dvakrát ročne ponúka odborné, vedecké a výskumné články a štúdie zamerané na socioterapiu z rôznych hľadísk.

Aj takéto aktivity a rozvoj dokazujú, že sociálna práca ako profesijná, vedecká a odborná činnosť má svoje opodstatnené miesto v spoločnosti a napreduje vo svojom budovaní, primárne pre efektívnu prácu s klientmi, ktorých život a sociálne fungovanie vracia do žiaducej podoby sociálneho bytia. Vyjadrenia účastníkov:

„Kurz socioterapie vnímam ako nezameniteľnú investíciu do seba, podčiarknutú profesionálnym prístupom školiacich pracovníkov, postavenom v určitých momentoch až na neformálnej atmosfére a zážitkovom vyučovaní. Kurz ma obohatil nielen po teoretickej stránke v rámci rôznych dimenzií využitia socioterapie, podčiarknutých teóriou, ale aj vďaka praktickým príkladom jej aplikovania v praxi. Skvela atmosféra a profesionálny prístup nám pomohol nájsť odpovede aj na nezodpovedané otázky.“

(špeciálny pedagóg, vysokoškolský učiteľ)

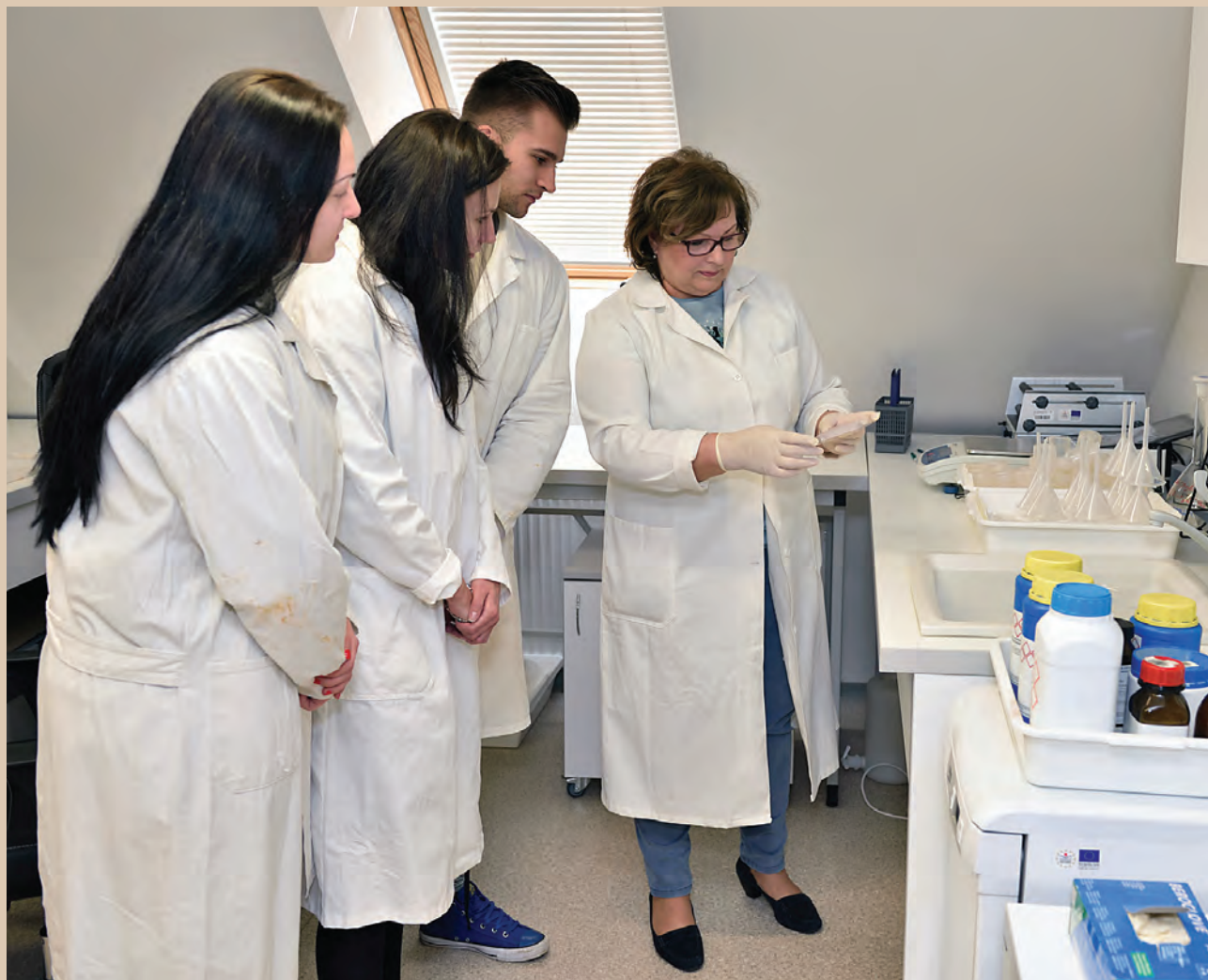
„Kurz Socioterapie v sociálnej práci hodnotím veľmi pozitívne. Splnil všetky očakávania, ktoré som od neho mala. Vnímam ho ako prínosný nie len z hľadiska získania nových teoretických a praktických

zručností, ale aj ako príležitosť k osobnému rastu. Osobitne by som chcela vyzdvihnúť prístup a odbornosť lektoriek, preberanie tém do hĺbky a ich prepájanie s praxou, vytvorený priestor na otázky a diskusiu, aktívne zapájanie všetkých účastníkov a účastníkov kurzu či možnosť individuálnych konzultácií. Potencionálnym záujemkyniam a záujemcom tento kurz určite odporúčam.“

(interná doktorandka IESP)

Mgr. Miriama Šarišská
doktorandka FF PU

KLÚČOVÁ OSOBNOSŤ, PILIER FAKULTY MANAŽMENTU PU

ROZHOVOR S PROFESORKOU FAZEKAŠOVOU

Prof. Ing. Fazekašová Danica, CSc., je uznávanou a rešpektovanou odborníčkou nie len na Slovensku, ale aj vo svete. Potvrďuje to jej bohatá vedecká činnosť, vysoko kvalitné a početné publikačné výstupy a indexované citačné ohlasy. Je garantkou študijného programu environmentálny manažment pre druhý a tretí stupeň štúdia na Fakulte manažmentu PU. Je členkou mnohých domácich a zahraničných vedeckovýskumných orgánov, výborov, komisií a recenzentkou svetovo uznávaných časopisov. Založila časopis *Folia oecologica*, ktorého bola dlhé roky predsedníčkou redakčnej rady. Jej výskumné aktivity sú realizované v mnohých vedeckých projektoch, v rámci domácich grantových schém VEGA, KEGA a APVV, taktiež sa podieľala aj na riešení európskych projektov TEMPUS PHARE a Norway Grants.

Pani profesorka, v súčasnosti pôsobíte na Fakulte manažmentu. V rámci svojej vedeckovýskumnej a pedagogickej činnosti sa venujete predovšetkým problematike hodnotenia vývoja indikátorov kvality pôdy a skúmaniu miery narušenia ekosystémov vplyvom environmentálnych záťaží. Čo vás priviedlo k problematike životného prostredia?

Problematike životného prostredia sa venujem už od môjho vstupu na akademickú pôdu Vysokej školy poľnohospodárskej v Nitre. Prvým impulzom pre moju vedeckú kariéru bola túžba získať vedeckú hodnosť kandidátky vied. S hodnosťou CSc. som sa prvýkrát stretla na menovke mojej docentky chémie, ktorá ma nadchla pre vedu nielen svojou odbornosťou, ale aj ľudskosťou a priateľským, otvoreným prístupom k študentom. Tomuto som som podradila celé päťročné vysokoškolské štúdium, ktoré som ukončila s vyznamenaním. Popri tom som sa aktívne zapájala do vedeckej činnosti, bola som členkou študijnej skupiny, ktorá sa zúčastňovala na vybraných prednáškach špičkových pedagógov a vedcov, ktorí zabezpečovali prípravu mladých vedeckých pracovníkov. Od prvého ročníka vysokoškolského štúdia som pracovala ako pomocná vedecká sila, niekoľkokrát som sa zúčastnila študentskej vedeckej odbornej činnosti, svoju prácu som prezentovala aj na celoštátnej úrovni. Táto vedecká práca vyústila do diplomovej práce, v ktorej som sa venovala dynamike zmien obsahu nitrátového dusíka v pôde. Za vynikajúce študijne výsledky a úspešnú obhajobu diplomovej práce som získala cenu rektora a taktiež ponuku na aspirantúru (doktorandské štúdium) od významného slovenského vedca, vtedajšieho riaditeľa Výskumného ústavu pôdoznanectva a výživy rastlín. Práca s pôdou, ako základnou zložkou životného prostredia, ma sprevádza počas celej mojej vedeckej kariéry. Postupne sa moja pozornosť zamerala aj na poznanie ďalších zložiek životného prostredia a skúmanie vzájomných vzťahov medzi nimi.

Pod vašim vedením sa na Fakulte manažmentu vyprofiloval a akreditoval nový študijný program environmentálny manažment pre druhý a tretí stupeň štúdia. Aj keď patrí k najnovším či najmladším, našiel si už svoje stabilné miesto v štruktúre programov na Fakulte manažmentu. Aká bola vaša profesijná cesta, kým ste vstúpili do výchovno-vzdelávacieho a vedeckovýskumného procesu na našej fakulte?

S Výskumným ústavom pôdoznanectva a výživy rastlín (v súčasnosti Výskumný ústav pôdoznanectva a ochrany pôdy) sa spája moje 9-ročné pôsobenie, počas ktorého som úspešne obhájila kandidátsku dizertačnú prácu, zameranú na hodnotenie produkčnej schopnosti pôd. Stále vo mne rezonovala myšlienka venovať sa aj výchove mladej generácie. Prijala som ponuku zakladajúcich členov Katedry biológie Pedagogickej fakulty UPJŠ v Prešove a v roku 1990 som nastúpila na akademické pracovisko. Začiatkom 90. rokov minulého storočia, počas transformácie našej spoločnosti, sa začalo otvorenejšie diskutovať o životnom prostredí a formovali sa nové vedné a študijne odbory.

Od tohto obdobia sa moje aktivity v oblasti vedeckovýskumnej činnosti zameriavajú na hodnotenie vývoja indikátorov kvality pôdy s dôrazom na výskyt rizikových látok v pôdnom ekosystéme a povrchových vodách, biologické ukazovatele a degradáciu pôdy. Venujem sa získaniu vedeckých poznatkov o diverzite flóry a pôdnej fauny, výskytu inváznych druhov rastlín v rôzne využívanej a zaťaženej krajine, ako aj skúmaniu miery narušenia ekosystémov vplyvom environmentálnych záťaží v čase a priestore. Výskumné aktivity sú realizované v mnohých vedeckých projektoch, v rámci domácich grantových schém VEGA, KEGA a APVV som bola zodpovednou riešiteľkou, taktiež som sa podieľala aj na riešení európskych projektov TEMPUS PHARE a Norway Grants. Založila som časopis Folia oecologica, dlhé

roky som bola predsedníčkou jeho redakčnej rady.

Moja vedeckovýskumná práca mala významný vplyv na moje aktivity v pedagogickej činnosti, ktoré boli spojené nielen so zavádzaním nových predmetov, ale aj ekologicky a environmentálne orientovaných vedných odborov a študijných programov. Bola som spoluzakladateľkou a garantkou študijného programu ekológie na Fakulte humanitných a prírodných vied PU.

V tom čase som aktívne pôsobila v spoločnej odborovej komisii doktorandského štúdia pre environmentalistiku a mojou túžbou bolo rozšíriť ponuku študijných programov na Prešovskej univerzite. Z iniciatívy a osobného angažovania dekana Fakulty manažmentu,

prof. Ing. Róberta Štefka, Ph.D., bola zriadená Katedra environmentálneho manažmentu a následne bol úspešne akreditovaný študijný program pre prvý stupeň štúdia. Moja inaugurácia v odbore environmentálne inžinierstvo otvorila priestor pre získanie druhého a tretieho stupňa štúdia.

Hovorí sa, že dobrý učiteľ vie študentov naučiť, ale výborný učiteľ ich vie motivovať. Pre mnohých súčasných kolegov pedagogického a vedeckovýskumného tímu PU ste inšpiráciou práve vy. Bol aj vo vašom živote „učiteľ“, ktorý vás inšpiroval?

Obdobie počas vysokoškolského štúdia, práce vo vedeckej inštitúcii a pôsobenia na pozícii vysokoškolského učiteľa mi umožnilo spolu-

pracovať s mnohými osobnosťami a pracoviskami nielen doma, ale aj v zahraničí. V prvom rade to bola pracovitosť môjho školiteľa diplomovej práce prof. Ing. Emila Líšku, CSc. (+), múdrosť a fundovanosť prof. Ing. Juraja Hraška, DrSc., ktorý bol mojim školiteľom dizertačnej práce. V posledných rokoch bol mojim blízkym spolupracovníkom prof. h. c. prof. Ing. Ondrej Hronec, DrSc., ktorý bol pri zrode študijného programu environmentálny manažment a kľúčovou osobnosťou výskumu dopadov negatívnych antropogénnych vplyvov na kvalitu životného prostredia a na kvalitu života v regiónoch.

Vaše publikačné výstupy a citačné ohlasy potvrdzujú, že ste uznávanou a rešpektovanou odborníčkou nie len na Slovensku, ale aj vo svete. Ste členkou mnohých domácich a zahraničných vedeckovýskumných orgánov, výborov, komisií. Ste recenzentkou svetovo uznávaných časopisov. Dá sa povedať, že ste už dosiahli všetko, čo je možné vo svojom odbore dosiahnuť. Čo vás motivuje do ďalšej práce? Aké ciele ste si stanovili?

V prvých rokoch pôsobenia na vysokoškolskom pracovisku som mala pocit, že nevidím výsledky mojej práce. Až po rokoch som zistila, a to nielen na základe scientometrických ukazovateľov, ale aj na základe mojich aktivít, ktoré ste tu vymenovali, že moja práca bola a je úspešná, je žiadaná, a to ma motivuje k ďalšej práci. Mnohokrát musím pre pracovné vyťaženie odmietnuť aj veľmi zaujímavé ponuky, participácie na publikačných výstupoch, prípadne rôzne recenzie. Mojim cieľom je byť aktívna pri výchove vedcov a odborníkov v oblasti životného prostredia.

„Mojím cieľom je byť aktívna pri výchove vedcov a odborníkov v oblasti životného prostredia.“

Budovať a rozširovať infraštruktúru a vedeckovýskumný potenciál pracoviska a významnou mierou prispieť ku kvalifikačnému rastu mladých kolegov.

V súčasnosti je pozornosť na stav životného prostredia zaoštrovaná zo všetkých strán aj vďaka nie veľmi lichotivému, v niektorých prípadoch až alarmujúcemu stavu. Majú dnes mladí ľudia podľa vášho názoru ochotu, záujem a chuť podieľať sa na zlepšení tohto stavu?

Som presvedčená, že áno. To, že sa dlhé roky venujem oblasti životného prostredia, je dôkazom toho, že verím v budúcnosť mladých ľudí, ktorí majú záujem odhaľovať a riešiť negatívne dopady ľudského pôsobenia na životné prostredie. Dennodenne vidíme, ako sa mladí ľudia, aktívne zapájajú do environmentálnych aktivít, vyjadrujú svoje názory a postoje. Utvrďujú ma v tom aj úspechy mojich vychovaných doktorandov, ktorí pokračujú v úspešnej vedeckej práci a sú prínosom pre rozvoj ekologických a environmentálnych vied a študijných programov.

Zhovárал sa Ing. Martin ROVNÁK, PhD.
prodekan FM PU
Foto: prof. Danica FAZEKAŠOVÁ

PROFESORKA IRENA MEDŇANSKÁ OSLÁVILA ŽIVOTNÉ JUBILEUM

V júli 2020 si prešovská akademická obec pripomenula významné životné jubileum prof. Mgr. art. Ireny Medňanskej, PhD., muzikologičky, vysokoškolskej pedagogičky, garantky odboru hudobné umenie a hudobná výchova, neúnavnej organizátorky umeleckej činnosti na našej univerzite i v meste Prešov.

Prof. Mgr. art. Irena Medňanská, PhD. (1950) zasvätila viac ako tri dekády svojej tvorivej práce Prešovskej univerzite ako pedagogička, neúnavná organizátorka umeleckej činnosti a aktivít pedagógov i študentov doma a v zahraničí. Ako absolventka Vysoké školy hudobnej Franza Liszta vo Weimare v Nemecku sa uplatnila na všetkých typoch hudobného školstva. V Prešove pôsobila od roku 1982, s malým prerušením v rokoch 1988–1991, keď sa stala riaditeľkou Štátnej filharmónie Košice. Po návrate do Prešova začala svoje pôsobenie na PdF UPIŠ, výrazne sa podieľala na vzniku Prešovskej univerzity (1997). Na Fakulte prírodných a humanitných vied PU viedla Katedru hudby (1997–2009), po integrácii pracoviska na Filozofickú fakultu, už ako Inštitútu hudobného a výtvarného umenia (2011), bola jeho riaditeľkou do r. 2016. Je nestorkou slovenskej hudobnej pedagogiky, autorkou početných vedeckých prác v tomto odbore, členkou poradných orgánov pre hudobnú edukáciu, spoluautorkou legislatívy pre hudobné umenie. V rokoch 1992–2009 reprezentovala Slovensko v prezídiu Európskej asociácie pre školskú hudobnú výchovu (EAS). Ako umelecky založená a inšpiratívna pedagogička sa výrazne pričínala o budovanie kultúrneho millieau Prešovskej univerzity. Čez svoje organizačné, vedecké a projektové aktivity prispela k šíreniu jej dobrého mena v stredoeurópskom priestore a nemecky hovoriacich krajinách Európy.

Pani profesorka, milá Irenka, skús pomenovať, čo znamená v Tvojom živote hudba a možnosť odovzdávať jej hodnoty mladej generácii?

Patrím ku generácii, ktorá si hudbu „vyrábala“ naživo spevom, hrou na hudobnom nástroji a koncom 50. rokov som zažila vznik ľudových škôl umenia, dnešných základných umeleckých škôl. Mala som šťastie na učiteľov, ktorí mi odhalili tajomstvá sveta hudby, vstúpili mi lásku k umeniu. Dnes, vo víre spoločenských zmien, technického pokroku a informatizácie, sa ešte zintenzívnila potreba i povinnosť sprostredkovať hudbu deťom, mládeži i študentom, naučiť ich ju bytostne vnímať, zvyšovať ich percepčnú skúsenosť a minimalizovať hudbu ako zvukovú tapetu. Odovzdávať hudobné hodnoty mladým v týchto kontextoch chápem ako svoje celoživotné poslanie.

Aká bola Tvoja cesta od profesionálneho pôsobenia v Nemecku do Prešova a na Prešovskú univerzitu?

V čase môjho nástupu na profesionálnu dráhu boli z dôvodu spoločenského systému obmedzené možnosti zahraničného pôsobenia. Do vtedajšej NDR som išla cielene za štúdiom na Vysokú školu Franza Liszta vo Weimare, manžel nastúpil ako violončelista do divadla v Nordhausene. Hudobná kultúra v krajine skladateľov ako J. S. Bach, G. F. Händel, G. Ph. Telemann či R. Schumann prirodzene zahŕňala recepciu ich tvorby aj v školskej edukácii. Rozsiahla sieť hudobných divadiel a profesionálnych orchestrov s plnými poslucháčskymi sálami sa prejavila na vysokej kultúrnej a hudobnej úrovni obyvateľov. Cesta do Prešova bola výsledkom stretu pracovných i sú-

kromných okolností, motiváciou bola aj rozostavaná budova nového DJZ a neúnavná snaha vtedajšieho riaditeľa Jána Šilana získať mňa a môjho manžela do Prešova. Tu začalo moje spoznávanie ľudovej hudobnej kultúry Šariša, Rusínov a Ukrajincov. Na univerzite som sa v 80. rokoch stretla s mimoriadnou „spevavosťou“ študentov, ich nadšením pre šírenie kultúry našich predkov vo folklórnom súbore Torysa, čo ma nesmierne nadchlo a obohatilo. Pre fakultu boli prínosné moje kontakty na nemeckých univerzitách a vysokých hudobných školách (Halle, Weimar) i v susednom Rakúsku (Viedeň, Salzburg a ď.).

Aké postavenie by mala mať hudobná výchova v spoločnosti 21. storočia?

Hudobná výchova by mala byť v živote človeka chápaná ako aktívny celoživotný proces. Som toho názoru, že v školskej edukácii by mala mať rovnocenné miesto v synopse predmetov. Svojím obsahom naplňa psychomotorické a afektívne ciele rozvoja každého jedinca, ale najmä, humanizuje a poľudštuje nás, dáva životu aj iný rozmer.

Si známa tým, ako energicky sa zasuďuješ za umelecké odbory a ich udržanie v univerzitnom zväzku. Čím podľa Teba umenie prispieva k napĺňaniu poslania univerzity?

Umenie bolo od nepamäti súčasťou univerzity, bez ohľadu na to, či univerzita má alebo nemá umelecké študijné programy. Existencia umeleckých súborov kultivuje jej prostredie, motivuje študentov k práci v nich, pestuje vzťah k umeniu. Žiaľ, v poslednom desaťročí upadol záujem slovenských univerzít o umeleckú činnosť súborov. Ich vedúci sú spravidla

viditeľní najmä vtedy, ak je potrebné reprezentovať univerzitu, žiaľ, ich umelecká činnosť nie je zohľadňovaná ako aktivita rovnoprávna vo vzťahu k publikačnej činnosti. Rôzny prístup závisí od samotnej univerzity, na Slovensku zatiaľ len na UKF v Nitre dostalo hudobné umenie dôstojný stánok nazvaný Pavilón hudby, disponujúci koncertnou a tanečnou sálou, modernými nahrávacími technológiami. Osobne mi je ľúto, že som v Prešove nedokázala presadiť svoju víziu, aby sa vhodná aula zrekonštruovala na takéto multifunkčné využitie. Takto sme stratili možnosť zachovať pre Prešov podujatie Akademické koncerty, na ktoré sme 14 rokov dostávali dotáciu z Fondu na podporu umenia a po ktorom univerzitné priestory doslova prahnú.

Pani profesorka, aké je Tvoje životné krédo?

Nezabúdať a doceniť význam, funkciu a silu umenia vo výchove a vzdelávaní na každom stupni a type školy.

Ak by si mala možnosť niečo odkázať mladým ľuďom študujúcim na našej univerzite, aké slová by si zvolila a aké hodnoty vyzdvihla ako najdôležitejšie?

Prialo by som si, aby sa vysokoškolské štúdium v hodnotovej orientácii študenta vrátilo späť na prvé miesto, aby mal záujem získavať poznatky a nadobúdať skúsenosti zo zahraničia, dokázal samostatne a kreatívne vypracovať záverečnú prácu prínosnú nielen preňho, ale pre celú spoločnosť.

Zhovárala sa
doc. PaedDr. Slávka KOPČÁKOVÁ, PhD.,
IEUK FF PU

PREDČASNE UKONČENÁ SEZÓNA? KTO PRIŠIEL? KTO ODIŠIEL? KEDY ZAČÍNA EXTRALIGA?

Univerzitných volejbalistov VK MIRAD PU Prešov, rovnako ako iné športové odvetvia, výrazne zasiahla vlna šírenia koronavírusu. Z rozhodnutia Slovenskej volejbalovej federácie (SVF) boli 13. marca 2020 predčasne ukončené všetky súťaže ročníka 2019/2020. Vzhľadom na rozdelenie miesteniek do európskych pohárových súťaží 2020/2021 určila SVF konečné poradie v Edymax extralige mužov na základe umiestnenia po nadstavbovej časti. Majstrovské tituly sa v tomto ročníku neudelili a prešovskí volejbalisti obsadili 6. miesto.

Zatvorením všetkých športovísk sa aktívny pohyb volejbalistov výrazne obmedzil. Porady vedenia a mládežníckych trénerov sa presunuli do online prostredia a členovia klubu si čas krátili cvi-

čením doma a vonku za prísnych hygienických nariadení. Mobilné testovanie pacientov s podozrením na COVID-19 vykonával v teréne aj blokár Ivo Mikovčík. Volejbalista a záchranár v službách Hasičského a záchranného zboru v Prešove je zároveň absolventom urgentnej zdravotnej starostlivosti na Fakulte zdravotníckych odborov PU. V priebehu mája sa opatrenia začali pomaly uvoľňovať, čo dovolilo aspoň čiastočne spustiť tréningový proces mládeže pred odchodom na letné prázdniny. Epidemiologické obdobie bolo príležitosťou na prehodenie a bilancovanie aktuálnych funkcionárov, ktorí ukončili už svoju 11. sezónu v najvyššej súťaži. Jedna bronzová, dve strieborné medaily a titul Majstra Slovenska dopĺňajú vo vitríne úspechov tri série strieborných medailí a dve trofeje Slovenského pohára. V pamäti fanúšikov doteraz rezonuje i legendárny postup do 8-finále Európskeho pohára CEV cez ukrajinský

tím Lokomotiv Charkov a následný dvojzápas proti veľkoklubu z talianskej Perugie. Najväčšou pýchou klubu však aj naďalej zostáva bohatá členská základňa mladých volejbalistov, ktorá atakuje číslo 150 a stále rastie.

Návrat do domovského stánku Športovej haly Prešovskej univerzity plánujú volejbalisti osláviť vo veľkom štýle. Prvým impulzom je zmena na pozícií hlavného trénera. Mladého Erika Digaňa nahradil skúsený Marek Kardoš, momentálne aj tréner slovenskej volejbalovej reprezentácie. Prečo sa rozhodol práve pre Prešov? „Je to veľmi jednoduché. Napriek momentálnej situácii v športe má Prešov najvyššie ambície. Vedenie klubu má oslovilo

s reálnou víziou novej sezóny a dohodli sme sa,“ reagoval Kardoš. Erik Digaňa aj naďalej zostáva v klube a bude sa venovať tréningovému procesu mládeže. Ročný angažmán sa v predčasne ukončenej sezóne skončil poľskému univerzálovi Mateuszovi Śnieżekovi, ktorý ohlásil presun do klubu KPS Chełmiec Wałbrzych.

So začiatkom letnej prípravy v auguste sa novému trénerovi Kardošovi hlásilo hneď trio nováčikov. Z rakúskeho Waldviertel Team a s množstvom zahraničných skúseností prišiel poľský univerzál s gréckym občianstvom Łukasz Szarek. Na razantné útoky bude v novej sezóne prihrávať mladý nahrávač Peter Porubský, ktorý väčšinu svojej kariéry pôsobil

v rodnej Nitre a Prievidzi a výrazne pomohol k zisku Slovenského pohára. Do tretice privítame mladého východniara Vincenta Rzymana, ktorý vo svojom prvom komerčnom klubovom angažmáne spojí volejbal a vysokoškolské štúdium na Prešovskej univerzite. Príprava vyvrcholí štartom mužskej extraligy, ktorý je predbežne stanovený na záver septembra 2020. Viac informácií a presné termíny zápasov nájdete na webe vkmiradpupresov.sk a sociálnych sieťach. Všetkých študentov a pedagógov pozývame fandiť volejbalu do čerstvo zrekonštruovanej Športovej haly PU.

Mgr. Jana PALEŇČÁROVÁ
Foto: archív klubu VK MIRAD

ŠPORTOVÉ PRÁZDNINY

Fakulta športu má neustálu ambíciu podporovať aktivity v oblasti rekreačného športu, pričom prioritou v tejto oblasti je zapojenie čo najvyššieho počtu detí, mládeže, dospelých či seniorov do pohybových aktivít.

Hneď prvú prázdninovú sobotu sme mali možnosť túto myšlienku realizovať v praxi, keď sme figurovali ako spoluorganizátor Prešovského pohára Nordic walking, konaného v rekreačnej zóne Borkút pri Haniske. Okrem pomoci pri organizácii sme poskytli všetkým účastníkom možnosť zapožičania nordic-walkingových paličiek. Záujem bol prekvapivo veľký a nás potešilo, že sme mohli materiálne vypomôcť možno trochu nerozhodným športovcom. Po celý čas trvania sme zabezpečili účasť inštruktorky NW priamo

z Fakulty športu, ktorá sa venovala záujmom s dopytom o zlepšenie techniky, poprípade začiatočníkom, pre ktorých to bol prvý kontakt s touto na Slovensku sa progresívne rozvíjajúcou pohybovou aktivitou. V nasledujúcich týždňoch sme v rámci denného tábora Športáček pripravili pre deti vo veku 6 – 11 rokov športovo-vzdelávacie aktivity. Hlavnou myšlienkou tábora je

už deväť rokov možnosť ukázať deťom množstvo nových pohybových aktivít od tých najjednoduchších, ktoré vôbec nevyžadujú pomôcky ani iné materiálne zabezpečenie, až po zložitejšie, priestorovo a materiálne náročnejšie. Každý rok sa celý organizačný tím snaží vytvoriť deťom pestrý, prevažne športový program, doplnený o jednoduché prednášky a workshopy

– veď nestačí len veľa športovať, ale tiež dozvedieť sa niečo o fungovaní tela, o správnej výžive a prvej pomoci.

Tento rok sa deti zoznámili s hrami a aktivitami, ako napr. ogonet, ogobal, ringo, slacke-line, zahrli si tradičné športové hry, ako sú florbal a futbal, absolvovali množstvo prekážkových dráh, základy gymnastiky a základy sebaobrany. Jeden deň sa niesol v duchu olympijských hier, kde si deti vyskúšali prípravu a realizáciu olympijského otváracieho ceremoniálu a následne súťažili pod olympijskými kruhmi v zmysle rešpektovania olympijských hodnôt. Tie by mali byť súčasťou nielen športového zápolenia, ale aj každodenného života. Tábor Športáčik každoročne absolvuje v pozícii animátorov aj niekoľko šikovných študentov fakulty, pre ktorých je to výborná príležitosť nazbierať praktické skúsenosti.

Svoje pôsobenie v tábore pozitívne hodnotili aj študenti Adrián a Barbora: „Nadobudnuté skúsenosti budeme naplno využívať v praxi. Mali sme možnosť zoznať sa s tvorbou pohybovej náplne pre detskú vekovú kategóriu, ako aj koordinovať jednotlivé aktivity.

Osobne si myslíme, že Športáčik je veľmi dobrá príležitosť pre všetkých študentov, ktorí sa zaujímajú o prácu s deťmi.“

Mgr. Lenka TLUČÁKOVÁ, PhD.
Mgr. Beáta RUŽBARSKÁ, PhD.
FŠ PU
Foto: archív FŠ PU

VYNIKAJÚCA REPREZENTÁCIA

Napriek problematickému ukončeniu letného semestra sa podarilo splniť ciele vo výučbe a pridať aj sympatický výsledok našej reprezentácie na celoslovenskom športovom podujatí.

Akademické majstrovstvá SR v karate sú určitým meradlom celoročnej práce kolektívu a skúšky technickej vyspelosti i odmenou za osobnú angažovanosť v tréningovom procese. Nominovaní študenti špeciálnej pohybovej prípravy v bezpečnostných zložkách dosiahli vynikajúce výsledky na Akademických majstrovstvách SR v karate v Dolnom Kubíne, 7. marca 2020 – kumite seniorky do 50kg: Ondrejčáková Karin (ŠPPBZ/FŠ, 1. r., 5. miesto), kumite seniorky nad 68kg: Vrbniaková Viktória (ŠPPBZ/FŠ, 1. r., 2. miesto), Štirbanová Lea (ŠPPBZ/FŠ, 2. r., 3. miesto), kumite seniori do 67kg: Paluba Ondrej (ŠPPBZ/FŠ, 2. r., 3. miesto), Kováč Juraj (ŠPPBZ/FŠ, 2. r., 5. miesto), kumite seniori do 75kg: Kulcsár Ladislav (ŠPPBZ/FŠ, 1. r., 3. miesto), kumite seniori nad 84kg: Baran Marko (ŠPPBZ/FŠ, 2. r., 3. miesto), Illéš Martin (ŠPPBZ/FŠ, 2. r., 2. miesto), Varga František (ŠPPBZ/FŠ, 1. r., 1. miesto).

Prešovská univerzita tak obsadila prvé miesto v celkovom medailovom hodnotení (1-2-4), pred UPJŠ Košice (1-1-2) a STU Bratislava (1-0-3) z dvadsiatky hodnotených. Študenti, hlavne vyššieho ročníka, sú už v tomto období primerane schopní podávať aj inštruktorský výkon, záleží však na ich STV (stupni technickej vyspelosti) a praktickej zaangažovanosti v priamom tréningovom procese. V letnom semestri nastal výpadok z hľadiska nariadenej karantény v SR ohľadom Covid-19, no v možnostiach následného výcviku študenti deficit anulovali. Na základe priebežného individuálneho aj skupinového výcviku sa mohli 29. júna 2020 vykonať skúšky STV. Napriek neoptimálnym podmienkam sa podarilo niektorým skúšaným postúpiť o dva technické stupne (Adamovičová Eva, Faško Adrián, Michalíková Veronika, Ondrejčáková Karin, Pančíšin Viktor, Repka Matej, Solarová

Barbora), ale všetci zúčastnení si zaslúžia za svoj výkon obdiv a úctu, nakoľko podmienky v príprave boli veľmi spartánske. Následne v sumare bolo udelených: 8. kyu – dvakrát, 7. kyu – šesťkrát, 6. kyu – dvadsaťkrát, 5. kyu – jedenásťkrát, 4. kyu – deväťkrát, 3. kyu – jedenkrát. Nastolený trend pri štúdiu v novom študijnom programe špeciálnej pohybovej prípravy v bezpečnostných zložkách sa osvedčil, čo vidieť aj v záujme o túto špecializáciu. Vďaka patrí celému kolektívu pedagógov na FŠ, prípadne zainteresovaných, ktorí dokonale prepájajú teoretickú a praktickú výučbu do uceleného celku, využiteľného v následnej činnosti. Odmenou sú aj patričné výsledky študentov v karate, kde dôstojne reprezentovali našu alma mater.

Mgr. Ing. Ján PIVOVARNÍK, PhD.,
FŠ PU
Foto: archív autora

